

ZARZĄDZENIE NR 115/21
BURMISTRZA MSZCZONOWA

z dnia 10 grudnia 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Mszczonów w celu pozyskania opinii dotyczących „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów”.

Na podstawie art. 5a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1372, 1834) oraz § 3 i § 4 uchwały Nr IV/24/19 Rady Miejskiej Mszczonowa z dnia 23 stycznia 2019r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Mszczonów zarządzam, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzam przeprowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Mszczonów w celu pozyskania opinii mieszkańców dotyczących „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów”, stanowiącej załącznik nr 1 do Zarządzenia.

2. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych stanowi załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Celem konsultacji jest poznanie opinii oraz pozyskanie informacji od mieszkańców Gminy Mszczonów, na temat opracowanej „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów”.

§ 3. 1. Konsultacje zostaną przeprowadzone w formie opinii z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego (załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia), zamieszczonego na stronie internetowej Gminy Mszczonów <https://www.mszczonow.pl/> oraz Centrum Usług Społecznych <https://www.mops.mszczonow.pl/>.

2. Formularz konsultacyjny można składać:

- 1) drogą pocztową – na adres: Centrum Usług Społecznych ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów
- 2) osobiście – w siedzibie Centrum Usług Społecznych ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów
- 3) w wersji elektronicznej – formularz zeskanowany lub wypełniony elektronicznie przesłany na adres: cus@mszczonow.pl

3. Formularze konsultacyjne można składać w terminie od 17 grudnia 2021r. do 27 grudnia 2021r.

§ 4. Wyniki konsultacji zostaną opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Mszczonów.

§ 5. Wykonanie Zarządzenia powierza się – Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

§ 6. Zarządzenie wchodzi z dniem podpisania.

Burmistrz Mszczonowa

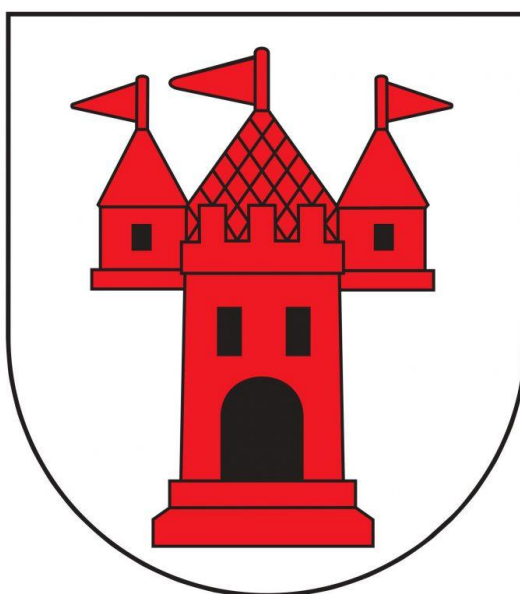
Józef Grzegorz Kurek

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 115/21

Burmistrza Mszczonowa

z dnia 10 grudnia 2021 r.

Diagnoza obecnego stanu świadczania usług społecznych dla Gminy Mszczonów

Mszczonów, listopad 2021

Spis treści

Spis treści	3
1. Gmina Mszczonów – podstawowe informacje	5
2. Założenia metodologiczne	8
3. Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	14
4. Pomoc społeczna	37
5. Wsparcie osób z niepełnosprawnością.....	45
6. Edukacja publiczna.....	51
7. Przeciwdziałanie bezrobociu.....	58
8. Promocja i ochrona zdrowia	67
9. Kultura, kultura fizyczna i turystyka.....	74
10. Aktywność obywatelska.....	84
11. Mieszkalnictwo	92
12. Wnioski i rekomendacje.....	96
13. Spis tabel	103
14. Spis wykresów	107
15. Załączniki.....	110
16. Informacja	128

1. Gmina Mszczonów – podstawowe informacje

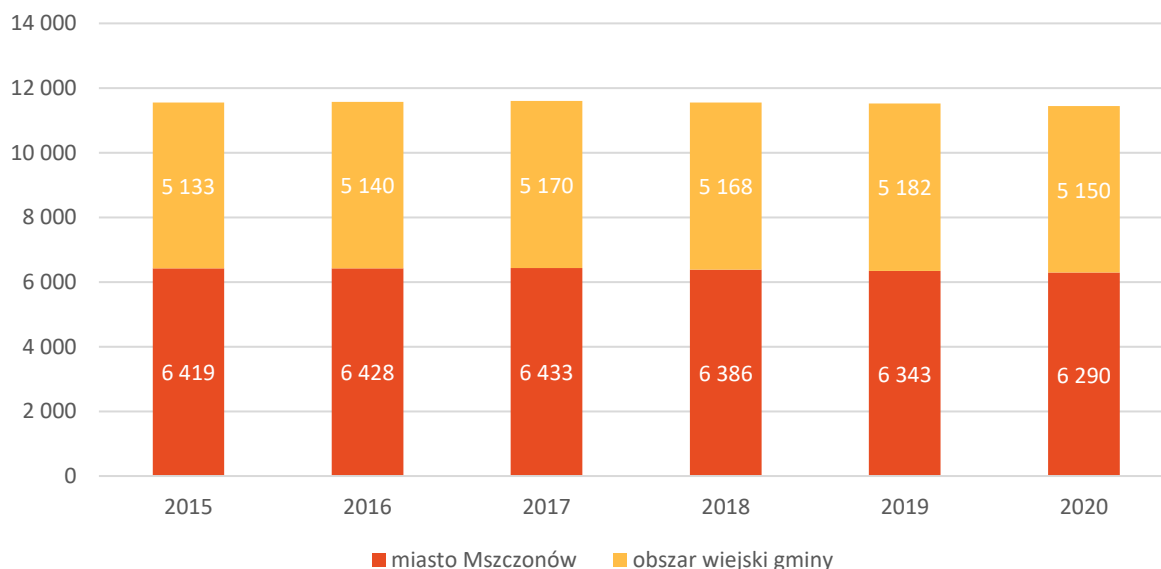
Gmina Mszczonów to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie żyrardowskim w województwie mazowieckim. Zajmuje **powierzchnię 152 km²**, z czego 9 km² przypada na miasto Mszczonów, a pozostałe 143 km² – na tereny wiejskie Gminy. Pod względem powierzchni stanowi 28,5% powiatu żyrardowskiego. Centrum Gminy – miasto Mszczonów leży 10 km na południe od Żyrardowa, a od innych większych miast dzieli je ok. 20 km od Grodziska Mazowieckiego, ok. 30 km od Grójca i ok. 30 km od Skierniewic. Gmina Mszczonów graniczy z gminami: Biała Rawska, Błędów, Kowiesy, Pniewy, Puszcza Mariańska, Radziejowice i Żabia Wola.

W 2020 roku według danych Głównego Urzędu Statystycznego Gminę Mszczonów zamieszkiwało **11 440 mieszkańców**, co stanowiło 15,2% populacji powiatu żyrardowskiego. 6 290 mieszkańców, a więc nieco ponad połowa (55,0%) przypadała na miasto Mszczonów, a pozostałe 5 150 – na tereny wiejskie Gminy, na które składają się 34 sołectwa¹. Największe wsie w Gminie Mszczonów to Osuchów, Bobrowce, Wygnanka, Badowo-Dańki i Grabce Józefpolskie². Liczba ludności w Gminie ulega wahaniom, od 2018 roku przyjmując tendencję malejącą. Więcej na temat demografii i trendów w tym obszarze (przyrost naturalny, struktura wiekowa ludności itp.) w Gminie Mszczonów w dalszych częściach opracowania.

¹ Spis sołectw – kadencja 2018-2023, Gmina Mszczonów, <https://www.mszczonow.pl/231,solectwa>, dostęp 2.11.2021

² Raport o stanie Gminy Mszczonów za 2020 rok

WYKRES 1 LICZBA LUDNOŚCI GMINY MSZCZONÓW W LATACH 2015-2020 W PODZIALE NA MIASTO MSZCZONÓW I TERENY WIEJSKIE GMINY [OS.]

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Siedzibą władz samorządowych Gminy Mszczonów jest **miasto Mszczonów**, położone nad rzeką Okrzeszą, na skrzyżowaniu drogi ekspresowej S8 z drogą krajową nr 50. Tu też krzyżują się dwie trasy kolejowe: Centralna Magistrala Kolejowa i trasa kolei towarowej wschód-zachód (Słubice-Terespol). Miasto leży także ok. 30 minut drogi od lotniska Okęcie. Mszczonów to miasto o długoletniej historii, sięgającej XIII wieku (prawa miejsce od 1377 roku) z zabytkami takimi jak kościół pw. Św. Jana Chrzciciela, dworek państwa Czarneckich i zabytkowymi cmentarzami. W 2008 roku w Mszczonowie otwarto kompleks basenów geotermalnych, a w 2020 roku – najgłębszy na świecie basen do nurkowania Deepspot (45,4 m głębokości). Obecnie Mszczonów przeistacza się w prężnie działający ośrodek logistyczno-przemysłowy z obecnością dużych firm zagranicznych w dzielnicy przemysłowej.

Atrakcje i walory Gminy Mszczonów nie koncentrują się jedynie na siedzibie jej władz samorządowych. Na przykład w Badowie Dańkach mieści się dworek z XIX wieku, w Piekarach

– także dworek z XIX wieku, w Osuchowie – pałac³. Tereny Gminy są także atrakcyjne przyrodniczo dzięki rezerwatowi Gnojnik, stawom Świętej Anny czy Grądom Osuchowskim⁴. Ponadto w 2020 roku na terenie Gminy Mszczonów – dokładniej w miejscowości Wręcza - otwarto największy, zadaszony park wodny w Europie – Park of Poland.

Wizja Gminy Mszczonów to: „Gmina Mszczonów atrakcyjnym miejscem rozwoju społeczno-gospodarczego oraz inwestycyjnego, wyróżniającym się w skali regionu i kraju, posiadającym przyjazną środowisku gospodarkę oferującą mieszkańcom dobrą jakość życia i oferującą kompleksową obsługę dla osób odwiedzających gminę”.

Z kolei **misja Gminy** to: „Zbudowanie konkurencyjnego ośrodka gminnego, wykorzystującego własny potencjał produkcyjno-usługowy oraz turystyczny i rekreacyjny, dogodne położenie geograficzne i walory naturalne dla wzmocnienia współpracy społeczno-gospodarczej i tworzenia harmonijnych warunków rozwoju życia na terenie Gminy”⁵.

Oba te sformułowania wskazują na duże znaczenie współpracy społeczno-gospodarczej, która wpisuje się w zagadnienie usług społecznych, podobnie jak wizja zapewnienia mieszkańcom dobrej jakości życia i kompleksowej obsługi.

³ Zabytki i Ciekawostki, <https://www.mszczonow.pl/174,zabytki-i-ciekawostki-historyczne>, dostęp: 7.11.2021

⁴ Rezerваты i Pomniki Przyrody, <https://www.mszczonow.pl/597,rezerваты-i-pomniki-przyrody>, dostęp: 7.11.2021

⁵ Raport o stanie Gminy Mszczonów za 2020 rok

2. Założenia metodologiczne

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych przeprowadzana jest przy opracowywaniu programu usług społecznych określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej. Opracowywanie programu usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym. Realizatorem programu jest centrum usług społecznych. Zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych* (Dz.U. 2019 poz. 1818) diagnoza zawiera w szczególności informacje dotyczące:

- potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
- jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz osób fizycznych i prawnych, wykonujących usługi z zakresu usług społecznych na obszarze działania centrum wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nie usług.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych jest przeprowadzana na okres 5 lat. Może podlegać aktualizacji w przypadku istotnej zmiany wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Głównym celem przeprowadzenia diagnozy jest zatem **dostarczenie informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego.**

Zdefiniowane **problemy badawcze** dla niniejszej diagnozy to:

- Jaki jest obecny stan usług w Gminie Mszczonów?
- Jakie są potrzeby mieszkańców (ilościowe i jakościowe)?
- Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
- Jakie rozwiązania należy wprowadzić?

- Jakie pakiety usług należy wprowadzić dla społeczności lokalnej w celu zaspokojenia jej potrzeb?

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej Gminy Mszczonów w zakresie usług społecznych opracowywana została z uwzględnieniem następujących zasad – zgodnie z wytycznymi broszury pt. *Diagnoza potrzeb i potencjały społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych*, przygotowanej przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:

- **wieloaspektowość** – uwzględnienie różnorodnych uwarunkowań, dostarczanie wiedzy nie tylko na temat potrzeb społecznych (popyt), jak i zakresu oferowanych usług społecznych (podaż);
- **kompleksowość** – uwzględnienie szerokiego zakresu usług organizowanych przez gminę, tj. takich obszarów jak:
 - polityka prorodzinna;
 - wspieranie rodziny;
 - system pieczy zastępczej;
 - pomoc społeczna;
 - wspieranie osób niepełnosprawnych;
 - edukacja publiczna;
 - przeciwdziałanie bezrobociu;
 - promocja i ochrona zdrowia;
 - edukacja publiczna;
 - kultura;
 - kultura fizyczna i turystyka;
 - pobudzanie aktywności obywatelskiej;
 - mieszkalnictwo;
 - reintegracja zawodowa i społeczna;
- **zróżnicowanie metod badawczych** – łączenie analiz jakościowych z ilościowymi, danych zastanych z wywoływanymi, stosowanie różnego rodzaju technik;

- **partycypacja** - uczestnictwo reprezentantów kadry centrów usług społecznych i innych przedstawicieli gminy w diagnozie, zastosowanie metod i technik umożliwiających włączenie społeczności lokalnej w opracowywanie diagnozy;
- **praktyczność** - dostarczenie władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych z zestawem rekomendacji.

W celu spełnienia **wymogu łączenia metod i technik badawczych** podczas opracowywania *Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów* zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

Analiza desk research

Przeprowadzono weryfikację i przetwarzanie różnego rodzaju danych wtórnych, korzystając z różnorodnych materiałów źródłowych. Analizie zostały poddane następujące źródła:

- dane statystyczne pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego;
- dane pozyskane z Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie na temat realizacji gminnej polityki społecznej;
- oficjalne gminne dokumenty strategiczne: *Strategia Rozwoju Mszczonowa do 2020 roku, Sprawozdania dotyczących realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mszczonów, Programy Rewitalizacji miasta Mszczonowa na lata 2016-2023, Oceny zasobów pomocy społecznej*;
- wyniki wcześniejszych badań: Analiza ankiet internetowych w ramach badania dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- publikacje, opracowania i raporty branżowe;
- ogólnodostępne materiały zamieszczone w internecie.

Wywiady pogłębione

Przeprowadzono 10 wywiadów pogłębionych z przedstawicielami jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych i podmiotów zaangażowanych w realizację usług

społecznych w Gminie Mszczonów. Uczestnicy przeprowadzonych wywiadów pogłębionych to:

- IDI 1 – przedstawiciel Klubu Seniora „Złota Jesień”;
- IDI 2 – przedstawiciel Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów;
- IDI 3 – przedstawiciel OSP Mszczonów;
- IDI 4 – przedstawiciel Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mszczonowie;
- IDI 5 – przedstawiciel OSP Wręcza;
- IDI 6 – przedstawiciel OSP Zbiroża;
- IDI 7 – przedstawiciel prezydium zarządu miejsko-gminnego OSP w Mszczonowie;
- IDI 8 – przedstawiciel Mszczonowskiego Ośrodka Kultury;
- IDI 9 – przedstawiciel Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie;
- IDI 10 – przedstawiciel Fundacji „Źródła Życia”.

Scenariusz przeprowadzanego wywiadu pogłębionego stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

Ankieta CAWI i PAPI

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w dniach 20.10-17.11.2020 z wykorzystaniem dwóch technik - PAPI (ang. *Paper & Pen Personal Interview*), a zatem z wykorzystaniem ankiety papierowej oraz CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview*), a zatem z wykorzystaniem ankiety elektronicznej. Ankieta została wypełniona przez łącznie 600 respondentów. Ich strukturę prezentuje tabela poniżej.

TABELA 1 STRUKTURA RESPONDENTÓW ANKIETY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Kryterium	Opcje	Liczba respondentów		Udział procentowy
		Ankieta papierowa	Ankieta elektroniczna	
Płeć	Kobieta	193	187	63,3%
	Mężczyzna	107	113	36,7%
Wiek	Poniżej 17 lat	13	3	2,7%
	18-25 lat	45	31	12,7%
	26-40 lat	85	202	47,8%
	41-59 lat	84	54	23,0%
	Powyżej 60 lat	72	10	13,7%
	Brak danych	1	0	0,1%
Wykształcenie	Podstawowe i gimnazjalne	41	6	7,8%
	Zasadnicze zawodowe	56	12	11,3%
	Średnie	95	79	29,0%
	Policealne	41	13	9,0%
	Wyższe	65	190	42,5%
	Brak danych	2	0	0,4%

Status zawodowy	Uczeń/student	26	12	6,3%
	Pracownik fizyczny	53	44	16,2%
	Pracownik umysłowy	87	161	41,3%
	Przedsiębiorca	30	25	9,2%
	Rolnik	19	10	4,8%
	Emeryt	44	14	9,7%
	Bezrobotny	20	14	5,7%
	Inne	9	20	4,8%
	Brak danych	12	0	2,0%

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Formularz elektroniczny dostępny był do wypełnienia i przesłania na stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy Mszczonów, CUS Mszczonów, a także na stronach jednostek samorządu gminnego. Formularz papierowy dostępny był do wypełnienia i zostawienia w Urzędzie Miasta i Gminy Mszczonów, CUS Mszczonów i jednostkach samorządu gminnego oraz przychodni BIMED.

Oba formularze ankiety - dla wersji elektronicznej i papierowej – stanowią załącznik do niniejszego opracowania.

3. Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Pierwszy z obszarów diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Mszczonów to ten związany z rodziną, a w jej ramach – z polityką prorodziną, wspieraniem rodzin i systemem opieki zastępczej. Analizę w tym obszarze rozpoczęto od podstawowych danych statystycznych na temat rodzin, małżeństw i dzietności w Gminie Mszczonów. Gmina Mszczonów cechuje się zmiennymi wartościami przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców, przy czym w ostatnim czasie przyjmuje on wartości ujemne, co oznacza przewagę zgonów dla urodzeniów żywych. Mieszkańcy Gminy Mszczonów statystycznie chętniej zawierają małżeństwa niż w ogóle powiatu żyrardowskiego, co obrazuje wyższa liczba małżeństw na 1 000 mieszkańców.

TABELA 2 DANE STATYSTYCZNE NA TEMAT RODZIN, MAŁŻEŃSTW I DZIETNOŚCI W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI W POWIATEM ŻYRARDOWSKIM W LATACH 2016-2020

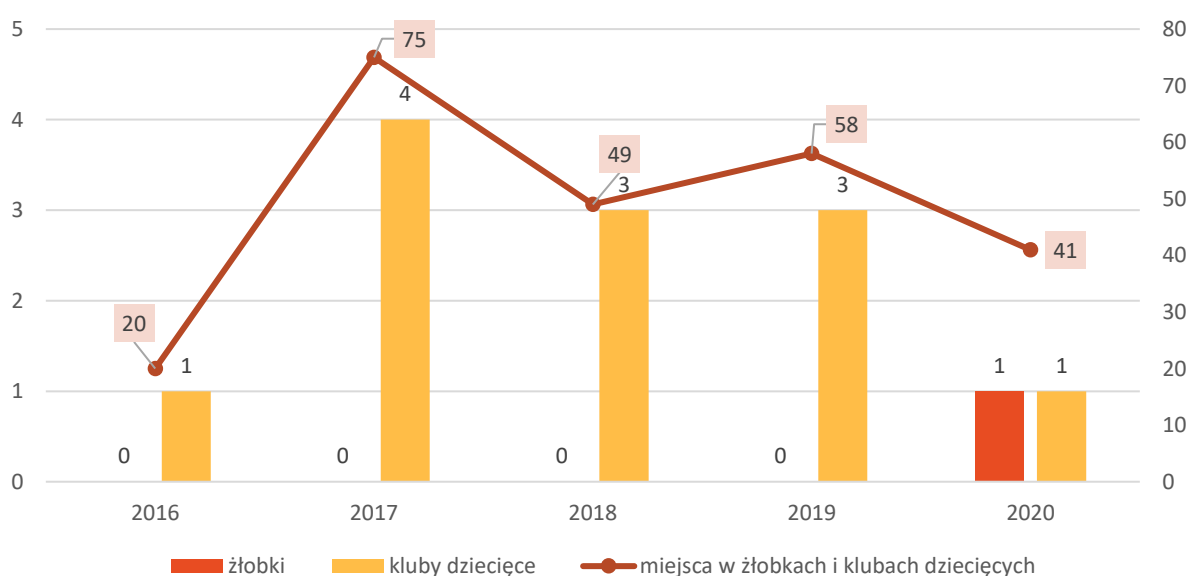
	2016	2017	2018	2019	2020
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców					
Gmina Mszczonów	0,52	2,16	-0,35	-0,87	-3,82
Powiat żyrardowski	-0,85	-1,57	-2,57	-2,35	-5,34
Liczba urodzeń żywych w danym roku w przeliczeniu na 1 kobietę w wieku 15-49 lat					
Gmina Mszczonów	0,043	0,055	0,045	0,042	0,040
Powiat żyrardowski	0,046	0,048	0,045	0,043	0,041
Liczba małżeństw na 1 000 mieszkańców					
Gmina Mszczonów	4,7	6,2	5,7	4,9	4,0
Powiat żyrardowski	4,8	5,2	4,8	4,3	3,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W zakres polityki prorodzinnej wchodzi **wsparcie w opiece nad dziećmi do lat trzech**, realizowane przez **żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce**. Według danych Głównego

Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Mszczonów w zakresie opieki dla dzieci do lat 3 działa tylko 1 żłobek, który rozpoczął działalność w 2020 roku, a ponadto 1 klub dziecięcy (w 2019 roku było ich 3). W 2020 roku liczba miejsc żłobkach i klubach dziecięcych w Gminie Mszczonów według danych GUS wynosiła 41 – mniej niż rok wcześniej (58). Warto zauważyć, że placówki opieki nad dziećmi do lat 3 zlokalizowane są jedynie w mieście Mszczonów – statystyka publiczna nie odnotowuje żadnego tego typu obiektu na terenach wiejskich gminy.

WYKRES 2 LICZBA ŻŁOBKÓW I KLUBÓW DZIECIĘCYCH NA TERENIE GMINY MSZCZONÓW ORAZ MIEJSC W TYCH PLACÓWKACH W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Konkretniej, kluby dziecięce i żłobki funkcjonujące w Gminie Mszczonów to:

- Klub Malucha Dorota Wiśławska – Smerfolandia w Mszczonowie;
- Klub Malucha Monika Posmyk – Bajkowa Kraina w Mszczonowie⁶.

⁶ Rejestr żłobków i klubów dziecięcych prowadzony przez burmistrza Mszczonowa

Wszystkie te placówki prowadzone są przez osoby fizyczne. W Gminie Mszczonów nie ma klubów dziecięcych ani żłobków prowadzonych przez gminę czy inny podmiot publiczny⁷.

Statystycznie dostęp do opieki żłobkowej na terenie Gminy Mszczonów jest zbliżony do tego na terenie całego powiatu żyrardowskiego. Inaczej jednak wygląda w rozbiciu na tereny miejskie i wiejskie Gminy. Znamionować to może niedostatki w zakresie opieki żłobkowej na terenach wiejskich, na których mieszka prawie połowa populacji tej jednostki.

TABELA 3 DANE STATYSTYCZNE NA TEMAT ŻŁOBKÓW I KLUBÓW DZIECIĘCYCH W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI W POWIATEM ŻYRARDOWSKIM W LATACH 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 000 dzieci w wieku do lat 3					
Gmina Mszczonów	45	109	97	114	107
Gmina Mszczonów - miasto	77	186	172	216	215
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	0	0	0	0	0
Powiat żyrardowski	13	31	45	96	97
Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1 000 dzieci w wieku do lat 3					
Gmina Mszczonów	56	194	121	147	118
Gmina Mszczonów - miasto	96	332	216	279	238
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	0	0	0	0	0
Powiat żyrardowski	15	45	52	102	102

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

⁷ Sprawozdanie z wykonywania zadań z zakresu opieki, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie

Według danych z *Oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Mszczonów za rok 2020*, w Gminie Mszczonów w 2020 roku brakowało 10 miejsc dla dzieci w żłobkach.

Wsparcie dla rodzin realizowane jest w Gminie Mszczonów na wiele sposobów. Główny gracz lokalnej polityki społecznej - Centrum Usług Społecznych - przyznaje świadczenia, odnotowując liczbę dzieci w rodzinach, które objęto pomocą społeczną. Statystyki z tego obszaru prezentuje tabela poniżej, zarysowując m.in. na skalę zjawiska wielodzietności w Gminie Mszczonów i tego, jak duża liczba rodzin korzysta ze wsparcia podmiotu zewnętrznego w różnego rodzaju kryzysach i niedostatkach swojego życia rodzinnego. Można zauważyć, że z roku na rok spada liczba rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Mszczonów.

TABELA 4 DANE NA TEMAT LICZBY DZIECI W RODZINACH, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE MSZCZONÓW

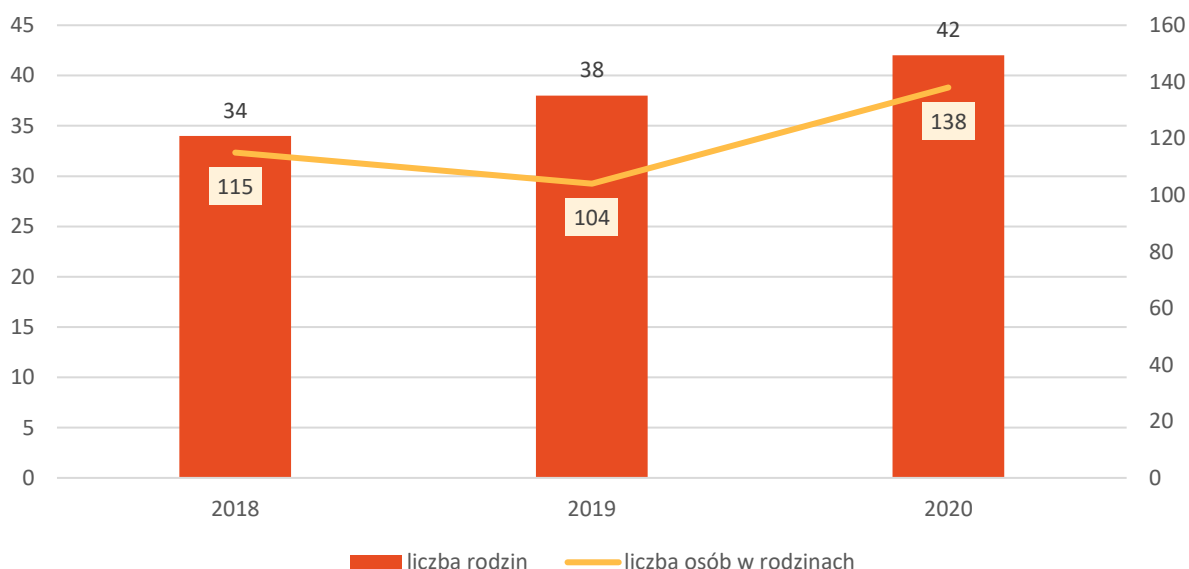
Kategoria	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	414	365	258
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 1	57	33	25
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 2	69	55	41
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 3	40	28	15
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 4	20	12	11
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 5	8	6	3
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 6	1	0	1
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną o liczbie dzieci: 7 i więcej	3	2	2

Liczba rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną	56	48	42
---	----	----	----

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Rodziny wspierane są m.in. w problemach **bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**. Rośnie liczba rodzin, wspieranych z tego powodu w Gminie Mszczonów – z 34 w 2018 roku do 42 w 2020 roku. Pod względem liczby osób w rodzinach wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wzrosło o 20,0% w latach 2018-2020. Warto wskazać, że w 2020 roku 17 rodzin (53 osoby w rodzinach) korzystało z pomocy jako rodziny niepełne, a 6 rodzin (36 osób w rodzinach) jako rodziny wielodzietne.

WYKRES 3 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

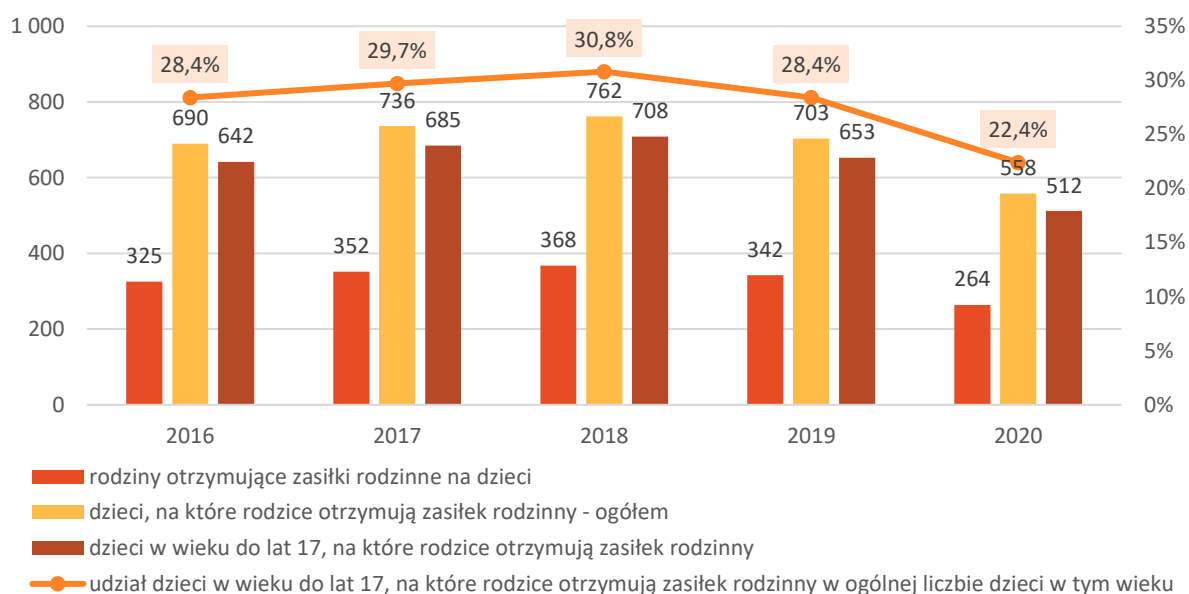

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Rodziny wspierane są m.in. finansowo poprzez przyznawanie według określonych kryteriów różnego rodzaju zasiłków, w szczególności **zasiłku rodzinnego**. Według danych GUS w 2020

roku 264 rodziny z Gminy Mszczonów otrzymywały zasiłek rodzinny na 558 dzieci, w tym 512 dzieci w wieku do lat 17. W ostatnich latach liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego w Gminie Mszczonów zmniejszała się, podobnie jak wskaźnik udziału dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny. Niemniej jednak nadal na co 5. dziecko do 17. roku życia wspierane jest przez przyznawany zasiłek rodzinny.

WYKRES 4 LICZBA RODZIN OTRZYMUJĄCYCH ZASIŁKI RODZINNE NA DZIECI, LICZBA DZIECI, NA KTÓRE RODZICE OTRZYMUJĄ ZASIŁKI RODZINNE ORAZ UDZIAŁ DZIECI W WIEKU DO LAT 17, NA KTÓRE RODZICE OTRZYMUJĄ ZASIŁEK RODZINNY W OGÓLNEJ LICZBIE DZIECI W TYM WIEKU W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Do pracy z rodzinami Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie zatrudnia 2 **asystentów rodziny**, czyli osoby, które przez pewien czas pełnią funkcję wspierającą, doradczą, mediacyjną i motywująco-aktywizującą tak, by rodzina, z którą pracują mogła w przyszłości pokonywać życiowe trudności, szczególnie w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych. Ze wsparcia asystentów rodziny w Gminie Mszczonów w 2020 roku korzystało 16 rodzin, z czego 14 przez okres dłuższy niż 1 rok. 2 rodziny były zobowiązane przez sąd do pracy z asystentem rodziny.

TABELA 5 DANE NA TEMAT ASYSTENTÓW RODZINY W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	2	2	2
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	18	17	16
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny do 3 miesięcy	0	0	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny powyżej 3 do 12 miesięcy	2	0	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny powyżej 1 roku	16	17	14
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	2	2	2

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

W Gminie Mszczonów nie funkcjonują **rodziny wspierające**, czyli rodziny pomagające innym rodzinom przeżywającym trudności w opiece i wychowaniu dziecka w prowadzeniu gospodarstwa domowego i kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodziny wielodzietne to – w opinii jednego z uczestników wywiadów pogłębionych – jedna z grup, której powinno udzielać się w Gminie Mszczonów szczególnego wsparcia [IDI 7]. Te w Gminie Mszczonów wykorzystywać mogą **Krajową Kartę Dużej Rodziny**, jak i **Kartę Dużej Rodziny 3+ Gminy Mszczonów**. Ta druga powstała w oparciu o uchwałę nr XX/157/2012 Rady Miejskiej w Mszczonowie z dnia 30 marca 2012 roku w sprawie programu pomocy dla rodzin wielodzietnych „3+”. Za dużą rodzinę uprawnioną do korzystania z ulg przyznanych niniejszą uchwałą, uznaje się rodzinę zamieszkałą i zameldowaną na terenie Gminy Mszczonów, także rodzinę zastępczą, składającą się z rodziców (lub jednego z rodziców), mających na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do 18 lat lub do 24 lat w przypadku dzieci uczących się. Karta Dużej Rodziny 3+ Gminy Mszczonów uprawnia do 50-procentowej ulgi:

- przy zakupie biletów do kina w MOK w Mszczonowie;
- przy zakupie biletów na termy i na lodowisko w OSiR w Mszczonowie;
- na wypożyczenie rowerów lub kijków nordic walking w OSiR;
- przy wejściu na halę sportową oraz na boiska OSiR-u;
- w opłatach za zajęcia dla dzieci i młodzieży realizowane przez jednostki gminne;
- w opłatach za korzystanie przez dzieci ze świadczeń udzielanych przez przedszkole publiczne poza czasem przeznaczonym na bezpłatne nauczanie.

Karta Dużej Rodziny 3+ także uprawnia do dopłat do kosztów wyjazdów na zielone szkoły w wysokości 50%⁸.

TABELA 6 DANE NA TEMAT LICZBY WYDANYCH KART DUŻEJ RODZINY W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020	2021 (do 8.11.2021)
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	329	301	126	175

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Szczególnie kryzysowym i niebezpiecznym aspektem, z jakim zmagają się pewna liczba rodzin w Gminie Mszczonów jest **przemoc w rodzinie**. Wsparcie rodzin w zakresie radzenia sobie z tym problemem realizowane jest przede wszystkim poprzez powołany **Zespół Interdyscyplinarny**, czyli zespół złożony z przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych, a czasami również prokuratorów i przedstawicieli innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na obszarze gminy. W 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Mszczonów udzielił wsparcia ponad 100 osobom. Znacznie

⁸ Lokalna Karta Dużej Rodziny, <https://www.mops.mszczonow.pl/karta-duzej-rodziny/lokalna-karta-duzej-rodziny>, dostęp: 7.11.2021

częściej wśród osób dotkniętych przemocą były kobiety i dzieci niż mężczyźni, co pokazuje najczęstszy profil osoby, która oczekuje wsparcia w problemie przemocy w rodzinie.

TABELA 7 DANE NA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020
Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	74	99	113
Liczba kobiet objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	23	31	35
Liczba mężczyzn objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	24	32	36
Liczba dzieci objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	27	36	42
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	53	69	80
Liczba kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie	23	29	33
Liczba mężczyzn dotkniętych przemocą w rodzinie	3	4	5
Liczba dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie	27	36	42

Źródło: Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Procedurą, która stanowi reakcję na problem przemocy w rodzinie jest **procedura „Niebieskiej Karty”**. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczyniana jest w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. W ostatnich latach ok. 30 rodzin w Gminie Mszczonów było objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w każdym roku, a rokrocznie wszczynają się około kilkanaście takich procedur.

TABELA 8 DANE NA TEMAT PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY” W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	23	28	32
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę "Niebieskiej Karty" w okresie sprawozdawczym	11	19	12
Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”	16	8	27

Źródło: Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Wsparcie dla osób stykających się z przemocą w rodzinie udzielane jest także w formie **poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego**. W Gminie Mszczonów osoby borykające się z przemocą w rodzinie najczęściej korzystają z poradnictwa socjalnego (ponad 30 osób rocznie), psychologicznego (ok. 20 osób rocznie) oraz zawodowego i rodzinnego (ok. 20 osób rocznie).

TABELA 9 DANE NA TEMAT PORADNICTWA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE W GMINIE MSZCZONÓW

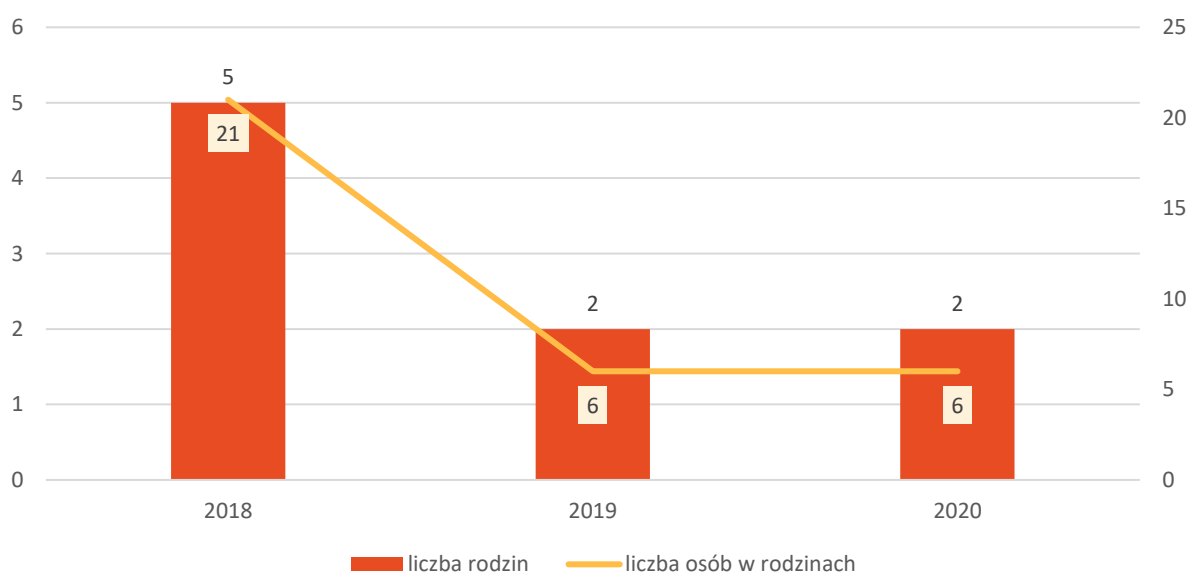
Kategoria	2018	2019	2020
Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa medycznego	0	0	0
Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa psychologicznego	17	19	21
Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa prawnego	12	18	11
Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa socjalnego	24	36	39

Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa zawodowego i rodzinnego	20	20	21
---	----	----	----

Źródło: Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Przyjrano się dla uzupełnienia informacji o potencjalnej skali popytu na wsparcie w problemie przemocy w rodzinie liczbie rodzin i osób w rodzinach, **liczbie korzystających z pomocy społecznej z powodu właśnie przemocy w rodzinie**. Ta spadła znacząco w ostatnich latach z 5 w 2018 roku do 2 rodzin w 2020 roku, a liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z tego powodu spadła z 21 do 6.

WYKRES 5 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Działające na terenie Gminy Mszczonów **Stowarzyszenie im. Joanny Froehlich „Filos”** to organizacja pozarządowa działająca w obszarze wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Od 2006 roku stowarzyszenie prowadziło schronisko dla ofiar przemocy w rodzinie i środowisku w miejscowości Gąba. Placówka świadczyła pomoc w postaci całodobowego schronienia, pomocy prawnej, psychologicznej i pedagogicznej. Od 2014 roku Filos prowadzi placówkę

opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego dla dzieci powyżej 10. roku życia⁹. Działalność organizacji pozarządowej jest wsparciem dla podmiotów publicznych w rozwiązywaniu problemu przemocy w rodzinie.

Pomocą dla rodzin i osób przeżywających trudności, szczególnie w obszarze przemocy w rodzinie czy traumy po stracie bliskiej osoby, jest prowadzone od 2011 roku **poradnictwo psychologiczne**. Świadczone jest ono przez psychologa, zatrudnionego przez Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie. Psycholog przyjmuje pacjentów 2 razy w tygodniu, łącznie przez 10 godzin tygodniowo¹⁰. W Urzędzie Miejskim w Mszczonowie w wyznaczone dni skorzystać można także z **nieodpłatnej pomocy prawnej**¹¹.

Wsparciem dla rodzin zmagających się z kwestiami niedostatków finansowych są działania związane z dożywianiem. W Gminie Mszczonów realizowany jest program w zakresie **dożywiania** „Posiłek w szkole i w domu”. To rządowy program społeczny, adresowany do osób starszych, niepełnosprawnych, o niskich dochodach oraz dzieci i uczniów, wychowujących się w rodzinach będących w trudnej sytuacji, zakładający wsparcie w formie posiłków, świadczeń pieniężnych (zasiłki celowe na żywność lub posiłki) czy rzeczowych (produkty żywnościowe). Ze wsparcia w zakresie dożywiania w ramach programy „Posiłek w szkole i w domu” w Gminie Mszczonów w 2020 roku skorzystało 356 osób, z czego 59 to dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, a kolejne 99 – uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

⁹ FiloStowarzyszenie im. Joanny Froehlich, <https://spis.ngo.pl/170669-filos-stowarzyszenie-im-joanny-froehlich>, dostęp: 7.11.2021

¹⁰ Ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Mszczonów za 2020 rok, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

¹¹ Nieodpłatna pomoc prawna, <https://www.mops.mszczonow.pl/punkt-konsultacyjny/nieodplatna-pomoc-prawna>, dostęp: 7.11.2021

TABELA 10 DANE NA TEMAT DOŻYWIANIA W PROGRAMIE „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020
Liczba osób objętych programem	448	464	356
Liczba osób korzystających z posiłku	112	107	81
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego	315	365	291
Liczba osób korzystających ze świadczenia rzeczowego	144	100	60
Liczba korzystających dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	55	71	59
Liczba korzystających uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	126	122	99

Źródło: Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Sporadycznie udziela się wsparcia pomocy społecznej z powodu **sieroctwa** – na przestrzeni lat 2018-2020 udzielono takiego wsparcia 1 osobie w 2019 roku¹².

Wsparciem dla rodziców wychowujących dzieci są funkcjonujące na terenie Gminy Mszczonów **światlice** pozaszkolne dla dzieci i młodzieży. Jest ich dwie – Świetlica Terapeutyczna Uśmiech Dziecka oraz Świetlica Środowiskowa. Dodatkowo na terenie Gminy działa 7 świetlic przyszkolnych, zapewniających opiekę i organizację czasu wolnego dla dzieci w czasie między zakończeniem zajęć lekcyjnych a powrotem do domu.

W systemie **pieczy zastępczej** w Gminie Mszczonów w 2021 roku przebywało 11 dzieci - 7 w spokrewnionej zawodowej rodzinie zastępczej, 1 dziecko w spokrewnionej rodzinie zastępczej

¹² Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie

niezawodowej i 3 dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka. Na terenie Gminy funkcjonują 4 Rodzinne Domy Dziecka.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny spektrum sytuacji w Gminie dotyczące rodziny i jej wsparcia i oceniali swoje zadowolenie na temat każdego z tych elementów w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów. Pokazuje ona, że mieszkańcy najlepiej oceniają ofertę wsparcia dla rodzin w trudnych sytuacjach, a najslabiej - dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego.

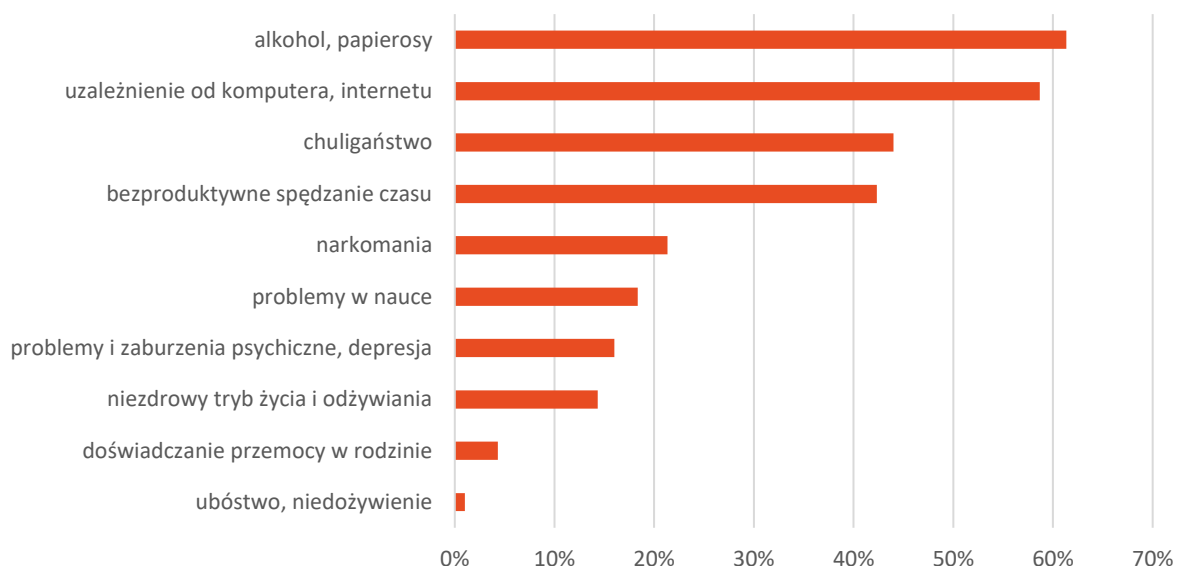
TABELA 11 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU RODZINY W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
oferta wsparcia rodzin w trudnych sytuacjach	2,95
oferta pomocy dla osób uzależnionych	2,87
oferta wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy	2,84
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	2,79

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Odnosząc się do sytuacji najmłodszych mieszkańców Gminy Mszczonów, spytano respondentów ankiety o najczęstsze negatywne zjawiska, jakie dotyczą tej części populacji Gminy. Wśród najczęściej zaznaczanych odpowiedzi były: alkohol i papierosy, uzależnienie od komputera i internetu, chuligaństwo oraz bezproduktywne spędzanie czasu wolnego.

WYKRES 6 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „JAKIE NEGATYWNE ZJAWISKA ODNOSZĄCE SIĘ DO DZIECI I MŁODZIEŻY SĄ W PANA/PANI OPINII NAJCZĘSTSZE W GMINIE MSZCZONÓW?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Przechodząc do zbadania potencjału Gminy Mszczonów w kontekście usług społecznych z wykorzystaniem badania ankietowego mieszkańcom Gminy Mszczonów w ankiecie internetowej zadano pytanie dotyczące tego, które z podmiotów pomocowych funkcjonujących na terenie Gminy i działających na rzecz m.in. rodzin znają i z których wsparcia korzystają. Najbardziej znanymi instytucjami są Komisariat Policji w Mszczonowie oraz Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

TABELA 12 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ RODZIN

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie (dawniej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie)	80,0%	17,3%
Punkt konsultacyjny w Mszczonowie	15,7%	0,0%
Świetlica Terapeutyczna Uśmiech Dziecka	28,3%	2,3%
Świetlica Środowiskowa	20,0%	3,0%
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszczonowie	24,7%	1,0%
Zespół Interdyscyplinarny w Mszczonowie	16,7%	1,0%
Komisariat Policji w Mszczonowie	89,3%	20,7%
Polski Czerwony Krzyż (PCK)	17,7%	1,0%
CARITAS	18,7%	1,0%
Stowarzyszenie im. Joanny Froehlich „Filos”	13,7%	0,0%
Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Regionalny w Żyrardowie	9,7%	1,0%
Szlachetna Paczka	49,7%	5,3%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Podjęto także próbę zbadania skali korzystania z różnego rodzaju usług dla rodziny przez mieszkańców Gminy Mszczonów. Zgodnie z danymi z ankiety elektronicznej, najczęściej mieszkańcy korzystają ze wsparcia w ramach Programu 500+, świadczenia „Dobry Start”, usługi ochrony zdrowia, opieki dla dzieci w przedszkolach, a także oferty spędzania czasu wolnego.

TABELA 13 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „Z KTÓRYCH USŁUG DEDYKOWANYCH RODZINOM W GMINIE MSZCZONÓW KORZYSTA LUB KORZYSTAŁ/A PAN/PANI W PRZESZŁOŚCI?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

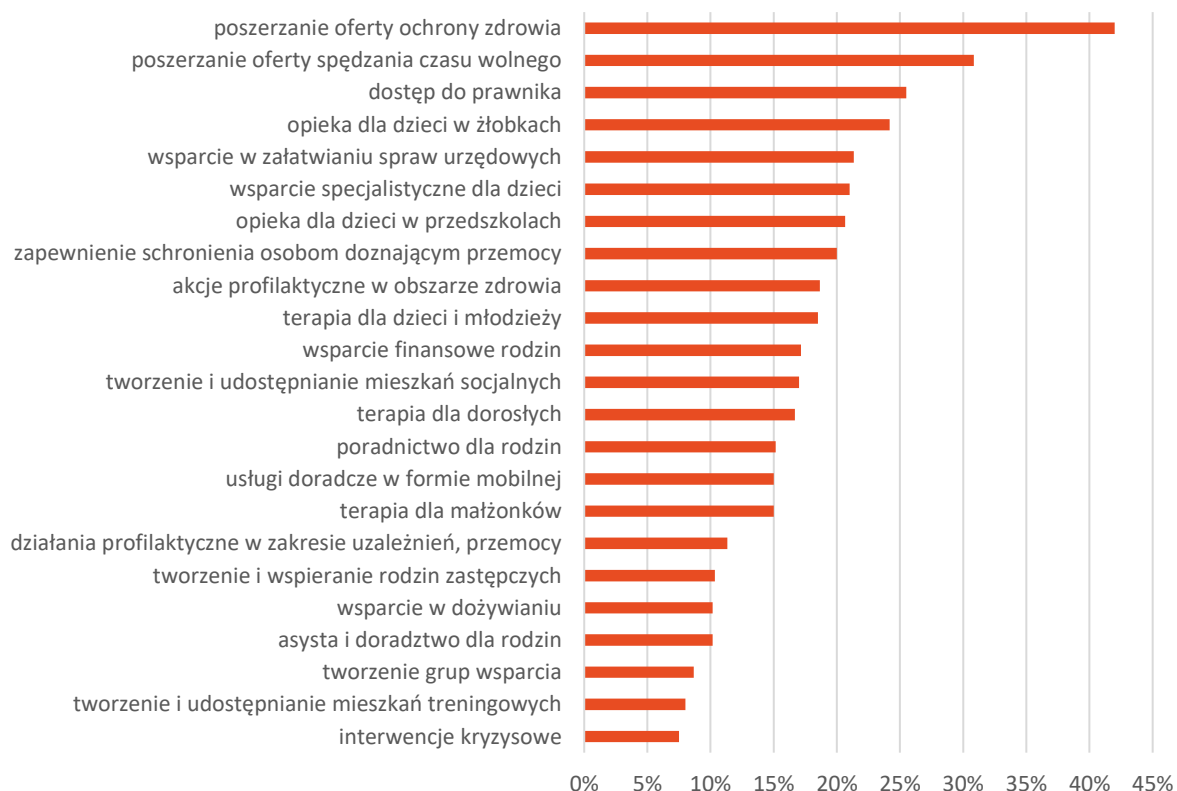
Wyszczególnienie	Korzystam aktualnie	Korzystałem/am w przeszłości	Nie korzystam i nie korzystałem/am
praca socjalna	0%	3%	97%
wsparcie asystenta rodziny	0%	3%	97%
wsparcie w zakresie dożywiania dzieci	0%	5%	95%
wsparcie w zakresie dożywiania osób dorosłych	0%	3%	97%
poradnictwo prawne	0%	12%	88%
poradnictwo psychologiczne	0%	9%	91%
poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych	0%	2%	98%
wsparcie w Punkcie konsultacyjnym	0%	2%	98%
wsparcie w problemie przemocy w ramach procedury Niebieskiej Karty	0%	2%	98%
świadczenia 500+	49%	9%	42%
świadczenia „Dobry start” (300+)	24%	5%	71%
zasiłek rodzinny	8%	6%	86%
zasiłek opiekuńczy	4%	3%	93%
dodatek mieszkaniowy	0%	2%	98%
inne wsparcie finansowe z MOPS/CUS	2%	4%	94%
fundusz alimentacyjny	0%	2%	98%

wsparcie w formie rzeczowej (odzież, wyprawka szkolna itp.)	1%	1%	98%
Karta Dużej Rodziny	3%	10%	87%
opieka dla dzieci w żłobkach	1%	2%	97%
opieka dla dzieci w przedszkolach	17%	17%	67%
wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)	4%	11%	85%
usługi ochrony zdrowia	33%	27%	40%
działania wspierające rozwój kompetencji rodzicielskich	1%	1%	98%
działania profilaktyczne z zakresu uzależnień	0%	1%	99%
działania profilaktyczne z zakresu przemocy	0%	1%	99%
grupy wsparcia	0%	1%	99%
pomoc w uzyskaniu mieszkania socjalnego	0%	2%	98%
pomoc w tworzeniu rodziny zastępczej	0%	1%	99%
lokalna oferta spędzania czasu wolnego	14%	28%	58%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Aby poszerzyć wiedzę na temat popytu na usługi dedykowane rodzinom, zadano mieszkańcom Gminy Mszczonów pytanie o to, na które w wymienianych usług w ich opinii jest w Gminie największe zapotrzebowanie. Najwięcej odpowiedzi w ankiecie papierowej i elektronicznej uzyskało poszerzanie oferty ochrony zdrowia, w dalszej kolejności poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego, dostęp do prawnika oraz opieka dla dzieci w żłobkach.

WYKRES 7 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „NA KTÓRE Z WYMIENIONYCH PONIŻEJ USŁUG DEDYKOWANYCH RODZINOM JEST NAJWIĘKSZE ZAPOTRZEBOWANIE W GMINIE MSZCZONÓW?” W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Ankietowanym zadano dodatkowe pytanie o zapotrzebowanie na usługi dla młodzieży. Najwięcej odpowiedzi w ankiecie papierowej i elektronicznej uzyskały profilaktyka uzależnień, w tym od internetu i komputera i atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, a w dalszej kolejności poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych i udostępnianie przestrzeni na spotkania dla dzieci i młodzieży.

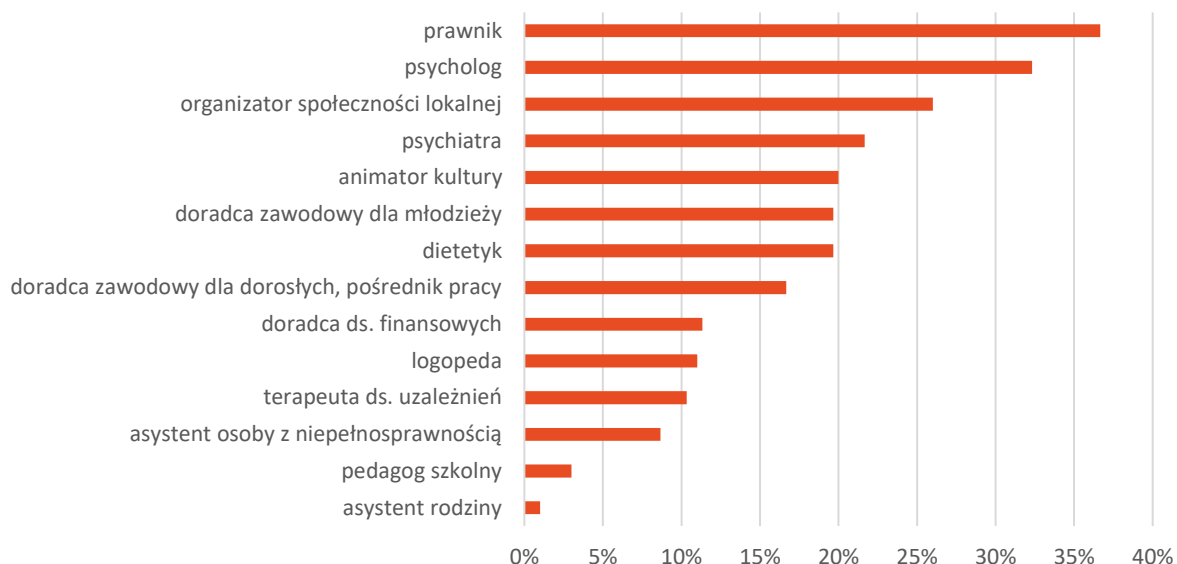
WYKRES 8 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „NA KTÓRE Z WYMIENIONYCH PONIŻEJ USŁUG DEDYKOWANYCH MŁODZIEŻY JEST NAJWIĘKSZE ZAPOTRZEBOWANIE W GMINIE MSZCZONÓW?” W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Mając możliwość wskazania maksymalnie 3 specjalistów, z których duża część wspiera rodziny, jako najbardziej brakujących w Gminie Mszczonów ankietowani w ankiecie elektronicznej najczęściej wskazywali na prawnika i psychologa. Uzupełniając zaproponowaną listę o własne przemyślenia, ankietowali wskazywali opiekunkę do dzieci oraz lekarzy – specjalistów w dziedzinie kardiologii, ginekologii, ortopedii czy chirurgii.

WYKRES 9 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „W PAN/I OPINII JAKICH SPECJALISTÓW NAJBARDZIEJ BRAKUJE NA TERENIE GMINY MSZCZONÓW?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

W oparciu o sporządzoną diagnozę sytuacji w obszarze wspierania rodzin, polityki prorodzinnej i systemu pieczy zastępczej, podsumowano posiadane przez Gminę Mszczonów zasoby w tabeli poniżej.

TABELA 14 ZASOBY W ZAKRESIE POLITYKI PRORODZINNEJ, WSPIERANIA RODZIN I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ GMINY MSZCZONÓW

Podmiot	Realizowane działania w zakresie polityki prorodzinnej, wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	- monitorowanie sytuacji rodzin na terenie Gminy Mszczonów; - udzielanie świadczeń dla rodzin zmagających się z określonymi problemami, kryzysami i niedostatkami; - zapewnianie dostępu do pomocy psychologicznej i prawnej;

	- informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych; - wspomaganie rodzin poprzez pracę asystentów rodzin
Żłobki i kluby dziecięce	- zapewnianie opieki dla dzieci do lat 3; - wspomaganie rodziców w procesie wychowawczym; - umożliwianie rodzicom powrót na rynek pracy
Zespół Interdyscyplinarny	- reagowanie na przypadki przemocy w rodzinie - realizowanie procedury „Niebieskie Karty”; - wspieranie ofiar przemocy w rodzinie; - stanowienie forum dla współpracy różnych instytucji w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia w kryzysie związanym z przemocą w rodzinie
Stowarzyszenie im. Joanny Froehlich „Filos”	- wspomaganie w problemie przemocy domowej poprzez udzielanie schronienia ofiarom; - udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i pedagogicznej
Punkt Konsultacyjny	- udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób i rodzin w kryzysie; - udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy; - prowadzenie indywidualnych konsultacji z członkami rodzin
Świetlice	- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; - wsparcie rodziców w możliwości realizacji spraw zawodowych
Komisariat Policji w Mszczonowie	- prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;

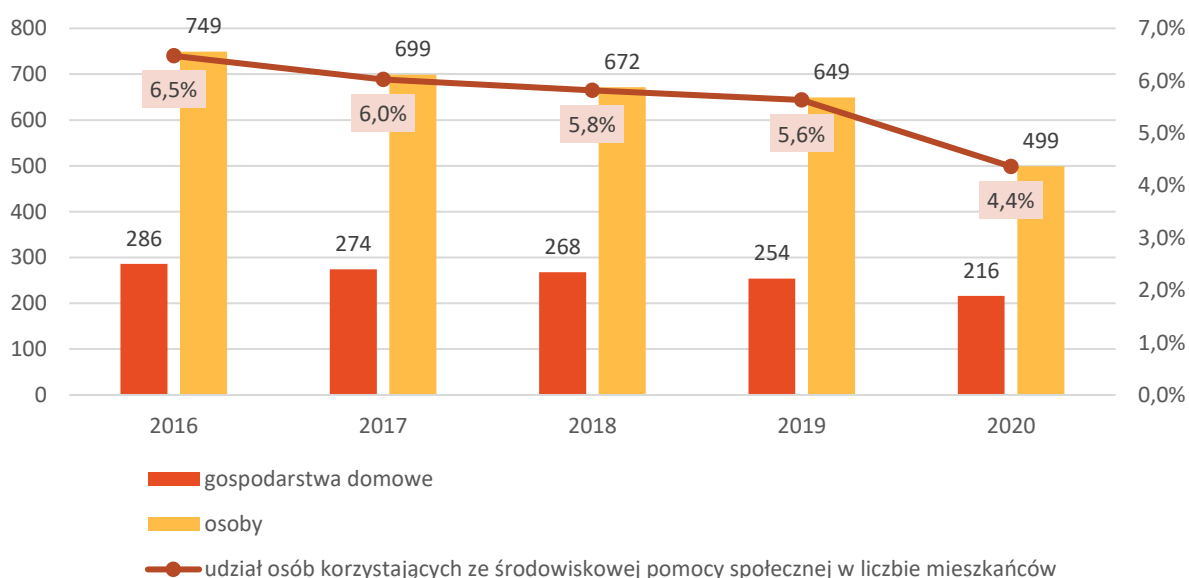
	- interwencje w przypadku odnotowywania negatywnych zjawisk w rodzinach czy w zachowaniach dzieci i młodzieży
placówki edukacyjne	- poszerzanie wiedzy i kompetencji najmłodszych mieszkańców Gminy; - wspomaganie rodziców w procesie wychowawczym; - kształtowanie pozytywnych postaw i relacji między członkami rodzin; - interwencje w przypadku odnotowania symptomów negatywnych zjawisk w rodzinach

Źródło: opracowanie własne.

4. Pomoc społeczna

Według danych GUS w 2020 roku z **pomocy społecznej** w Gminie Mszczonów korzystało 216 rodzin i 499 osób w tych rodzinach. Liczba zarówno rodzin, jak i korzystających osób z pomocy społecznej spadała w ostatnich latach. 499 osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej to 4,4% wszystkich mieszkańców Gminy Mszczonów – udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej spadł od 2016 roku z 6,5%.

WYKRES 10 LICZBA RODZIN I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LICZBIE MIESZKAŃCÓW W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom w trudnych sytuacjach życiowych **poprzez pracę socjalną**. To działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Polega np. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy, poradnictwie i pobudzaniu aktywności i zachęcaniu do realizacji działań samopomocowych. Z roku na rok spada liczba osób objętych pracą socjalną w Gminie Mszczonów – w 2018 roku objętych nią było 407 rodzin, w 2020 roku – już 253 rodziny.

TABELA 15 DANE NA TEMAT PRACY SOCJALNEJ W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą w postaci pracy socjalnej ogółem	407	358	253
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą w postaci pracy socjalnej ogółem	1 089	835	614

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej, realizowanej w ramach pomocy społecznej jest **kontrakt socjalny**, który jest umową zawartą pomiędzy przedstawicielem jednostki pomocy społecznej a klientem pomocy społecznej (osobą, rodziną) ubiegającym się o pomoc. Kontrakt socjalny określa uprawnienia i zobowiązania obu jego stron, dotyczące wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. W Gminie Mszczonów liczba kontraktów socjalnych realizowanych w roku to 1-2.

TABELA 16 DANE NA TEMAT KONTRAKTÓW SOCJALNYCH W GMINIE MSZCZONÓW

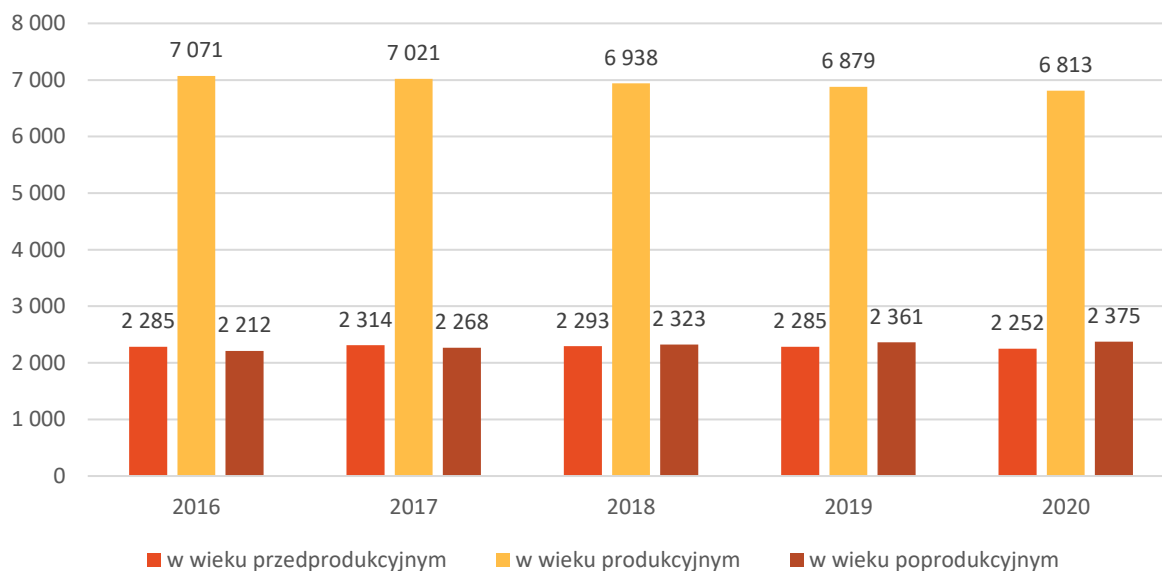
Kategoria	2018	2019	2020
Liczba kontraktów socjalnych	0	2	1

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Na terenie Gminy Mszczonów nie funkcjonują **mieszkania chronione** – to forma pomocy społecznej w postaci lokalu mieszkalnego, mająca zapewnić osobom w nim zamieszkującym przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub zastąpić pobyt w placówce zapewniającą całodobową opiekę.

W kontekście pomocy społecznej i potencjalnych zmian w potrzebach w tym zakresie przyjrano się **zmianom struktury ludności ze względu na wiek** w Gminie Mszczonów. Można zauważyć stopniowy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, a od jakiegoś czasu – także w wieku przedprodukcyjnym.

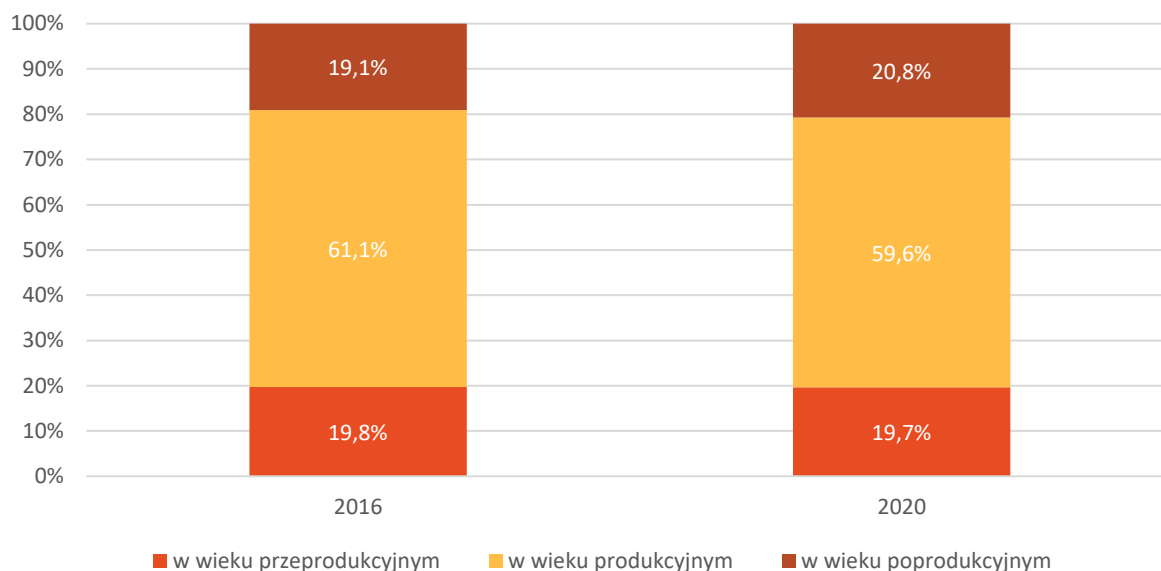
WYKRES 11 LICZBA LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Pociąga to za sobą zmianę w strukturze ludności. W 2016 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej ludności wynosił 19,1%, w 2020 roku – już 20,8%. Warto wskazać, że to zmiana na przestrzeni zaledwie kilku ostatnich lat, a prognozy demograficzne i ujemny przyrost naturalny w Gminie nie sprzyjają zmianie tej tendencji. Tym samym w Gminie Mszczonów będzie coraz więcej osób starszych, a co za tym idzie – niejednokrotnie także chorych i zmagających się z izolacją społeczną.

WYKRES 12 STRUKTURA LUDNOŚCI ZE WZGLĘDU NA WIEK W GMINIE MSZCZONÓW W 2016 I 2020 ROKU

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zapewnienie opieki oraz udziału w życiu społecznym **seniorom** zostało uznane przez przedstawicielkę CUS, biorącą udział w wywiadzie pogłębionym [IDI 9] za największy problem w wymiarze społecznym w Gminie Mszczonów. „Obecnie ciężko jest ludziom młodym zapewnić opiekę starszym członkom swojej rodziny, łącząc to jednocześnie z pracą zawodową oraz z opieką nad własnymi dziećmi. Z uwagi na wydłużającą się linię życia uznaje się za właściwe skierowanie różnych działań opiekuńczo-pomocowych dla grupy wiekowej osób 60+ lub osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym. Zdecydowanie trzeba podejmować działania służące zachowaniu jak najdłużej samodzielności w funkcjonowaniu. Potrzebne są miejsca, gdzie członkowie rodzin mogą pozostawić np. na kilka godzin osobę zależną, gdzie będzie miała zapewnioną opiekę i wyżywienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry. Innym elementem jest samotność oraz izolacja we własnym domu”. Gmina Mszczonów posiada już teraz szereg podmiotów, które są gotowe udzielać różnego rodzaju wsparcia najstarszym mieszkańcom Gminy w celu uniknięcia popadania przez nich w izolację oraz budowania podstaw do aktywnego i zdrowego życia. Seniorzy to – także w opinii innego z uczestników wywiadów pogłębionych – jedna z grup, której powinno udzielać się w Gminie Mszczonów szczególnego wsparcia [IDI 7].

Wsparcie na najstarszych mieszkańców Gminy Mszczonów ze strony **Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie** realizowane jest poprzez usługi opiekuńcze dla osób starszych, schorowanych i samotnych - nie są one jednak realizowane na terenach wiejskich [IDI 9].

Kolejną z takich instytucji jest finansowany z budżetu gminy **ośrodek wsparcia „Klub Senior +”**. Zapewnia on cykliczne spotkania dla najstarszych mieszkańców Gminy (10 beneficjentów) z zajęciami manualnymi, rzemieślniczymi, artystycznymi i wizerunkowymi pod kierunkiem opiekunek-animatorek¹³. Celem Klubu Senior+ w Mszczonowie jest aktywizacja społeczna, integracja, włączanie seniorów do społeczności lokalnej oraz organizacja wspólnego spędzania czasu wolnego. Klub Senior+ w Mszczonowie funkcjonuje zgodnie z postanowieniami Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020¹⁴.

Poza wspomnianą inicjatywą skierowaną do seniorów, finansowaną bezpośrednio z budżetu Gminy Mszczonów, na terenie tej jednostki funkcjonują także organizacje pozarządowe, nastawione na wsparcie dla osób starszych.

Jedną z nich to **Klub Seniora „Złota Jesień”**. Przedstawicielka tej organizacji [IDI 1] wskazywała w wywiadzie pogłębionym, że w ramach swojej działalności ta organizacja działa w zakresie integracji seniorów poprzez organizację spotkań (takich jak wigilia, Dzień Kobiet, jajeczko, zakończenie karnawału), a także wycieczek. Łączna liczba członków Klubu Seniora „Złota Jesień” to 148 osób, z czego połowa cechuje się bardzo dużym zaangażowaniem w działalność i aktywności Klubu - według informacji pozyskanych podczas wywiadu pogłębionego [IDI 1].

Działalność w zakresie wsparcia i aktywizacji osób starszych realizuje także organizacja reprezentowana przez inną uczestniczkę wywiadu pogłębionego [IDI 2] – **Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów**. Organizuje on wycieczki wypoczynkowe dla seniorów nad morze i w góry (z których korzysta rocznie ok. 200 osób), spotkania okolicznościowe (z okazji Dnia Inwalidy, Dnia Seniora, spotkania jubilatów) czy wspiera uczestnictwo w spotkaniach

¹³ Ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Mszczonów za 2020 rok, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

¹⁴ Klub Senior+, <https://www.mops.mszczonow.pl/klub-senior>, dostęp; 7.11.2021

seniorów całego powiatu żyrardowskiego. W działalność Związku Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów zaangażowanych jest 195 członków.

W odniesieniu do potencjalnych braków w obszarze wsparcia najstarszych mieszkańców Gminy Mszczonów uczestniczka wywiadu pogłębianego z organizacji zrzeszającej osoby starsze [IDI 1] wskazała na brak większego lokalu na realizację spotkań. Podobnego zdania jest inna przedstawicielka organizacji aktywującej seniorów [IDI 2]. Wśród bolączek, które utrudniają rozwój tych organizacji wskazano także niskie fundusze, a wśród planów rozwoju – chęć organizacji zajęć, większej liczby wyjazdów czy wsparcia psychologa. Uczestniczka wywiadu pogłębianego [IDI 1] wskazuje, że warto byłoby zorganizować zajęcia fizyczne dla seniorów i generalnie dostosować ofertę kulturalną w Gminie Mszczonów do tej grupy społecznej. Dużą popularnością wśród tej grupy mają się cieszyć także potańcówki. Inna uczestniczka wywiadu pogłębianego [IDI 2] wskazuje, że jej organizacja ma w planach zaangażowanie sponsorów i organizację więcej liczby wyjazdów, np. do teatru.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny sytuację w zakresie wsparcia osób starszych w Gminie i oceniali swoje zadowolenie w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów – wskazuje się, że mieszkańcy Gminy Mszczonów w stopniu umiarkowanym są zadowoleni ze wsparcia osób starszych, ale jednocześnie jest to jeden z lepiej ocenianych aspektów życia w Gminie.

TABELA 17 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU WSPARCIA OSÓB STARSZYCH W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
wsparcie dla osób starszych	3,00

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Wyniki ankiety internetowej wskazują, że ok. 1/3 mieszkańców Mszczonowa zna podmioty, działające na rzecz seniorów w ich najbliższym otoczeniu.

TABELA 18 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ SENIORÓW

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Związek Emerytów i Rencistów	35,3%	1,0%
Związek Inwalidów	16,0%	1,0%
Klub Senior +	35,0%	2,0%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej – tabela podsumowująca zasoby Gminy Mszczonów w zakresie polityki społecznej i wsparcia seniorów, sporządzone na podstawie diagnozy w tym rozdziale.

TABELA 19 ZASOBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPARCIA SENIORÓW GMINY MSZCZONÓW

Podmiot	Realizowane działania w zakresie pomocy społecznej i wsparcia seniorów
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	- prowadzenie pracy socjalnej, zawieranie kontraktów socjalnych; - monitorowanie sytuacji mieszkańców i reagowanie zgodnie z posiadanymi narzędziami polityki społecznej na ich problemy - informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych; - realizacja usług opiekuńczych dla osób starszych
„Klub Senior +”	- aktywizacja społeczna i integracja osób starszych; - organizacja spędzania czasu wolnego seniorów; - rozwój umiejętności seniorów w różnych dziedzinach
Klub Seniora „Złota Jesień”	- aktywizacja społeczna i integracja osób starszych; - organizacja spędzania czasu wolnego seniorów

**Związek Emerytów,
Rencistów i Inwalidów**

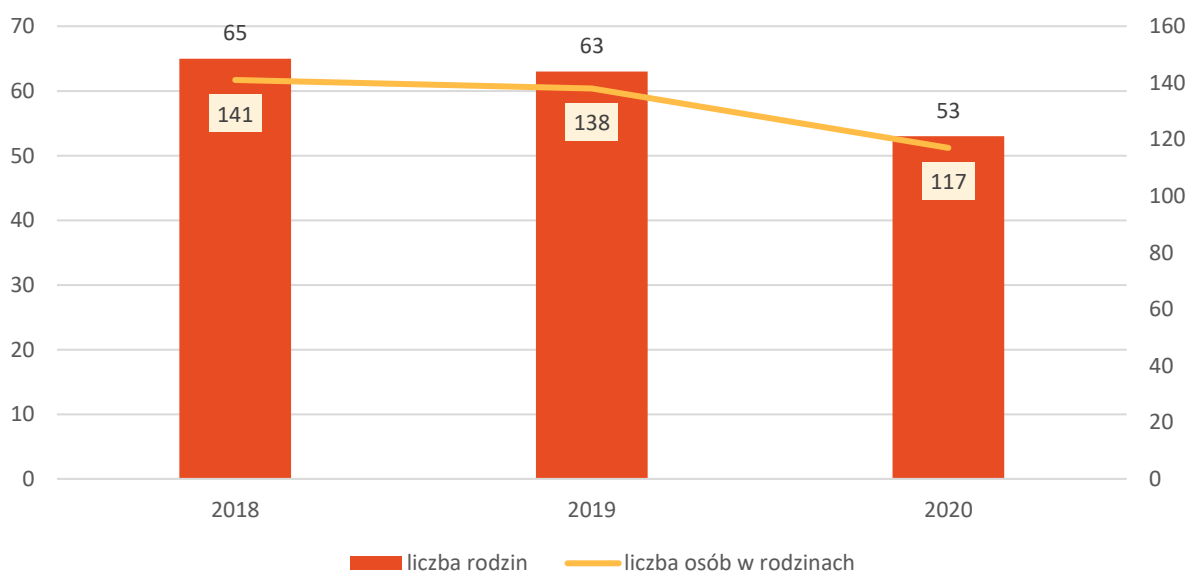
- aktywizacja społeczna i integracja osób starszych;
- organizacja spędzania czasu wolnego seniorów

Źródło: opracowanie własne.

5. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podejmując się próby określenia potencjalnego popytu na wsparcie z **powodu niepełnosprawności**, warto przyrzeć się danym na temat liczby rodzin i osób, korzystających z pomocy społecznej z powodu właśnie niepełnosprawności. W 2020 roku pomoc z tego tytułu otrzymało 53 rodziny z liczbą członków 117. Biorąc pod uwagę liczbę osób w rodzinach odnotowano spadek w udzielaniu pomocy z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020 na poziomie 17,0%.

WYKRES 13 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie zbiera dodatkowo dane na temat liczby **bezrobotnych osób niepełnosprawnych**. Na koniec 2020 roku takich osób w rejestrach osób bezrobotnych powiatu żyrardowskiego z Gminy Mszczonów było 9, a zatem stanowili oni 2,3% wszystkich bezrobotnych Gminy Mszczonów¹⁵.

¹⁵ Poziom i struktura bezrobocia w powiecie żyrardowskim, Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie

Jednym ze sposobów wsparcia osób z niepełnosprawnością, ale także tych, którzy z powodu wieku, choroby lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione są **usługi opiekuńcze**. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W Gminie Mszczonów liczba osób, którym przyznaje się świadczenia w postaci usług opiekuńczych w ostatnich latach to ok. 30 osób. Nie odnotowano świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych. Kilka osób rocznie – w 2019 i 2020 tylko 1 – korzysta ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

TABELA 20 DANE NA TEMAT USŁUG OPIEKUŃCZYCH W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, którym udzielono świadczenia w formie usług opiekuńczych	18	19	23	31	27
Liczba osób, którym udzielono świadczenia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	4	5	2	1	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Mszczonów za 2020 rok, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Odnosząc się do potencjału Gminy Mszczonów w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością, poza pomocą z Centrum Usług Społecznych, mieszkańców wspiera **Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka”**. Organizacja stwarza warunki do wszechstronnego rozwoju społecznego, edukacji, rozwijania zainteresowań, wypoczynku, a w szczególności ma za zadanie zapewnienie dzieciom niepełnosprawnym godnego życia i poszanowania ich praw. Prowadzona przez organizację świetlica terapeutyczna mieści się w Szkole Podstawowej w Mszczonowie i zapewnia opiekę specjalistyczną z zakresu logopedii, rehabilitacji, psychologii, oligofrenopedagogiki i terapii

pedagogicznej. Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka” działa jako organizacja pożytku publicznego¹⁶. Poniżej – informacja o tym, jaka jest skala znajomości omawianego stowarzyszenia wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

TABELA 21 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka”	28,7%	2,3%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny spektrum sytuacji w Gminie dotyczące osób z niepełnosprawnością i oceniali swoje zadowolenie na temat każdego z tych elementów w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów. Najstabilniej oceniany był dostęp do infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych.

TABELA 22 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
wsparcie osób z niepełnosprawnością	2,88
dostęp do usług opiekuńczych	2,84

¹⁶ Świetlica Terapeutyczna Uśmiech Dziecka, <https://www.usmiechdziecka.mszczonow.pl/>, dostęp: 7.11.2021

stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)	2,75
---	-------------

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Podjęto także próbę zbadania skali korzystania z różnego rodzaju usług dla osób z niepełnosprawnością, ale i osób starszych przez mieszkańców Gminy Mszczonów. Zgodnie z danymi z ankiety elektronicznej, najczęściej mieszkańcy korzystają w tym zakresie z usług rehabilitacyjnych, a także specjalistycznej ochrony zdrowia.

TABELA 23 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „Z KTÓRYCH USŁUG DEDYKOWANYCH OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W GMINIE MSZCZONÓW KORZYSTA LUB KORZYSTAŁ/A PAN/PANI W PRZESZŁOŚCI?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

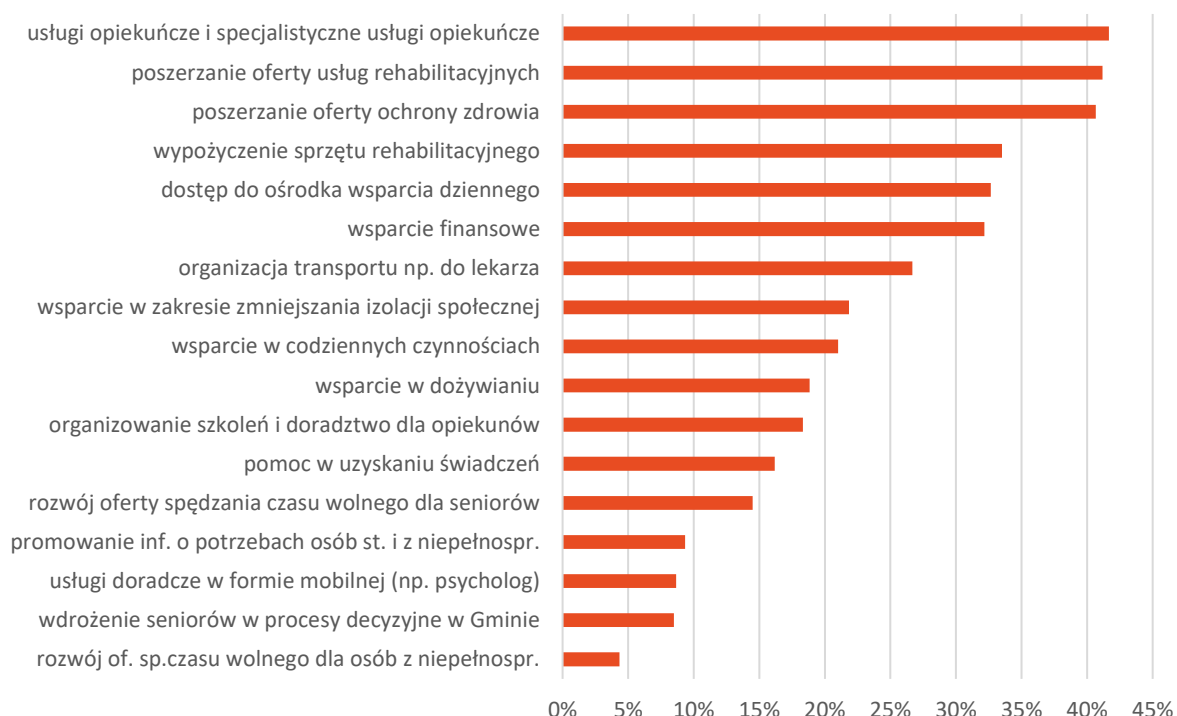
Wyszczególnienie	Korzystam aktualnie	Korzystałem/am w przeszłości	Nie korzystam i nie korzystałem/am
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2%	0%	98%
wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością	2%	3%	95%
pomoc niefinansowa, rzeczowa (np. odzież)	1%	0%	99%
dożywianie	0%	0%	100%
pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością	2%	1%	97%
wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego	0%	0%	100%
specjalistyczna ochrona zdrowia	3%	3%	94%
usługi rehabilitacyjne	5%	9%	86%
klub seniora	1%	1%	98%
oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych	1%	0%	99%

oferta spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością	1%	0%	99%
--	----	----	-----

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Aby poszerzyć wiedzę na temat popytu na usługi dedykowane osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym, zadano mieszkańcom Gminy Mszczonów pytanie o to, na które z wymienianych usług w ich opinii jest w Gminie największe zapotrzebowanie. Najwięcej odpowiedzi w ankiecie papierowej i elektronicznej uzyskały usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, poszerzanie oferty usług rehabilitacyjnych i ochrony zdrowia, a w dalszej kolejności wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego, dostęp do ośrodka wsparcia dziennego i wsparcie finansowe.

WYKRES 14 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „NA KTÓRE Z WYMIENIONYCH PONIŻEJ USŁUG DEDYKOWANYCH OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ JEST NAJWIĘKSZE ZAPOTRZEBOWANIE W GMINIE MSZCZONÓW?” W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej, podsumowanie informacji o zasobach Gminy Mszczonów w obszarze wsparcia osób w niepełnosprawnością.

TABELA 24 ZASOBY W ZAKRESIE WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ GMINY MSZCZONÓW

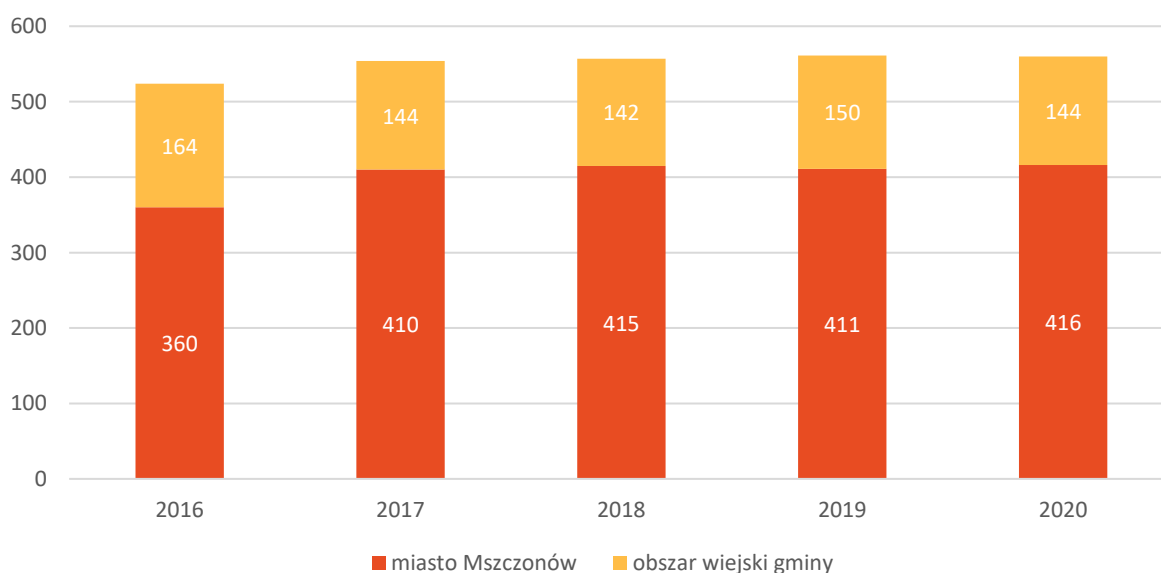
Podmiot	Realizowane działania w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	- udzielanie świadczeń z powodu niepełnosprawności; - współpraca z organizacjami, działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością; - realizacja usług opiekuńczych; - udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, w tym finansowej czy rehabilitacyjnej dla osób z niepełnosprawnością
Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka”	- prowadzenie świetlicy terapeutycznej i opieki specjalistycznej; - wspieranie w rozwoju dzieci z niepełnosprawnością poprzez organizację zajęć specjalistycznych
Powiatowy Urząd Pracy	- działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością poprzez poradnictwo zawodowe czy pośrednictwo pracy

Źródło: opracowanie własne.

6. Edukacja publiczna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Mszczonów w 2020 roku funkcjonowało 11 **przedszkoli**, z czego 3 w Mszczonowie, a 8 na terenach wiejskich Gminy. Uczęszczało do nich łącznie 560 dzieci – 416 w Mszczonowie i 144 na terenach wiejskich, zatem miejskie placówki przedszkolne są statystycznie znacznie większe, biorąc pod uwagę liczbę uczęszczających dzieci. Liczba dzieci, które uczęszczają do mszczonowskich przedszkoli rośnie niemal z roku na rok.

WYKRES 15 LICZBA DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PRZEDSZKOLI NA TERENIE GMINY MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przedszkola na terenie Gminy Mszczonów to:

- przedszkola publiczne:
 - Miejskie Przedszkole Publiczne;
 - oddziały przedszkolne we Wręczy, Bobrowcach, Piekarach, Osuchowie i Lutkowie;
 - Publiczne Przedszkole „Bajkowa Kraina”;
 - punkty przedszkolne: Muminkowo, Kubuś Puchatek, Bajka;

- przedszkola niepubliczne:
 - Przedszkole niepubliczne Smerfolandia¹⁷.

Statystycznie dostęp do placówek wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Mszczonów jest lepszy niż na terenie całego powiatu żyrardowskiego – na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat przypada 1 157 dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego. Korzystniej wypadają także ostatnie dostępne dane na temat liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadającej na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Może to oznaczać, że dostęp do przedszkoli w Gminie Mszczonów jest na relatywnie dobrym poziomie, choć ponownie pewne braki mogą być identyfikowane na terenach wiejskich.

TABELA 25 DANE STATYSTYCZNE NA TEMAT PRZEDSZKOLI W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI W POWIATEM ŻYRARDOWSKIM W LATACH 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat					
Gmina Mszczonów	941	1 061	1 117	1 157	bd.
Gmina Mszczonów - miasto	1 181	1 450	1 548	1 485	bd.
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	644	583	603	709	bd.
Powiat żyrardowski	750	826	847	838	bd.
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego					
Gmina Mszczonów	0,95	0,68	0,61	bd.	bd.
Gmina Mszczonów - miasto	0,69	0,46	0,40	bd.	bd.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Mszczonów za 2020 rok

Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	1,79	1,68	1,61	bd.	bd.
Powiat żyrardowski	1,09	0,91	0,86	bd.	bd.

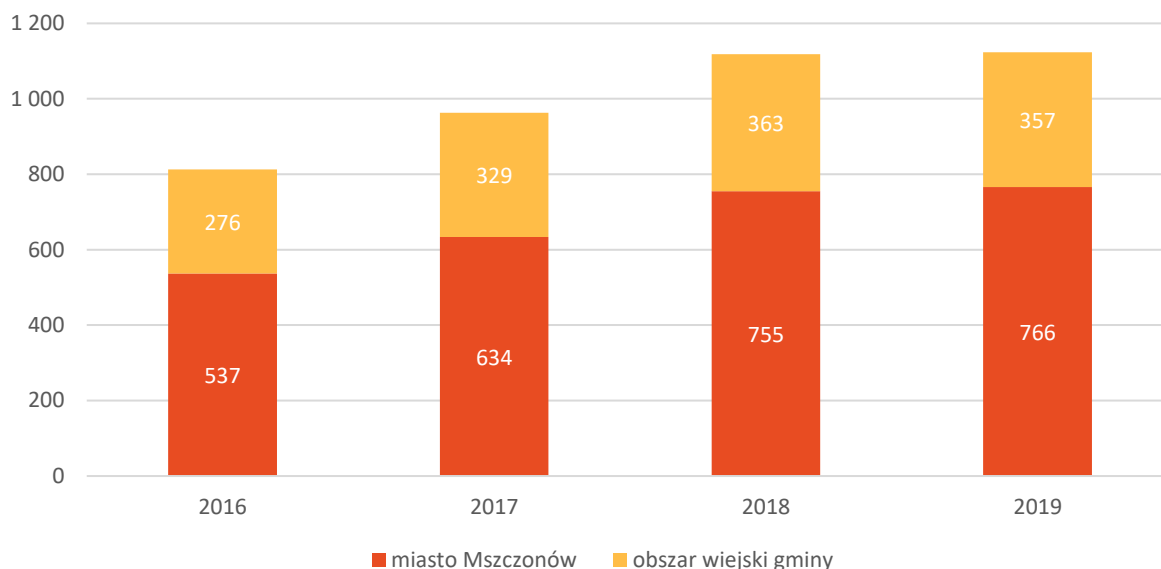
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie Gminy Mszczonów funkcjonuje 6 **szkół podstawowych**, z czego 5 na terenach wiejskich Gminy. Te szkoły podstawowe to:

- Szkoła Podstawowa w Mszczonowie;
- Szkoła Podstawowa w Lutkównie;
- Szkoła Podstawowa w Piekarach;
- Szkoła Podstawowa w Bobrowcach;
- Szkoła Podstawowa we Wręczy;
- Szkoła Podstawowa w Osuchowie.

W 2019 roku uczęszczało do nich 1 123 uczniów, z czego aż 766 (68,2%) do jedynej szkoły podstawowej w mieście Mszczonów, a pozostałe 357 – do szkół na terenach wiejskich, co daje statystycznie 71 uczniów w przeliczeniu na 1 szkołę na terenach wiejskich. Liczba uczniów w szkołach na terenie Gminy Mszczonów przyjmuje tendencję wzrostową w ostatnich latach.

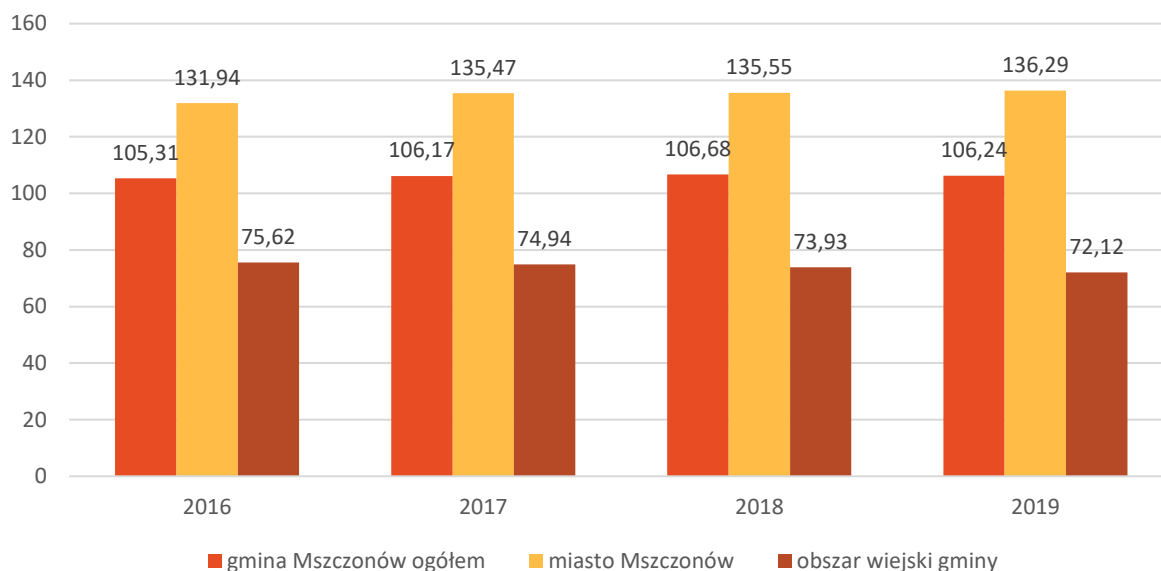
WYKRES 16 LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA TERENIE GMINY MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przyjrano się wartości **wskaźnika skolaryzacji brutto** dla Gminy Mszczonów oraz jej terenów miejskich i wiejskich, czyli relacji liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania. Dla Gminy Mszczonów wskaźnik skolaryzacji brutto wynosi 106,24, a dla samego miasta Mszczonów – nawet 136,29. Dla terenów wiejskich z kolei wskaźnik ten jest niższy od 100. Oznacza to, że część uczniów z obszarów wiejskich uczęszcza do szkół w mieście.

WYKRES 17 WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie Gminy Mszczonów funkcjonują także 3 **szkoły ponadpodstawowe**, do których w 2019 roku uczęszczało 477 uczniów – zgodnie z danymi GUS. Te szkoły ponadpodstawowe to szkoły publiczne: Zespół Szkół w Mszczonowie i Liceum Ogólnokształcące w Mszczonowie. Ofertę edukacyjną publiczną na poziomie ponadpodstawowym uzupełnia Liceum Ogólnokształcące Niepubliczne dla Dorosłych Nr 1 w Mszczonowie.

Prowadzeniem wspólnej obsługi finansowo-księgowej, administracyjnej, organizacyjnej i prawnej jednostek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Mszczonów oraz wspieraniem zadań z zakresu oświaty i opieki nad dziećmi do lat 3 zajmuje się w Gminie Mszczonów **Centrum Usług Wspólnych**.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny spektrum sytuacji w Gminie dotyczące edukacji i oceniali swoje zadowolenie na temat każdego z tych elementów w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów. Sytuacja w obszarze dostępu do żłóbków i przedszkoli oraz oferty edukacyjnej to jedne z obszarów wysoko ocenianych przez ankietowanych mieszkańców Gminy

Mszczonów. Zbieżne jest to z wynikami badania dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego z września 2021, w których skonkludowano, że w opinii mieszkańców gminy wchodzące w skład ŻOF charakteryzują się dobrą dostępnością do edukacji na poziomie podstawowym przy jednoczesnym zadowalającym poziomie nauczania¹⁸.

TABELA 26 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU EDUKACJI W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
dostępność żłobków i przedszkoli	3,02
oferta edukacyjna szkół	3,05

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej, podsumowanie informacji o zasobach Gminy Mszczonów w obszarze edukacji publicznej.

TABELA 27 ZASOBY W ZAKRESIE EDUKACJI PUBLICZNEJ GMINY MSZCZONÓW

Podmiot	Realizowane działania w zakresie edukacji publicznej
przedszkola	- zapewnianie opieki dzieciom z wieku 3-6 lat; - edukacja dzieci, rozwijanie ich umiejętności i kompetencji; - wspomaganie rodziców w procesie wychowawczym; - budowanie pozytywnych postaw w życiu rodzinnym i społecznym
szkoły podstawowe	- edukacja dzieci, rozwijanie ich umiejętności i kompetencji; - wspomaganie rodziców w procesie wychowawczym;

¹⁸ Analiza ankiet internetowych w ramach badania dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego, Poznań 2021

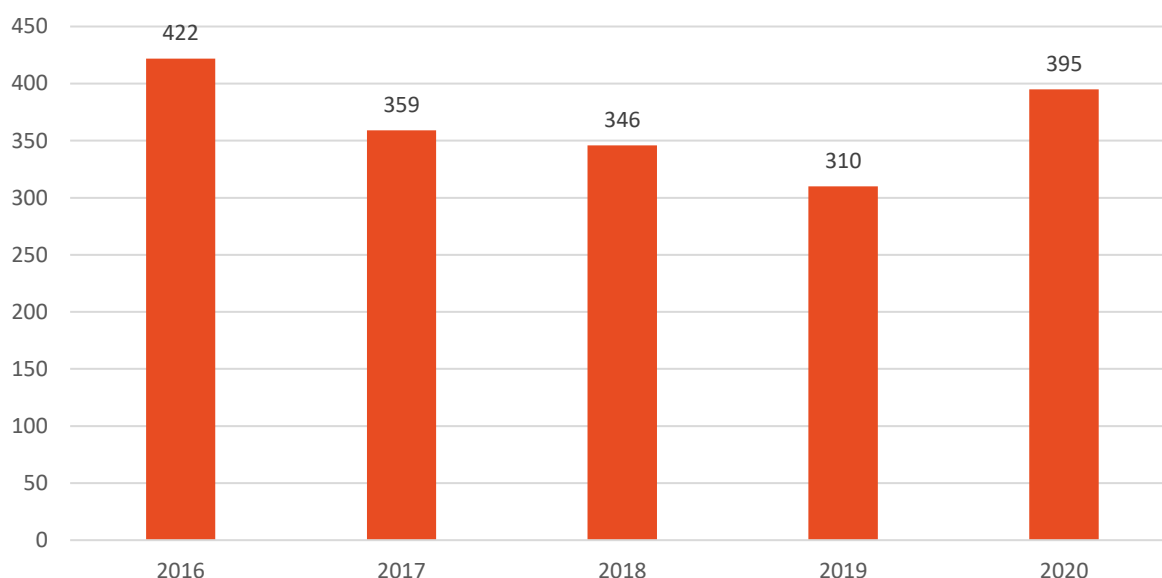
	- budowanie pozytywnych postaw w życiu rodzinnym i społecznym; - poradnictwo w zakresie wyboru ścieżki zawodowej
szkoły ponadpodstawowe	- edukacja młodzieży, rozwijanie ich umiejętności i kompetencji; - wspomaganie rodziców w procesie wychowawczym; - budowanie pozytywnych postaw w życiu rodzinnym i społecznym; - zapewnianie kompetencji, służących lepszemu startowi do edukacji na poziomie wyższym lub na rynku pracy; - zapewnianie kompetencji do wykonywania określonego zawodu
Centrum Usług Wspólnych	- realizacja obsługi finansowo-księgowej, administracyjnej, organizacyjnej i prawnej jednostek oświatowych

Źródło: opracowanie własne.

7. Przeciwdziałanie bezrobociu

W 2020 roku na terenie Gminy Mszczonów zarejestrowanych było **395 osób bezrobotnych**, z czego 188 (47,6%) zamieszkałych na terenie miasta Mszczonów, a 207 (52,4%) zamieszkujących tereny wiejskie Gminy. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Mszczonów do 2019 roku notowała tendencję spadkową, by wzrosnąć w 2020 roku wskutek pandemii koronawirusa i kryzysu gospodarczego związanego z koniecznością wprowadzenia ograniczeń dla działalności gospodarczej.

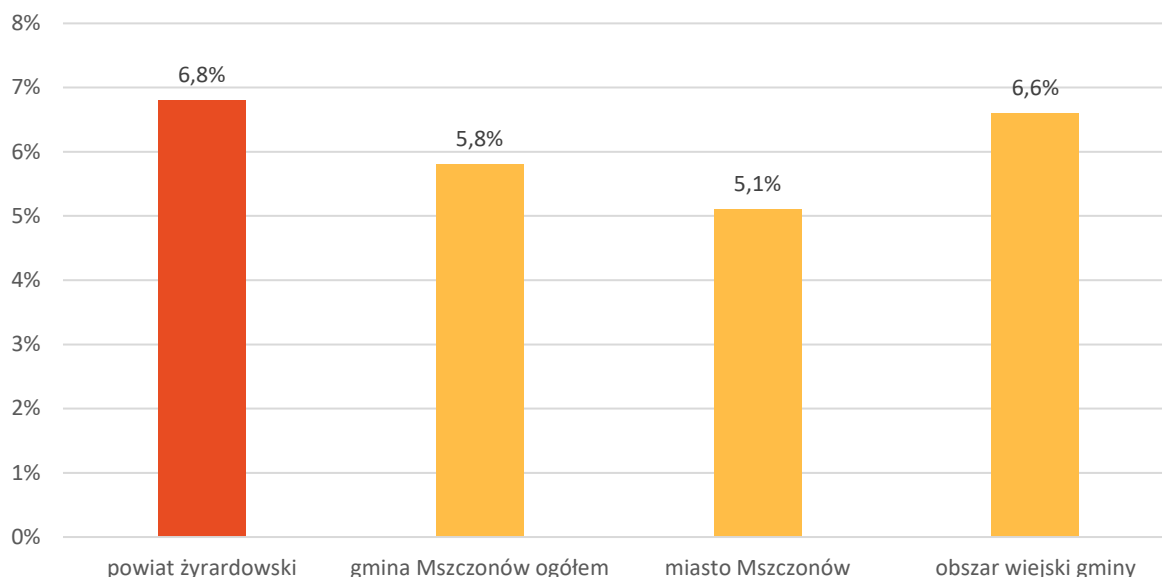
WYKRES 18 LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Aby określić skalę bezrobocia w Gminie Mszczonów odniesiono się do wskaźnika **udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym**. Dla ogółu Gminy Mszczonów ten wskaźnik w 2020 roku wyniósł 5,8%, przy czym dla miasta Mszczonów – 5,1%, a dla terenów wiejskich – 6,6%. Wszystkie te wskaźniki są niższe od tego dla całego powiatu żyrardowskiego, co może znamionować, że problem bezrobocia w Gminie Mszczonów jest mniej dotkliwy niż w ogóle sąsiednich gmin.

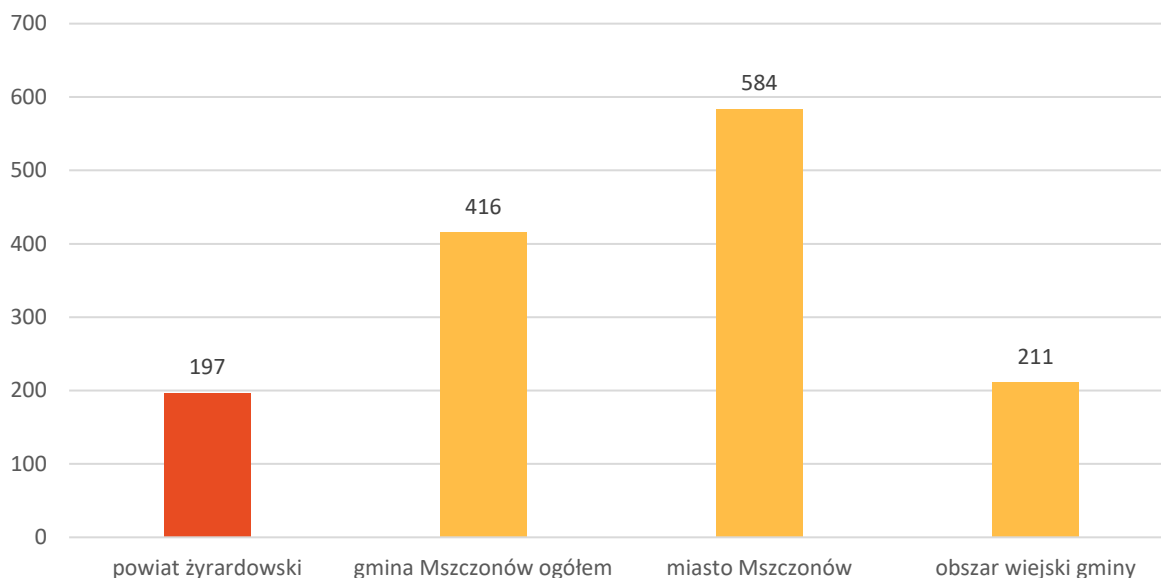
WYKRES 19 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI Z POWIATEM ŻYRARDOWSKIM

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zbadano także wartość **wskaźnika liczby pracujących na 1 000 ludności** – ta dla ogółu Gminy Mszczonów wynosi 416 pracujących na 1 000 ludności, przy czym w mieście Mszczonów jest to 584, a na terenach wiejskich – 211 osób pracujących na 1 000 ludności. Ponownie te wartości są korzystniejsze niż dla całego powiatu żyrardowskiego.

WYKRES 20 PRACUJĄCY NA 1 000 LUDNOŚCI W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI Z POWIATEM ŻYRARDOWSKIM

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Struktura bezrobotnych ze względu na płeć kształtuje się następująco: w 2020 roku 49,4% bezrobotnych stanowili mężczyźni (195 osób), z kolei 50,6% (200 osób) – kobiety. Sytuacja w tym zakresie jest różna między terenami miejskimi i wiejskimi Gminy Mszczonów – w mieście Mszczonów kobiety stanowiły w 2020 roku 47,9% wszystkich bezrobotnych, z kolei na terenach wiejskich – 53,1%.

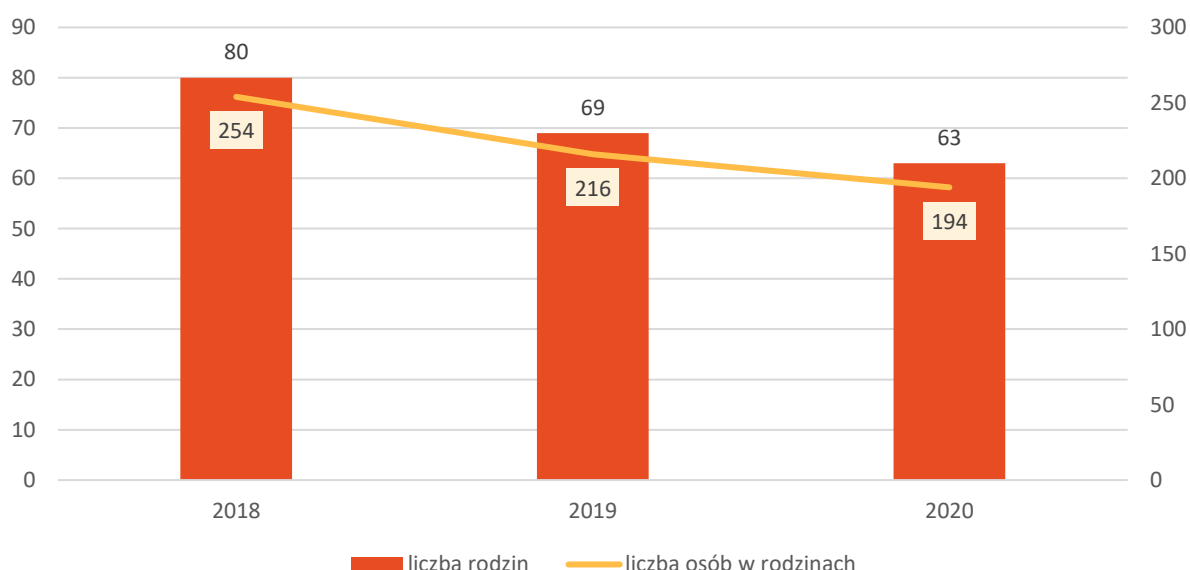
Aby lepiej poznać charakter bezrobocia w Gminie Mszczonów, zbadano strukturę bezrobocia ze względu na inne czynniki. Na koniec grudnia 2020 roku spośród 395 bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Mszczonów:

- 34,2% to osoby bez kwalifikacji zawodowych (135 osób);
- 11,1% to kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (44 osoby);
- 11,9% to osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia lub co najmniej jedno niepełnosprawne dziecko do 18. roku życia (47 osób);
- 33,2% to osoby do 30. roku życia (131 osób);
- 17,7% to osoby powyżej 50. roku życia (70 osób);
- 56,7% to osoby długotrwale bezrobotne (224 osoby);

- 2,3% to osoby niepełnosprawne (9 osób)¹⁹.

Osobom bezrobotnym udziela się także pomocy społecznej przez Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie. Znacznie spada liczba zarówno rodzin, jak i osób w rodzinach, które uzyskały **wsparcie z powodu bezrobocia** w Gminie Mszczonów. W 2018 roku 80 rodzin otrzymało wsparcie z tego tytułu, w 2020 roku – 63 rodziny. Biorąc pod uwagę liczbę osób w rodzinach można zaobserwować spadek w liczbie udzielanych świadczeń na poziomie 23,6% w latach 2018-2020.

WYKRES 21 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU BEZROBOCIA W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

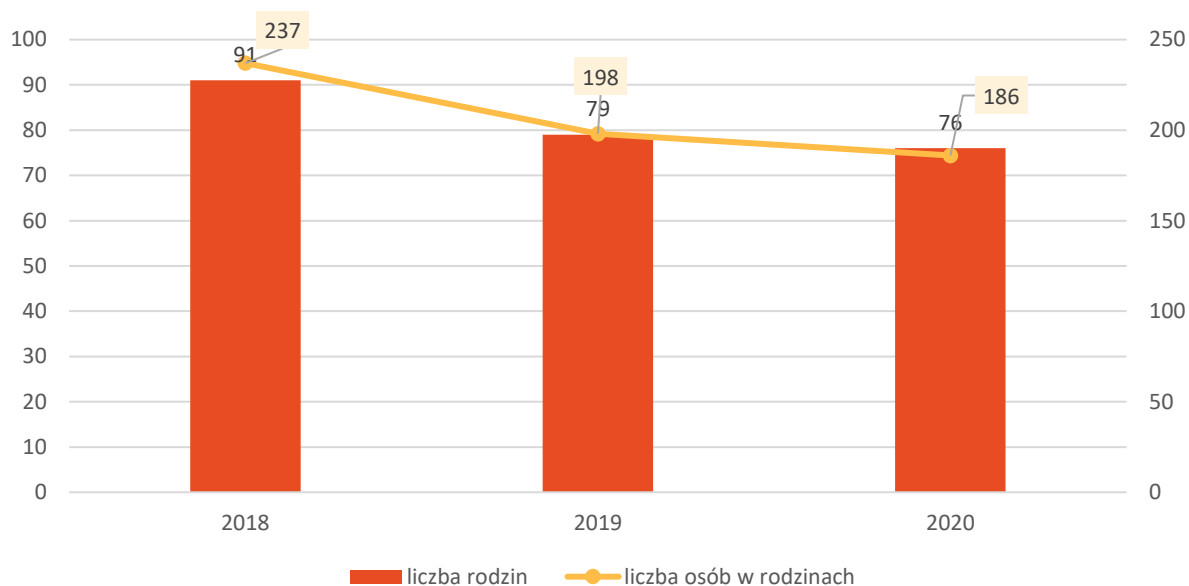
Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Bezrobocie oznacza brak środków finansowych do życia i zagrożenie **ubóstwem**. Zbadano liczbę rodzin i osób w rodzinach, którym w latach 2018-2020 było przyznawane wsparcie z powodu ubóstwa przez podmiot pomocy społecznej w Gminie Mszczonów. Liczba osób i

¹⁹ Poziom i struktura bezrobocia w powiecie żyrdowskim, Powiatowy Urząd Pracy w Żyrdowie

rodzin, które korzystają ze wsparcia z powodu ubóstwa spada. W 2020 roku liczba osób w rodzinach z pomocą z tego tytułu spadła o 21,5% w stosunku do roku 2018.

WYKRES 22 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU UBÓSTWA W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Bezrobotni to – w opinii jednego z uczestników wywiadów pogłębionych – jedna z grup, której powinno udzielać się w Gminie Mszczonów szczególnego wsparcia. Niemniej jednak zauważa się duży popyt na pracę w Gminie [IDI 7].

Bezrobotni z Gminy Mszczonów mogą korzystać ze wsparcia **Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie** w zakresie znalezienia zatrudnienia, podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych i wyjścia z bezrobocia. PUP w Żyrardowie oferuje w tym zakresie:

- pośrednictwo pracy;
- poradnictwo zawodowe;
- szkolenia i przekwalifikowania;
- udzielenie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej;

- zatrudnienie subsydiowane²⁰.

W obszarze wspierania zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Mszczonów wspiera ponadto **Gminne Centrum Informacji**. Do jego zadań należy bowiem m.in. prowadzenie konsultacji z dziedziny programów unijnych, w tym prowadzenia działalności gospodarczej i z zakresu rynku pracy, a także udostępnianie sal komputerowych i szkoleniowych. GCI prowadzi także działalność szkoleniową z zakresu np. obsługi komputera, języka angielskiego, obsługi wózków widłowych itd. W zakresie rynku pracy GCI specjalizuje się w pośrednictwie pracy (przyjmowanie ofert pracy od pracodawców, przekazywanie aplikacji personalnych), wsparciu w przygotowywaniu aplikacji personalnych czy analizach struktury bezrobotnych. Poza główną siedzibą w Mszczonowie, GCI ma także oddział w Osuchowie²¹. GCI znane jest dość powszechnie mieszkańcom Mszczonowa, na co wskazują odpowiedzi w ankiecie elektronicznej.

TABELA 28 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Gminne Centrum Informacji w Mszczonowie	81,3%	24,7%

Źródło: ankiet elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny spektrum sytuacji w Gminie dotyczące sytuacji na lokalnym rynku pracy i oceniali swoje zadowolenie na temat każdego z tych elementów w 5-stoniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej

²⁰ Informacja o sytuacji na lokalnym rynku pracy w powiecie żyrardowskim w grudniu 2020 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie

²¹ Gminne Centrum Informacji, <https://www.gci.mszczonow.pl/>, dostęp: 7.11.2021

prezentuje średnią z ocen respondentów. Sytuacja na lokalnym rynku pracy jest jednym z lepiej ocenianych aspektów życia w Gminie Mszczonów.

TABELA 29 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU RYNKU PRACY W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną	2,91
sytuacja na lokalnym rynku pracy	3,01

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Podjęto także próbę zbadania skali korzystania z różnego rodzaju usług z obszaru rynku pracy przez mieszkańców Gminy Mszczonów. Zgodnie z danymi z ankiety elektronicznej, najczęściej mieszkańcy korzystają ze wsparcia w ramach zasiłku dla bezrobotnych oraz wsparcia w dostępie do szkoleń zawodowych i kursów, a także doradztwa w szkole i usług pośrednictwa pracy.

TABELA 30 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „Z KTÓRYCH USŁUG Z OBSZARU RYNKU PRACY W GMINIE MSZCZONÓW KORZYSTA LUB KORZYSTAŁ/A PAN/PANI W PRZESZŁOŚCI?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

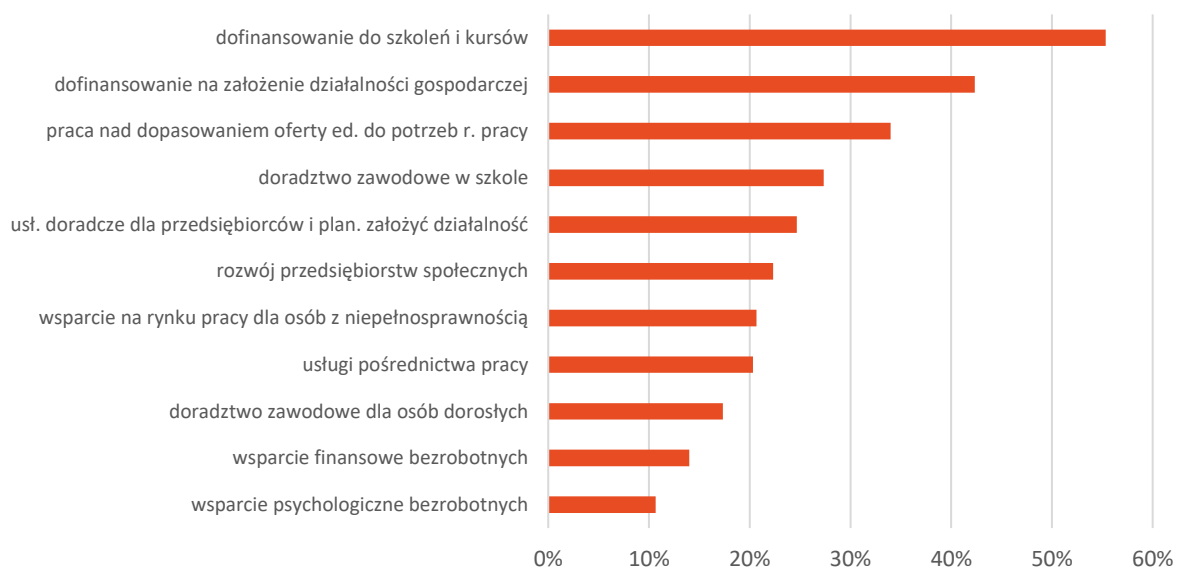
Wyszczególnienie	Korzystam aktualnie	Korzystałem/am w przeszłości	Nie korzystam i nie korzystałem/am
doradztwo zawodowe w szkole	0%	13%	87%
doradztwo zawodowe dla osób dorosłych	0%	5%	95%
usługi pośrednictwa pracy	0%	14%	86%
zasiłek dla bezrobotnych	1%	16%	83%
wsparcie w założeniu działalności gospodarczej	0%	3%	97%

wsparcie w dostępie do szkoleń zawodowych, kursów	1%	9%	90%
--	-----------	-----------	------------

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Ankietowanym zadano także pytanie o usługi z obszaru rynku pracy, na jakie widzą największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów. Pytanie to zadano respondentom w ankiecie elektronicznej. Według ankietowanych największe zapotrzebowanie dla usługi z zakresu wsparcia rynku pracy dotyczy dofinansowania szkoleń i kursów, a w dalszej kolejności dofinansowania założenia działalności gospodarczej oraz pracy nad dopasowaniem oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

WYKRES 23 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „NA KTÓRE Z WYMIENIONYCH PONIŻEJ USŁUG Z OBSZARU RYNKU PRACY JEST NAJWIĘKSZE ZAPOTRZEBOWANIE W GMINIE MSZCZONÓW?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej – tabela podsumowująca zasobu Gminy Mszczonów w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

TABELA 31 ZASOBY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU GMINY MSZCZONÓW

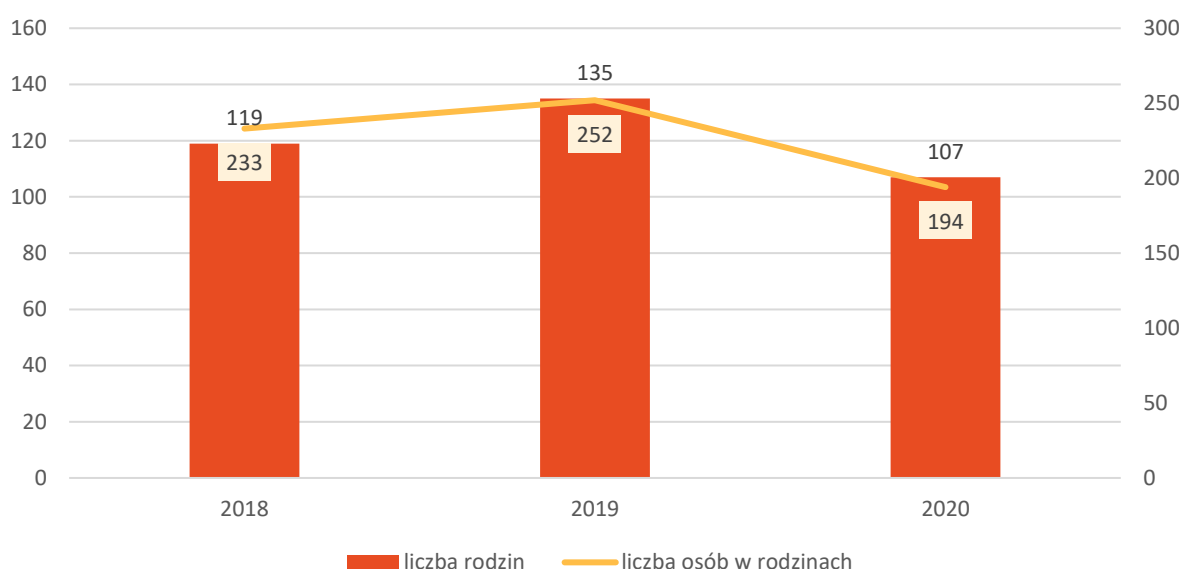
Podmiot	Realizowane działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	- udzielanie świadczeń z powodu bezrobocia, a także powiązanego z bezrobociem ubóstwa
Powiatowy Urząd Pracy	- monitorowanie sytuacji w zakresie bezrobocia; - udzielanie doradztwa osobom borykającym się z problemem bezrobocia; - udzielanie świadczeń dla osób bezrobotnych; - realizacja pośrednictwa pracy, współpraca z pracodawcami i poszukującymi pracy w celu łączenia tych dwóch stron rynku pracy; - promocja przedsiębiorczości, wspieranie w rozwoju nowych firm poprzez udzielanie dofinansowania; - działalność szkoleniowa i wspieranie w zakresie rozwoju lub zmiany kwalifikacji
Gminne Centrum Informacji	- prowadzenie konsultacji na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy; - udzielanie informacji o możliwościach rozwoju kariery; - zapewnianie wsparcia technicznego dla prowadzących działalność gospodarczą w zakresie rozwoju ich działalności; - pośrednictwo pracy
szkoły ponadpodstawowe	- zapewnianie kompetencji, służących lepszemu startowi na rynku pracy; - zapewnianie kompetencji do wykonywania określonego zawodu
szkoły podstawowe	- poradnictwo w zakresie wyboru ścieżki zawodowej

Źródło: opracowanie własne.

8. Promocja i ochrona zdrowia

Obraz popytu na wsparcie dla osób o trudnościach zdrowotnych zarysowują dane o liczbie osób korzystających ze wsparcia z powodu **długotrwałej lub ciężkiej choroby**. Rocznie ze wsparcia z tego tytułu korzysta 100-135 rodzin w Gminie Mszczonów z liczbą osób w rodzinach w przedziale 200-250. Warto wspomnieć, że 2020 roku długotrwała lub ciężka stanowiły najczęstszy powodów udzielania pomocy społecznej w Gminie Mszczonów biorąc pod uwagę liczbę korzystających rodzin.

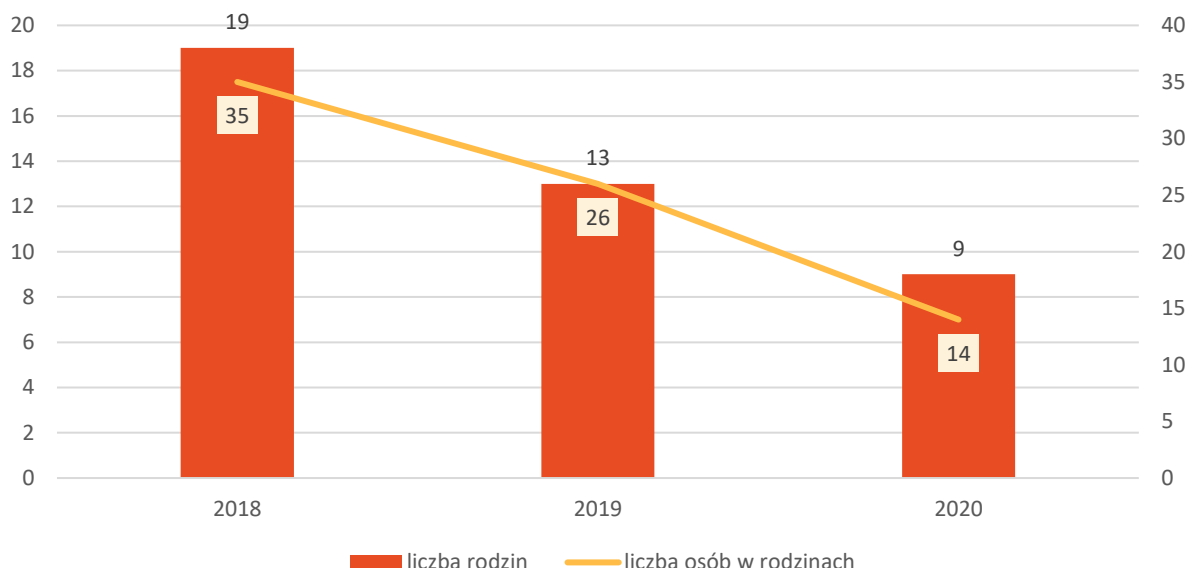
WYKRES 24 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU DŁUGOTRWAŁEJ LUB CIĘŻKIEJ CHOROBY W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Zagrożeniem dla stanu zdrowotnego mieszkańców Gminy Mszczonów są m.in. **uzależnienia**. Przyjrano się liczbie rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano wsparcie z powodu alkoholizmu. Spada liczba rodzin, które są wspierane z tego powodu – z 19 w 2018 roku do 9 w 2020 roku. Biorąc pod uwagę liczbę osób w rodzinach, wsparcie z powodu alkoholizmu spadło o 60,0% w Gminie Mszczonów. W odniesieniu do innych uzależnień warto nadmienić, że na przestrzeni lat 2018-2020 tylko w 2018 roku udzielono pomocy społecznej z powodu narkomanii dla 1 rodziny.

WYKRES 25 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU ALKOHOLIZMU W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Mszczonów działa 5 **przychodni**, z czego 4 znajdują się w mieście Mszczonów. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców do daje 4 przychodnie – przy czym w mieście to 6 przychodni na 10 tys. mieszkańców, a na terenach wiejskich Gminy – jedynie 2. Dla porównania, w całym powiecie żyrardowskim na 10 tys. ludności przypada 5 przychodni, zatem dostęp do opieki zdrowotnej jest statystycznie nieco gorszy w Gminie Mszczonów, a na pewno bardziej utrudniony na terenach wiejskich.

Wśród przychodni, jak i placówek zapewniających wsparcie w zakresie rehabilitacji, działających na terenie Gminy Mszczonów wymienić można:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mszczonowie „Przychodnia Medycyny Rodzinnej” w Mszczonowie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Osuchowie „Medycyna Rodzinna”
- Punkt Rehabilitacyjny w Osuchowie

- Punkt Rehabilitacyjny w Mszczonowie
- Rehabilitację Zdrowiej w Mszczonowie
- Centrum medyczne „BIMED” w Mszczonowie
- Fizjo-Ratunek w Mszczonowie²².

Uczestniczka wywiadu pogłębionego [IDI 9] wskazała, że Gmina Mszczonów ma zorganizowaną **bezpłatną przychodnię rehabilitacyjną dla mieszkańców Gminy**. Obecnie zapotrzebowanie na tę usługę jest tak duże, że czas oczekiwania na jej realizację wydłuża się nawet do kilku miesięcy.

System ochrony zdrowia wspierają dodatkowo – według danych GUS - 4 **apteki**, wszystkie zlokalizowane w Mszczonowie. Daje to 2 860 mieszkańców w przeliczeniu na jedną aptekę, co jest wynikiem zbliżonym do tego dla całego powiatu żyrardowskiego (2 899). Na terenie Gminy Mszczonów brak jest dyżurów nocnych aptek. W przypadku konieczności zakupu leków trzeba poszukiwać dyżuru apteki w sąsiednich miastach, takich jak Żyrardów, Grodzisk Mazowiecki lub Grójec.

Ponadto z placówek wsparcia w obszarze ochrony zdrowia w Gminie Mszczonów działają:

- poradnie i salony okulistyczno-optyczne w Mszczonowie;
- gabinety stomatologiczne i protetyczne w Mszczonowie;
- poradnia medycyny pracy i poradnia ginekologiczna w Mszczonowie;
- gabinet logopedyczny w Mszczonowie²³.

Wsparcia w problemie uzależnień mieszkańcy Gminy Mszczonów poszukiwać mogą w prowadzonym **Punkcie Konsultacyjnym**. Do ich dyspozycji jest m.in. specjalista w dziedzinie psychologii.

Organizacją pozarządową działającą w obszarze zdrowia w Gminie Mszczonów jest **Fundacja „Źródło Życia”**, funkcjonująca od 1992 roku. Głównie działania Fundacji to m.in.: szerzenie

²² Przychodnie lekarskie/Punkty rehabilitacji, <https://www.mszczonow.pl/306,przychodnie-lekarskie-punkty-rehabilitacji>, dostęp: 7.11.2021

²³ Specjaliści, <https://www.mszczonow.pl/308,specjalisci>, dostęp: 7.11.2021

wiedzy o zdrowiu i zapobieganiu chorobom, wspomaganie leczenia i rehabilitacji chorych oraz propagowanie zdrowego stylu życia oraz zdrowego odżywiania. Projekty, jakie realizowała Fundacja to:

- publikacje książkowe poświęcone zagadnieniom zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego oraz duchowego;
- program rewitalizacji i edukacji zdrowotnej NEWSTART;
- ogólnopolska sieć Klubów Zdrowia;
- wystawy edukacyjno-diagnostyczne EXPO ZDROWIE;
- wydawanie kwartalnika ZDROWIE Z WYBORU;
- blog kulinarny zdrowienatalerzu.pl;
- wortal wiedzy o zdrowiu zdrowiezwyboru.pl²⁴.

Przedstawiciel Fundacji „Źródło Życia” w wywiadzie pogłębianym [IDI 10] wskazał, że organizacja od ponad 10 lat prowadzi klub zdrowia w ośrodku kultury, zapraszając na bezpłatnie spotkania związane ze zdrowiem, w tym wykłady prelegentów (lekarze, fizjoterapeuci, osoby specjalizujące się w zdrowiu), dodatkowo organizując np. degustację zdrowej żywności i biblioteczkę z książkami w temacie zdrowia. Działalność ta jednak została zawieszona na czas pandemii koronawirusa, choć podejmowano próbę realizacji wykładów online. Około 3-4 lata temu Fundacja zorganizowała także akcję EXPO ZDROWIE w Urzędzie Gminy w Mszczonowie, podczas której mieszkańcy mogli sprawdzić poziom cukru, wydajność płuc, badanie tętna itp. Fundacja angażuje się także w działania charytatywne, a także w druk lokalnego czasopisma - Merkurusza Mszczonowskiego.

Skalę znajomości przez mieszkańców Gminy Mszczonów Fundacji „Źródło Życia” prezentuje tabela poniżej.

²⁴ Fundacja „Źródło Życia”, <https://fzz.pl/>, dostęp: 7.11.2021

TABELA 32 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ PROMOCJI I OCHRONY ZDROWIA

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Fundacja „Źródła Życia”	9,7%	0,0%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny spektrum sytuacji w Gminie dotyczące ochrony zdrowia i oceniali swoje zadowolenie na temat każdego z tych elementów w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów. Aspekty związane z ochroną zdrowia są jednymi z najslabiej ocenianych w Gminie Mszczonów – dostęp do specjalistów z dziedziny ochrony to ogólnie najslabiej oceniany przez ankietowanych aspekt życia w Gminie Mszczonów. Wyniki ankiety realizowanej na potrzeby niniejszego opracowania są zbieżne z tymi uzyskanymi w badaniu dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego, w którym także dostęp do specjalistycznej opieki medycznej został uznany za najslabszy element sytuacji społecznej²⁵.

²⁵ Analiza ankiet internetowych w ramach badania dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego, Poznań 2021

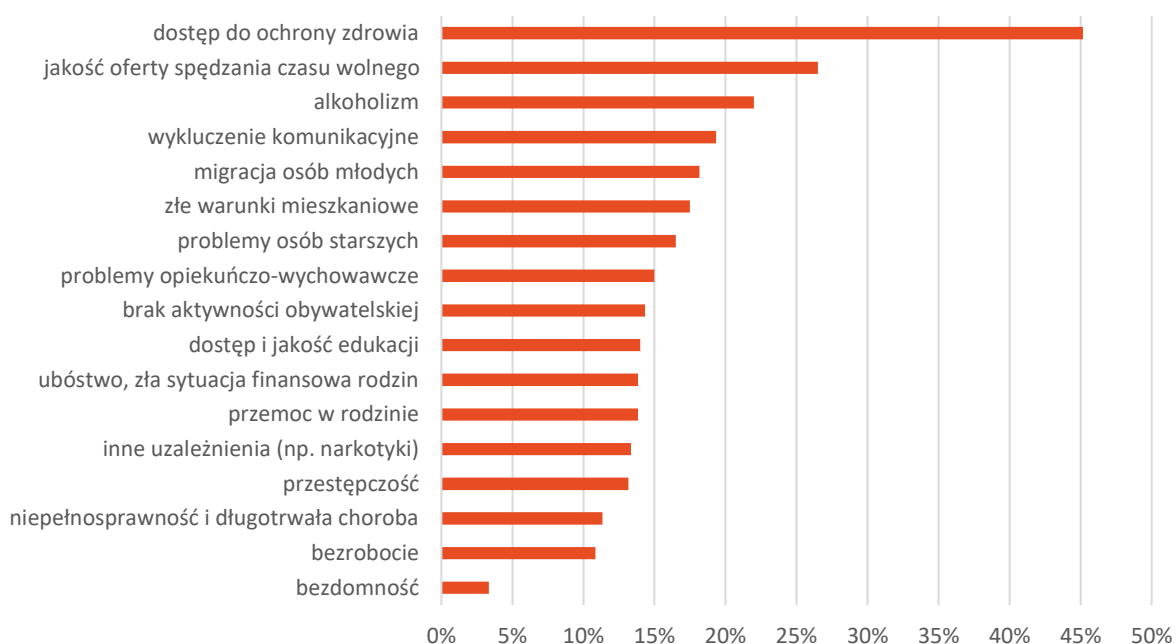
TABELA 33 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU OCHRONY ZDROWIA W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
dostęp do placówek opieki zdrowotnej (ośrodki zdrowia)	2,37
dostęp do specjalistów z dziedziny ochrony zdrowia (lekarze, pielęgniarki)	2,24
dostęp do placówek rehabilitacyjnych	2,51

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Potwierdzeniem wzmożonych potrzeb w zakresie dostępu do ochrony zdrowia są odpowiedzi na pytanie w ankiecie papierowej i elektronicznej, na pytanie o największe problemy w Gminie Mszczonów. Dostęp do ochrony zdrowia wskazywany był przez prawie połowę badanych.

WYKRES 26 ODPOWIEŹ NA PYTANIE „JAKIE PROBLEMY UWAŻA PAN/PANI ZA NAJWAŻNIEJSZE NA TERENIE GMINY MSZCZONÓW?” W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej, tabela podsumowująca informacje na temat zasobów Gminy Mszczonów w zakresie ochrony i promocji zdrowia.

TABELA 34 ZASOBY W ZAKRESIE OCHRONY I PROMOCJI ZDROWIA GMINY MSZCZONÓW

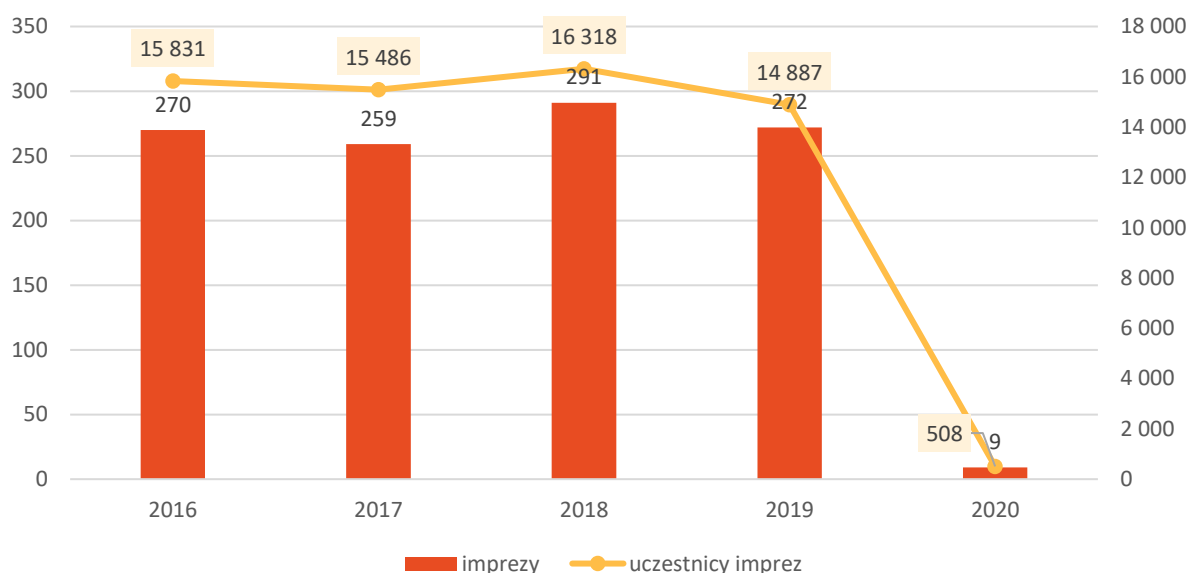
Podmiot	Realizowane działania w zakresie ochrony i promocji zdrowia
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	- udzielanie wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz uzależnień
placówki ochrony zdrowia, placówki rehabilitacyjne, apteki	- realizacja usług zdrowotnych, poradnictwo, leczenie, rehabilitacja, sprzedaż leków; - promocja zdrowego trybu życia i profilaktyki
Punkt Konsultacyjny	- wsparcie w zakresie problemów z uzależnieniem
Fundacja „Źródło Życia”	- szerzenie wiedzy o zdrowiu i zapobieganiu chorobom - promocja zdrowego trybu życia i odżywiania

Źródło: opracowanie własne.

9. Kultura, kultura fizyczna i turystyka

Głównym podmiotem zajmującym się pobudzaniem aktywności kulturalnej w Gminie Mszczonów jest **Mszczonowski Ośrodek Kultury**. To samorządowa instytucja kultury, prowadząca działalność polegającą na tworzeniu i upowszechnianiu kultury. MOK rokrocznie – według danych GUS – organizuje ponad 250 imprez kulturalnych, w których uczestniczy kilkanaście tysięcy osób. Rok 2020 przyniósł znaczny spadek aktywności kulturalnej z uwagi na pandemię koronawirusa i wprowadzany lockdown.

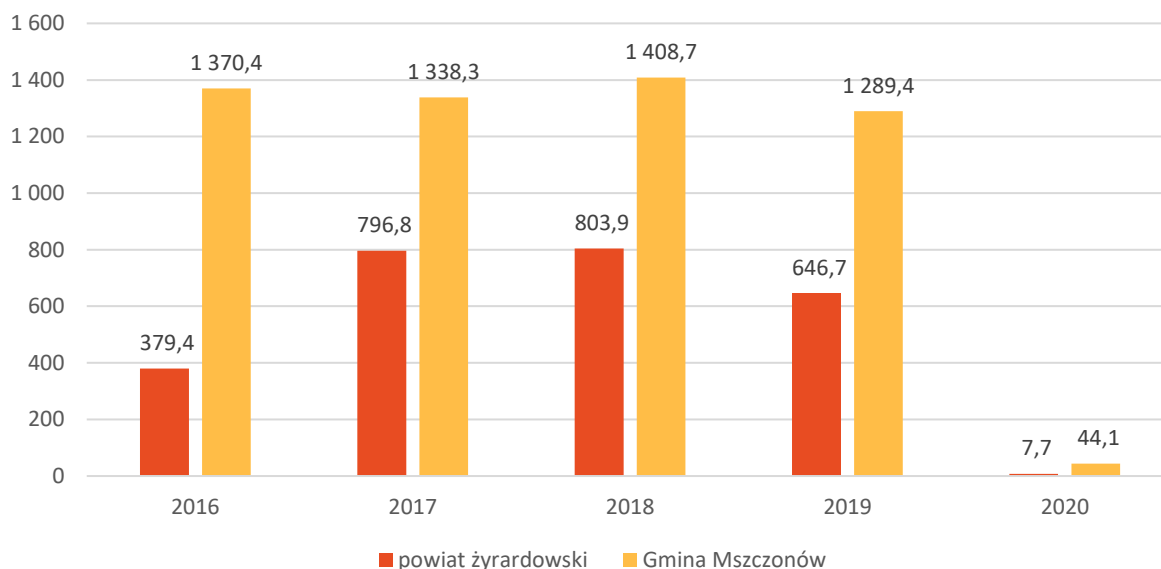
WYKRES 27 LICZBA IMPREZ KULTURALNYCH I ICH UCZESTNIKÓW W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na tle powiatu żyrardowskiego Gmina Mszczonów może się pochwalić znacznie większą aktywnością w zakresie imprez kulturalnych – w 2019 roku liczba uczestników imprez na 1 000 ludności wyniosła w Gminie Mszczonów 1 289,4, a w całym powiecie żyrardowskim – 646,7.

WYKRES 28 LICZBA UCZESTNIKÓW IMPREZ NA 1 000 LUDNOŚCI W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI Z POWIATEM ŻYRARDOWSKIM W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wydarzenia kulturalne, które są na stałe w kalendarzu Gminy Mszczonów to m.in. Wieczory Kolęd, Gminne Przeglądy Przedstawień Jasełkowych, Spotkania Artystyczne Szkół, Jarmark Mszczonowski, a także wernisaże i wystawy prac artystów plastyków z zakresu malarstwa, rzeźby, grafiki, tkanin, fotografii, wieczory biesiadne i taneczne czy koncerty młodzieżowe²⁶. Szczególnie dużym zainteresowaniem mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego cieszą się potańcówki organizowane w amfiteatrze, a aktualnie w ośrodku kultury [IDI 8].

W Gminie Mszczonów – jak wskazuje GUS – w 2020 roku działało 10 grup artystycznych ze 105 członkami oraz 9 kół, klubów i sekcji z 176 członkami. Rok wcześniej było to 14 grup artystycznych z 592 członkami oraz 12 kół, klubów i sekcji z 774 członkami. Wśród 10 grup artystycznych działających w 2020 roku GUS wskazuje, że 4 z nich było grupami muzyczno-instrumentalnymi, 4 – taneczne, a 2 - wokalne i chóry. Koła i sekcje działające z kolei w 2020 roku to 4 koła taneczne, 2 plastyczne/techniczne, 2 muzyczne i 1 Uniwersytet Trzeciego

²⁶ Mszczonowski Ośrodek Kultury, <https://mok.mszczonow.pl/>, dostęp: 7.11.2021

Wiek. GUS wskazuje, że w Gminie Mszczonów w ramach instytucji kultury działa także 1 pracownia filmowa, 1 pracownia plastyczna, 1 pracownia muzyczna i 1 pracownia taneczna.

Wychodząc poza statystykę publiczną w zakresie działalności sekcji kulturalnych w Gminie Mszczonów, można wymienić następujące sekcje prowadzone przez MOK:

- sekcje wokalne: Voive, Studio Piosenki, Słoneczko (sekcja dla dorosłych);
- sekcje muzyczne nauki gdy na gitarze i na trąbce;
- sekcja tańca jazzowego;
- sekcja teatralna Grupa Josefa (sekcja dla dorosłych);
- sekcje plastyczne – dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych;
- sekcja recytatorska i terapia zajęciowa;
- Akademia Malucha (zajęcia ruchowe, taneczne, wokalne dla dzieci przedszkolnych);
- sekcja gier wirtualnych;
- sekcja fitness aero step
- pilates;
- zajęcia gimnastyki zdrowotnej i senior fit dance;
- sekcja filmowa „Klub Miłośników Filmu”;
- próby zespołów²⁷.

MOK szacuje, że na każdą sekcję działającą w jego ramach uczęszcza około 12-15 osób, a łącznie na wszystkie zajęcia – ok. 150 osób. Wśród planów rozwoju MOK jest cyfryzacja, która umożliwi realizację prac tego podmiotu także w razie powtórzenia się sytuacji lockdownów związanych z pandemią [IDI 8].

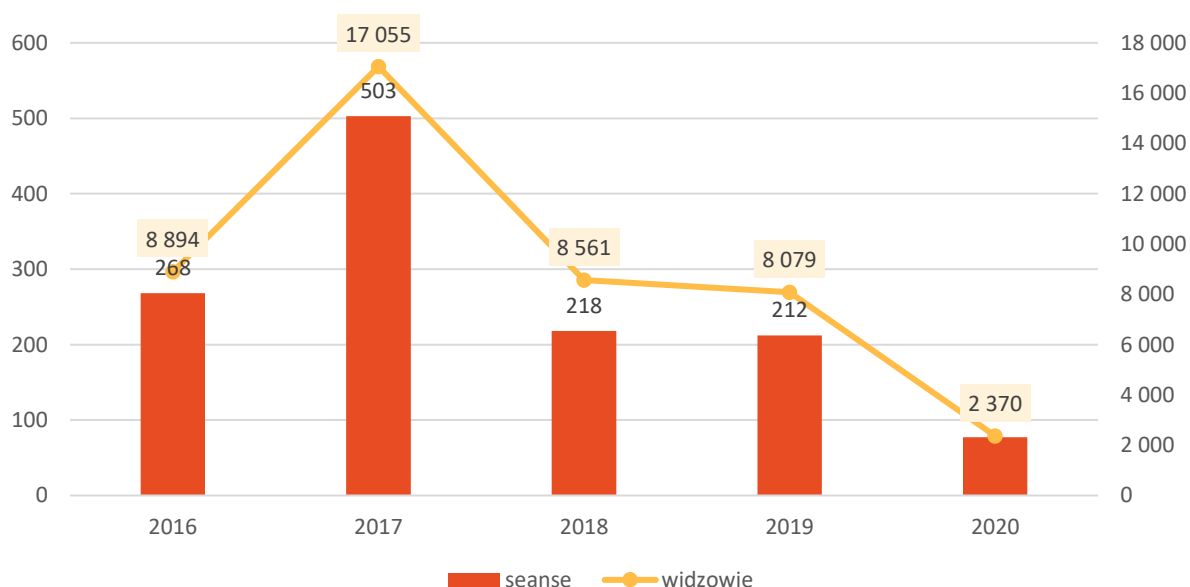
Wyjątkową inicjatywą w Gminie Mszczonów jest **Mszczonowski Uniwersytet Trzeciego Wiek**, który jest sekcją edukacyjno-integracyjną dla seniorów, działającą w Mszczonowskim Ośrodku Kultury. MUTW zakłada uczestnictwo osób starszych w różnorodnych formach aktywności takich, jak cykle wykładów i prelekcji medycznych, spotkań literackich,

²⁷ Mszczonowski Ośrodek Kultury, <https://mok.mszczonow.pl/>, dostęp: 7.11.2021

teatralnych, zajęciach sportowo-leczniczych, itp. Konkretniej, wśród form nauki na MUTW można wymienić: wykłady, lektorat językowy, zajęcia z promocji zdrowia i zdrowego trybu życia, zajęcia informatyczne, plastyczne, pilates, gimnastyki geriatrycznej, aerobiku wodnego, zajęcia taneczne czy amatorski teatr²⁸. W rozmowie z przedstawicielem MOK [IDI 8] dowiedziano się, że zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wiek, wykorzystywane są nie tylko przez osoby starsze, ale i osoby w wieku 30-40 lat. Z zajęć Uniwersytetu Trzeciego Wiek korzystało na moment sporządzenia diagnozy 61 osób.

W Gminie Mszczonów działa ponadto jedno **kino** na 146 miejsc, wyświetlające rocznie ponad 200 seansów i goszczące ponad 8 tys. widzów (z wyjątkiem 2020 roku – spadek liczby seansów i widzów z powodu pandemii).

WYKRES 29 LICZBA SEANSÓW I WIDZÓW KINA W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Dane GUS wskazują, że na terenie Gminy Mszczonów funkcjonują dwie **biblioteki** – jedna w mieście Mszczonów i jedna na terenach wiejskich. Łącznie liczą one 1 376 czytelników (dane za 2020 rok). Biblioteki rokrocznie (z wyjątkiem 2020 roku, kiedy pracę bibliotek utrudniła

²⁸ Mszczonowski Uniwersytet Trzeciego Wiek, <https://mok.mszczonow.pl/163,o-mutw>, dostęp: 7.11.2021

pandemia) dokonują ponad 27 tys. wypożyczeń księgozbioru. Wskazane przez GUS biblioteki na terenie Gminy Mszczonów to **Miejska Biblioteka Publiczna w Mszczonowie oraz jej filia w Osuchowie.**

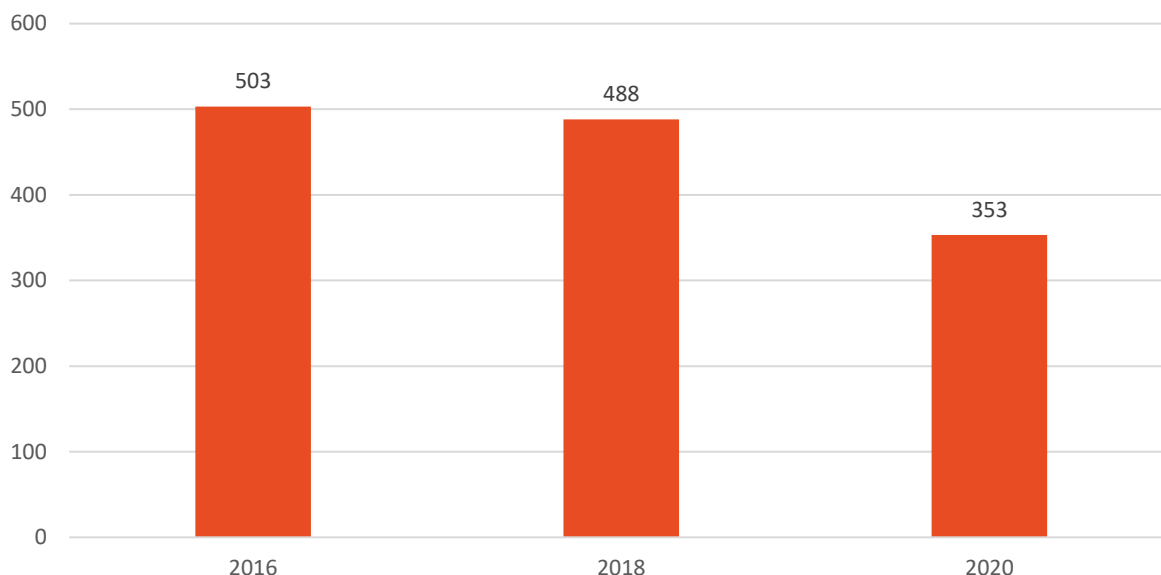
TABELA 35 DANE STATYSTYCZNE NA TEMAT BIBLIOTEK W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba czytelników w ciągu roku					
Gmina Mszczonów	2 108	1 572	1 615	1 740	1 376
Gmina Mszczonów - miasto	1 998	1 380	1 396	1 509	1 173
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	110	192	219	231	203
Liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz					
Gmina Mszczonów	25 212	26 146	27 470	27 896	19 974
Gmina Mszczonów - miasto	22 094	22 125	23 468	23 868	16 405
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	3 118	4 021	4 002	4 028	3 569

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

GUS wskazuje, że w Gminie Mszczonów działa 5 **klubów sportowych** – 2 na terenie miasta Mszczonów i 3 na terenach wiejskich Gminy. Zrzeszają one łącznie 353 członków (według danych za 2020 rok). Niepokojącym jest fakt spadającej liczby członków klubów sportowych w Gminie Mszczonów.

WYKRES 30 LICZBA CZŁONKÓW KLUBÓW SPORTOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2016-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Obszarem sportu i rekreacji w Gminie Mszczonów zajmuje się **Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mszczonowie**. Został utworzony w 1999 roku na podstawie Uchwały nr IX/85/99 Rady Miejskiej i jest jednostką budżetową podległą Burmistrzowi Miasta Mszczonowa. Działania prowadzone przez ten podmiot to:

- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji poprzez realizację usług w dziedzinie sportu, kultury fizycznej i sportu, we współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i sportu;
- udostępnianie posiadanych obiektów, stanowiących bazę sportową i rekreacyjną na rzecz, klubów i związków sportowych, organizacji kultury fizycznej, innych organizacji i stowarzyszeń oraz osób indywidualnych,
- organizowanie imprez zleconych z zakresu kultury, kultury fizycznej, sportu i rekreacji²⁹.

²⁹ Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mszczonowie, <https://www.osir.mszczonow.pl/>, dostęp: 7.11.2021

Podmiot zarządza także **Kompleksem Basenów Termalnych – Termy Mszczonów**, składającym się z 5 basenów ze zjeżdżalniami wodnymi, saunami, grotą solną, boiskami do plażowej piłki siatkowej i placami zabaw dla dzieci³⁰. Organizuje także różnego rodzaju wycieczki, rajdy i inne przedsięwzięcia, mające służyć aktywizacji fizycznej mieszkańców Gminy Mszczonów, jak i pogłębieniu integracji społecznej i rozwojowi turystyki [IDI 4].

W zakresie wspierania rozwoju sportowego w Gminie Mszczonów działają takie organizacje pozarządowe takie jak:

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Fresh”;
- Klub Sportowy „Mszczonowianka”;
- Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk 2008”;
- Ludowy Klub Sportowy „Osuchów”.

Specyficznymi organizacjami pozarządowymi, działającymi w zakresie rozwoju oferty spędzania czasu wolnego i rozwoju pasji są **Ochotnicze Straże Pożarne**. W ich strukturach znajdują się na przykład orkiestry, pozwalające rozszerzać pasje młodzieży w zakresie muzyki [IDI 3]. Warto wspomnieć, że orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Mszczonowie jest najstarszą orkiestrą dętą w Polsce³¹. OSP działają także w kierunku rozwijania wiedzy dzieci i młodzieży, występując w ich stronę z konkursami pożarniczymi [IDI 7]. OSP organizują ponadto jubileuszowe spotkania we własnym gronie dla podbudowania integracji w ramach organizacji [IDI 5]. Dla strażaków organizowane są choinki czy obchody ich świąt – np. świętej Cecylii, patronki chórów i orkiestr [IDI 7]. Członkowie OSP uczestniczą także w lokalnych wydarzeniach (np. Święto Wina) i spotkaniach z mieszkańcami z pokazami sprzętu i udzielania pierwszej pomocy czy uświadamiania o bezpieczeństwie na drodze [IDI 6].

Warto przypomnieć o inicjatywach integracji społeczności i organizacji czasu wolnego, wspominanych przy okazji omawiania podmiotów zaangażowanych w sprawy najstarszych

³⁰ Termy Mszczonów, <https://www.termy-mszczonow.eu/>, dostęp: 7.11.2021

³¹ Orkiestra Dęta OSP Mszczonów, <https://www.mszczonow.pl/236,orkiestra-deta-osp-mszczonow?trec=199>, dostęp: 7.11.2021

mieszkańców Gminy Mszczonów – spotkaniach i wyjazdach Klubu Seniora „Złota Jesień” oraz Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Podmioty działające w obszarze kultury, kultury fizycznej i turystyki są dość powszechnie znane przez mieszkańców Gminy Mszczonów i relatywnie znaczny odsetek ankietowanych w przeprowadzanej ankiecie korzysta z ich usług.

TABELA 36 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ KULTURY, KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Mszczonowski Ośrodek Kultury	94,3%	43,7%
Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mszczonowie	83,0%	30,7%
Miejska Biblioteka Publiczna w Mszczonowie	88,3%	45,7%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Przy okazji przeprowadzania wywiadów pogłębionych kilkakrotnie pojawiały się kwestie potrzeb rozwoju oferty kulturalnej w Gminie Mszczonów. Przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej w obszarze wsparcia seniorów w Gminie Mszczonów [IDI 1] wskazywała, że brakuje w Gminie miejsca na organizację spotkań, na przykład w formie grilli. Informowała, że podopieczni jej organizacji zamiast spędzać czas w Gminie Mszczonów, niejednokrotnie wynajmują autokary by móc spędzić czas w ten sposób. Ta sama osoba [IDI 1] wskazywała, że są także braki w zakresie oferty czasu wolnego dla dzieci – na przykład placu zabaw z miejscem, gdzie przyjemnie mogą spędzić czas także rodzice, np. przy ognisku.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny spektrum sytuacji w Gminie dotyczące kultury, kultury fizycznej i turystyki i oceniali swoje zadowolenie na temat każdego z tych elementów w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej

prezentuje średnią z ocen respondentów. Można wskazać, że w szczególności dostęp do obiektów sportowych jest wysoko oceniany przez mieszkańców (najlepsza ocena ze wszystkich aspektów życia w Gminie Mszczonów). Zdecydowanie słabiej wygląda ocena oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – jedna z niższych ocen w tym pytaniu.

TABELA 37 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU KULTURY, KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
organizacja czasu wolnego (kluby sportowe, koła zainteresowań)	2,80
dostęp do oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)	2,96
oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2,67
organizacja imprez kulturalnych na terenie gminy	2,88
dostęp do obiektów sportowych	3,23

Źródło: ankietę papierową i elektroniczną wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej, tabela podsumowująca zasoby w zakresie kultury, kultury fizycznej i turystyki w Gminie Mszczonów.

TABELA 38 ZASOBY W ZAKRESIE KULTURY, KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI GMINY MSZCZONÓW

Podmiot	Realizowane działania w zakresie kultury, kultury fizycznej i turystyki
Mszczonowski Ośrodek Kultury	- organizacja wydarzeń i imprez kulturalnych; - prowadzenie sekcji i zajęć dla różnego rodzaju grup osób – zarówno dzieci, jak i dorosłych i seniorów (w tym Uniwersytetu Trzeciego Wieku); - dążenie do zwiększania się integracji wśród mieszkańców;

	- tworzenie miejsca dla rozwoju uzdolnień i kompetencji mieszkańców; - promowanie lokalnej kultury; - kreowanie oferty spędzania czasu wolnego
Kino	- prezentacja oferty kulturalnej w dziedzinie kinematografii
Miejska Biblioteka Publiczna w Mszczonowie	- udostępnianie literatury; - promowanie czytelnictwa; - wspieranie rozwoju kulturalnego Gminy
Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mszczonowie	- organizacja czasu wolnego w dziedzinie sportu i turystyki; - dążenie do zwiększania się integracji wśród mieszkańców; - udostępnianie obiektów sportowych mieszkańcom; - koordynacja współpracy w dziedzinie sportu z organizacjami pozarządowymi; - promocja zdrowego trybu życia
kluby sportowe	- zrzeszanie mieszkańców w dziedzinie uprawiania sportu; - organizacja czasu wolnego, w tym dla dzieci i młodzieży
organizacje pozarządowe	- zrzeszanie mieszkańców; - organizacja czasu wolnego

Źródło: opracowanie własne.

10. Aktywność obywatelska

Najczęściej przytaczanym wskaźnikiem aktywności obywatelskiej jest **liczba organizacji pozarządowych** (fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych). W Gminie Mszczonów na 1 000 mieszkańców przypada 2,53 organizacje pozarządowe – mniej niż w ogóle powiatu żyrardowskiego (3,24). Warto zauważyć większą liczbą organizacji pozarządowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców na terenach wiejskich (3,88) niż w mieście Mszczonów (1,43).

TABELA 39 DANE STATYSTYCZNE NA TEMAT ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI W POWIATEM ŻYRARDOWSKIM W LATACH 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców					
Gmina Mszczonów	2,59	2,50	2,51	2,52	2,53
Gmina Mszczonów - miasto	1,56	1,55	1,57	1,58	1,43
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	3,89	3,68	3,68	3,67	3,88
Powiat żyrardowski	2,94	3,04	2,98	3,13	3,24

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie Gminy Mszczonów działa kilka aktywnych organizacji społecznych. Wśród nich są:

- Stowarzyszenie im. Joanny Froehlich „Filos” – więcej na temat tej organizacji w rozdziale 3. *Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej*;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - więcej na temat tej organizacji w rozdziale 4. *Pomoc społeczna*;
- Klub Seniora „Złota Jesień” - więcej na temat tej organizacji w rozdziale 4. *Pomoc społeczna*;
- Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka” - - więcej na temat tej organizacji w rozdziale 5. *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami*;

- Fundacja „Źródła Życia” - więcej na temat tej organizacji w rozdziale 8. *Promocja i ochrona zdrowia*;
- Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości – organizacja dbająca o rozwój działalności rzemieślniczej na terenie Gminy Mszczonów, ale także organizująca imprezy kulturalno-rozrywkowe, kolonie dla dzieci i młodzieży, wycieczki oraz spotkania towarzyskie³²;
- Fundacja Zielony Pies Fundacja Zwierząt Skrzywdzonych – organizacja prowadząca akcje mające na celu uświadamianie społeczności lokalnej na potrzeby zwierząt, propagujące sterylizację i kastrację psów i kotów; Fundacja stworzyła także ośrodek adopcyjny, gdzie pomagają porzuconym zwierzętom³³;
- Mszczonowskie Stowarzyszenie Historyczne, skupiające lokalnych pasjonatów historii, zajmujące się pozyskiwaniem środków zewnętrznych na sfinansowanie wszelkich inicjatyw związanych z kultywowaniem tradycji i historii Ziemi Mszczonowskiej, a także renowacją miejscowych zabytków³⁴;
- Stowarzyszenie Niezależny Instytut Myśli Społeczno-Politycznej „Sapere Aude” – organizacja działająca w obszarze upowszechniania Unii Europejskiej, wspomagania rozwoju demokracji, promowania etycznych postaw w myśli politycznej, upowszechniania zasad wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich oraz działania na rzecz społeczności lokalnej³⁵;
- Zrzeszenie Producentów Owoców i Warzyw „Polsad”;
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Fresh”;
- Klub Sportowy „Mszczonowianka”;
- Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk 2008”;

³² Rzemieślniczy Mszczonów, <https://www.mszczonow.pl/242,rzemieslniczy-mszczonow?trec=205>, dostęp: 7.11.2021

³³ Fundacja Zielony Pies Fundacja Zwierząt Skrzywdzonych, <https://www.ratujemyzwierzaki.pl/zielonypies>, dostęp: 7.11.2021

³⁴ Mszczonowskie Stowarzyszenie Historyczne, <https://www.izba.mszczonow.pl/1904,projekty>, dostęp: 7.11.2021

³⁵ Stowarzyszenie Niezależny Instytut Myśli Społeczno-Politycznej „Sapere Aude”, <https://spis.ngo.pl/138042-stowarzyszenie-niezalezny-instytut-mysli-spoleczno-politycznej-sapere-aude>, dostęp: 7.11.2021

- Ludowy Klub Sportowy „Osuchów”;
- Związek Harcerstwa Polskiego;
- Ochotnicze Straże Pożarne w: Mszczonowie, Bobrowcach, Grabcach, Piekarach, Osuchowie, Wręczy i Zbierzy³⁶.

Specyficznym rodzajem organizacji społecznych w Gminie Mszczonów są wspomniane już wcześniej, liczne Ochotnicze Straże Pożarne. Przedstawiciele lokalnych OSP, uczestniczący w wywiadach pogłębionych najczęściej wskazują jako swoje wyzwania i plany rozwoju dalsze udoskonalanie gotowości bojowej i potencjału sprzętowego oraz szkolenia. Ten rozwój gotowości bojowej jest także istotny wobec zwiększającej się liczby mieszkańców i inwestycji, np. rozwijającego się parku logistycznego [IDI 3]. OSP zaangażowane są także w promocję wiedzy pożarniczej i z zakresu pierwszej pomocy uczniów lokalnych szkół [IDI 3, IDI 5]. Wskazano także, że istotne w rozwoju OSP jest zachęcanie młodzieży do wstąpienia w jej szeregi i aktywności [IDI 6]. OSP w szczególny sposób działały w czasie pandemii koronawirusa, realizując dezynfekcję przystanków, rozwożenie maseczek i płynów dezynfekcyjnych czy wspomagając osoby starsze, zgłaszające do Gminnego Centrum Informacji chęć szczepienia w dotarciu do placówek, gdzie odbywały się szczepienia [IDI 7].

Wśród organizacji, działających w obszarze pobudzania aktywności obywatelskiej, najbardziej znane są Ochotnicze Straże Pożarne, na co wskazują wyniki ankiety internetowej.

³⁶ Stowarzyszenia/Fundacje, <https://www.mszczonow.pl/210,organizacje-pozarzadowe>, dostęp: 7.11.2021

TABELA 40 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „KTÓRE Z WYMIENIONYCH PODMIOTÓW POMOCOWYCH W GMINIE MSZCZONÓW SĄ PANU/PANI ZNANE, A Z KTÓRYCH PAN/PANI KORZYSTAŁ/A?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW – DANE DLA PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ POBUDZANIA AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Wolontariat „Dobre Serce”	14,0%	1,0%
Ochotnicze Straże Pożarne	85,0%	13,0%
Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP)	48,0%	12,7%

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Liczba działających organizacji pozarządowych nie jest doskonałym miernikiem aktywności obywatelskiej, gdyż nie wskazuje, jak dużo osób jest zaangażowanych w daną działalność ani jaka jest skala funkcjonowania poszczególnych podmiotów. Dlatego kwestii aktywności obywatelskiej dotyczyły także pytanie w ankiecie elektronicznej. Według danych z tej ankiety najczęstszym przejawem aktywności społecznej mieszkańców Gminy Mszczonów jest uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach, a w dalszej kolejności pomoc – osobom potrzebującym i w sąsiedztwie, a także składanie podpisów pod petycjami. Zaangażowanie w działalności organizacji pozarządowej deklarował co 20. respondent ankiety elektronicznej.

WYKRES 31 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „CZY ZDARZYŁO SIĘ PANU/PANI W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU UCZESTNICZYĆ W PONIŻSZYCH AKTYWNOŚCIACH?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Uczestnicy wywiadów pogłębionych pytani o ich **ocenę poziomu aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy Mszczonów** mieli podzielone zdanie na ten temat. Część uważa tę aktywność za niską [IDI 1, IDI 5, IDI 6, IDI 7]. Wskazuje się, że np. na zebrania wiejskie przychodzi nawet jedynie 3 osoby, a brak integracji widoczny jest już wśród młodzieży, która jest bardziej zainteresowana komputerem i internetem niż spotkaniami np. w remizie [IDI 5]. Aktywność opiera się jedynie na już działających organizacjach – brak jest zaangażowania społecznego poza tego typu podmiotami [IDI 6, IDI 7]. Część uczestników wywiadów pogłębionych wskazuje, że wśród mieszkańców jest wiele aktywnych osób, ale pozostali pozostają bierni [IDI 2]. Wśród głosów podzielonych w tym obszarze są też takie wskazujące na dużą aktywność osób starszych, ale mniejszą młodych, zajętych w dużym zakresie aktywnością zawodową, spędzających swój wolny czas nie w aktywności społecznej, a z rodziną w domowym zaciszu [IDI 3]. Przedstawiciel MOK podaje jako przykład swoją obserwację, że z zajęć Uniwersytetu Trzeciego Wieku bardzo aktywnie korzysta ok. 30% zaangażowanych, a pozostali korzystają z nich wybiórczo [IDI 8]. „Jest pęd, ludzie są w pogoni za pieniądzem, czas wolny przeznaczany jest dla rodziny albo w ogóle jest jego brak” [IDI 5].

Za przyczynę niskiej aktywności społecznej podaje się także konflikty spowodowane różnego rodzaju inwestycjami czy przedsięwzięciami gminnymi [IDI 5]. Szeroko i szczegółowo na temat aktywności społecznej w Gminie Mszczonów wypowiedziała się przedstawicielka CUS w wywiadzie pogłębionym [IDI 9], wskazując, że „aktywność społeczna grupy wiekowej 30-60 lat najczęściej jest widoczna w Internecie na różnego rodzaju forach internetowych. Najczęściej jest ona wyrazem niezadowolenia społecznego. Natomiast grupa wiekowa 60+ zrzesza się w stowarzyszeniach emeryckich/kluby seniora i skupia się na działaniach aktywizacyjnych np. poprzez wspólne spędzanie czasu, organizację wycieczek, wieczorków tanecznych oraz organizację wspólnych świąt. Najmniej aktywną grupą społeczną jest młodzież w wieku 13-18 lat, którą ciężko jest zainteresować różnego rodzaju formami aktywności. Jeżeli już uda się zorganizować zajęcia to młodzież nie wykazuje większego zainteresowania. Organizują się pomiędzy sobą, wolą pozostawać poza obszarem, który może zostać zmonitorowany lub podlegać jakiejś instytucji”.

Jako pomysły na rozwój aktywności społecznej mieszkańców Gminy Mszczonów wskazywano w wywiadach pogłębionych:

- większe zaangażowanie w tworzenie oferty spędzania czasu wolnego – „Ludzie lubią, kiedy coś się dzieje” [IDI 2];
- tworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego, ułatwiających integrację takich jak restauracje, ogródki [IDI 3] – niemniej jednak są także głosy sceptyczne, że takie miejsca już powstają, a mało osób z nich korzysta [IDI 5];
- organizację spotkań [IDI 6];
- aktywizację młodzieży [IDI 6];
- częstą zmianę tematyki i sposobów aktywizacji społeczności lokalnej, gdyż nowe propozycje szybko powszednieją i nie są w pełni wykorzystywane [IDI 8];
- lepszą promocję działań organizowanych przez Gminę [IDI 9];
- organizację spotkań organizatora społeczności lokalnej z mieszkańcami, który będzie zbierał pomysły na działania dla społeczności lokalnej [IDI 9];
- zachęcanie mieszkańców (zwłaszcza skupienie się na terenach wiejskich) do wyjścia z domu [IDI 9].

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym i oceniali swoje zadowolenie na temat tej sytuacji w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów, która wskazuje na umiarkowaną ocenę tego obszaru życia w Gminie Mszczonów.

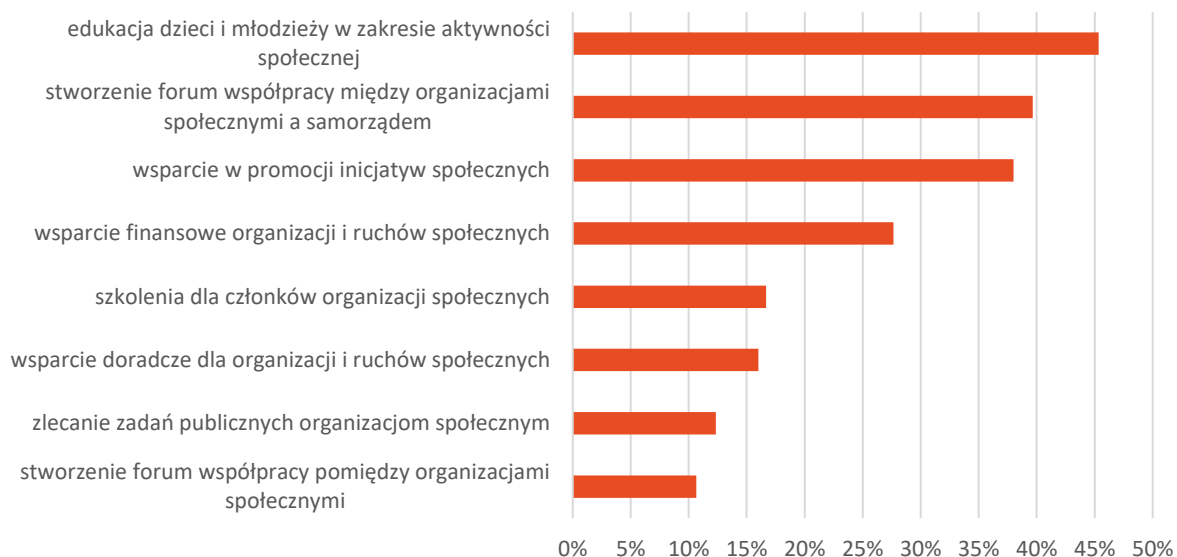
TABELA 41 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU RYNKU PRACY W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym	2,75

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Spytano respondentów ankiety elektronicznej, jakie działania należy podjąć dla wspierania wzrostu aktywności społecznej w Gminie Mszczonów. Najczęściej wskazywanymi sposobami przez ankietowanych były edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej, stworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem oraz wsparcie w promocji inicjatyw społecznych.

WYKRES 32 ODPOWIEDŹ NA PYTANIE „KTÓRE DZIAŁANIA W PANA/PANI OPINII MOGĄ W NAJWIĘKSZYM STOPNIU WSPIERAĆ WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ W GMINIE MSZCZONÓW?” W ANKIECIE ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Źródło: ankieta elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej, tabela podsumowująca zasoby w zakresie pobudzania aktywności obywatelskiej w Gminie Mszczonów

TABELA 42 ZASOBY W ZAKRESIE POBUDZANIA AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ GMINY MSZCZONÓW

Podmiot	Realizowane działania w zakresie pobudzania aktywności obywatelskiej
organizacje pozarządowe	- aktywizacja społeczności lokalnej; - zrzeszanie mieszkańców wokół jednego, wspólnego celu; - organizacja czasu wolnego; - stanowienie miejsca na rozwijanie przedsięwzięć i planów rozwojowych
władze Gminy	- współpraca z organizacjami pozarządowymi; - zachęcanie do aktywności obywatelskiej i społecznej

Źródło: opracowanie własne.

11. Mieszkalnictwo

W kontekście mieszkalnictwa zbadano wskaźniki dotyczące **zasobów mieszkaniowych** w Gminie Mszczonów i zestawiono je z ogółem powiatu żyrardowskiego. W 2020 roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Mszczonów wynosiła 27,4 m² – to mniej niż w ogóle powiatu żyrardowskiego (29,4). Jednocześnie na jedno mieszkanie przypadało statystycznie więcej osób, bo 2,78 (na terenach wiejskich Gminy nawet 3,24), podczas, gdy w ogóle powiatu żyrardowskiego było to 2,34 osoby na jedno mieszkanie. Wartości obu wskaźników na przestrzeni ostatnich lat ulegały jednak poprawie.

TABELA 43 DANE STATYSTYCZNE NA TEMAT MIESZKAŃ W GMINIE MSZCZONÓW W RELACJI W POWIATEM ŻYRARDOWSKIM W LATACH 2016-2020

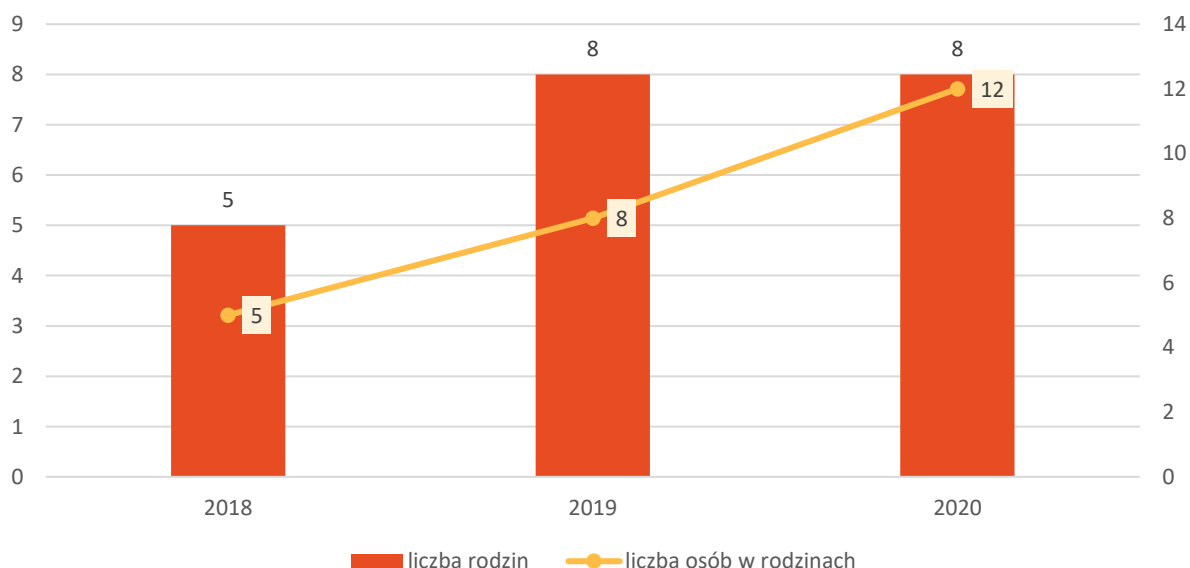
	2016	2017	2018	2019	2020
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę [m²]					
Gmina Mszczonów	25,0	25,4	25,8	26,5	27,4
Gmina Mszczonów - miasto	25,2	25,4	26,0	26,5	27,3
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	24,9	25,2	25,7	26,6	27,4
Powiat żyrardowski	27,1	27,6	28,1	28,8	29,4
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie [os.]					
Gmina Mszczonów	2,95	2,94	2,89	2,85	2,78
Gmina Mszczonów - miasto	2,66	2,65	2,60	2,57	2,49
Gmina Mszczonów – tereny wiejskie	3,42	3,39	3,36	3,30	3,24
Powiat żyrardowski	2,49	2,46	2,42	2,39	2,34

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przyjrano się bliżej kwestii **mieszkań komunalnych**. Tych – według ostatnich dostępnych danych GUS – było w Gminie Mszczonów 43 o łącznej powierzchni 1 105 m². To mniej niż w 2016 roku, gdy było ich 49 o powierzchni 1 446 m². 23 mieszkania komunalne w 2018 roku zlokalizowane były w mieście Mszczonów, a pozostałe 20 na terenach wiejskich Gminy. Statystyka publiczna nie odnotowuje w Gminie Mszczonów mieszkań socjalnych. Potwierdza to *Ocena zasobów polityki społecznej dla Gminy Mszczonów za 2020 rok*, jednocześnie informując, że w 2020 roku była 1 rodzina oczekująca na mieszkanie socjalne.

Z roku na rok przybywa w Gminie Mszczonów osób, którym udziela się wsparcia pomocy społecznej z powodu **bezdomności**. W 2018 roku było takich osób 5, w 2020 roku – już 12. Może to znamionować rosnącą potrzebę wsparcia w tym zakresie, nadal jednak liczba osób bezdomnych w Gminie Mszczonów jest relatywnie niewielka.

WYKRES 33 LICZBA OSÓB I RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z POWODU BEZDOMNOŚCI W GMINIE MSZCZONÓW W LATACH 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Osobom, które nie mają dachu nad głową udzielane jest **schronienie**. Rokrocznie w Gminie Mszczonów schronienie udzielane jest kilkunastu osobom, które zmagają się z kryzysem braku miejsca do życia. Największa część z nich trafia do schronienia w schronisku dla bezdomnych.

TABELA 44 DANE NA TEMAT UDZIELONEGO SCHRONIENIA W GMINIE MSZCZONÓW

Kategoria	2018	2019	2020
Liczba osób, którym udzielono schronienia	12	16	13
Liczba osób, którym udzielono schronienia w schronisku dla bezdomnych	bd.	bd.	10
Liczba osób, którym udzielono schronienia w schronisku dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi	bd.	bd.	2
Liczba osób, którym udzielono schronienia w ogrzewalni	bd.	bd.	0
Liczba osób, którym udzielono schronienia w noclegowni	bd.	bd.	1

Źródło: Sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach, Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Ankietowani w ankiecie papierowej, jak i internetowej dostali do oceny sytuację w obszarze mieszkalnictwa i oceniali swoje zadowolenie na temat tej sytuacji w 5-stopniowej skali od „bardzo niezadowolony” do „bardzo zadowolony”. Poszczególnym ocenom przypisano wartości od 1 do 5. Tabela poniżej prezentuje średnią z ocen respondentów, która wskazuje na umiarkowaną ocenę tej sytuacji przez mieszkańców.

TABELA 45 ŚREDNIA OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA Z OBSZARU MIESZKALNICTWA W GMINIE MSZCZONÓW (1 – BARDZO NIEZADOWOLONY, 5 – BARDZO ZADOWOLONY) W ANKIECIE PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MSZCZONÓW

Wyszczególnienie	ogółem
warunki mieszkaniowe	2,88

Źródło: ankieta papierowa i elektroniczna wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.

Poniżej, informacje na temat zasobów w zakresie mieszkalnictwa w Gminie Mszczonów.

TABELA 46 ZASOBY W ZAKRESIE MIESZKALNICTWA GMINY MSZCZONÓW

Podmiot	Realizowane działania w zakresie mieszkalnictwa
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie	- udzielanie świadczeń z powodu bezdomności; - udzielanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych; - monitorowanie sytuacji osób bezdomnych
Gmina Mszczonów	- dysponowanie mieszkaniami komunalnymi

Źródło: opracowanie własne.

12. Wnioski i rekomendacje

Kluczowe grupy odbiorców

Na podstawie przedstawionej diagnozy zidentyfikowano kluczowe grupy odbiorców usług społecznych w Gminie Mszczonów i scharakteryzowano ich potrzeby.

Rodziny

Rodzina to podstawowa komórka społeczeństwa i miejsce kształtowania charakterów i postaw przyszłych pokoleń, dlatego tak istotne jest odpowiednie zdiagnozowanie potrzeb rodziny i odpowiedzenie na nie. Gminę Mszczonów w ostatnich latach charakteryzuje przewaga zgonów nad urodzeniami, a więc ujemny przyrost naturalny. W kolejnych latach istotne może być zahamowanie tego niekorzystnego trendu demograficznego poprzez zastosowanie mechanizmów polityki prorodzinnej i wspierania rodzin. Jednym z takich narzędzi może być wspomaganie rozwoju placówek opieki nad dziećmi do lat 3 w postaci żłobków i klubów dziecięcych. W szczególności utrudniony dostęp do tego typu placówek mają mieszkańcy terenów wiejskich Gminy, gdzie nie odnotowano żadnej tego typu placówki. Potrzeba wsparcia w tym zakresie wybrzmiała z badań na potrzeby niniejszego opracowania. Szczęólnego wsparcia wymagają rodziny, których dotyczą specyficzne problemy i trudności – wyzwaniem jest wsparcie dla rodzin wielodzietnych i niepełnych, a także rodzin, w których aktywny jest problem przemocy czy uzależnień. Poza realizowanymi procedurami np. „Niebieskie Karty” w opinii mieszkańców duże znaczenie dla poprawy sytuacji rodzin w kryzysie ma wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, a także doradztwo prawne. Rozwój tych usług jest oczekiwany przez mieszkańców i może przynieść korzyści dla poprawy sytuacji rodzin w Gminie Mszczonów.

Dzieci i młodzież

Kształtowanie pozytywnych postaw dzieci i młodzieży i odpowiadanie na ich potrzeby i problemy to inwestycja w przyszłe pokolenia mieszkańców Gminy Mszczonów. W opinii mieszkańców Gminy dzieci i młodzież borykają się z szeregiem problemów i trudności, w szczególności związanych z uzależnieniami (alkohol, papierosy, komputer, internet),

chuligaństwem i bezproduktywnym spędzaniem czasu. Mieszkańcy upatrują sposobów na rozwiązanie tych problemów w profilaktyce uzależnień, atrakcyjnej ofercie spędzania czasu wolnego i zajęć pozalekcyjnych oraz poradnictwie psychologicznym i pedagogicznym. Rozwój tych usług wraz z odpowiednim poziomem edukacji (korzystnie ocenianym przez mieszkańców Gminy Mszczonów) i doradztwem zawodowym powinien przysłużyć się lepszemu startowi lokalnej młodzieży w dorosłe życie społeczne i na rynku pracy. W kontekście dzieci i młodzieży warto wspomnieć także o problemie jej niskiej aktywności społecznej – pobudzenie jest poprzez zachęty do własnych inicjatyw, stworzenie miejsca do spotkań czy działania edukacyjne służące budowie postawy aktywności to także wyzwania dla Gminy Mszczonów, odnoszące się do tej grupy wiekowej.

Osoby starsze

Zmieniająca się struktura populacji Gminy Mszczonów pod względem wieku unaocznia zwiększającą się liczbę osób w wieku poprodukcyjnym – seniorów. Wyzwaniem staje się odpowiedzenie na ich specyficzne potrzeby, związane z niedostatkami w poruszaniu się, chorobami i izolacją społeczną. Seniorzy określali się niejednokrotnie jako grupa wymagająca największego wsparcia w systemie usług społecznych. Na terenie Gminy Mszczonów już działa szereg instytucji wspierających seniorów, w szczególności w obszarze integracji tej grupy i organizacji dla niej czasu wolnego. Widoczne są jednak znaczące potrzeby w zakresie wspierania w chorobie, codziennych czynnościach, utrzymywaniu sprawności fizycznej. Sposobami odpowiedzi na te potrzeby mogą być usługi opiekuńcze czy też zapewnienie dostępu do placówki wsparcia dziennego.

Osoby z niepełnosprawnością

Określenie dokładnej skali problemu niepełnosprawności w Gminie Mszczonów jest trudne, niemniej jednak ze wsparcia Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie z tytułu niepełnosprawności korzystało w 2020 roku 53 rodziny. Osoby niepełnosprawne mają częściowo zbliżone potrzeby do seniorów – potrzebują wsparcia w codziennych czynnościach, dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym rehabilitacji oraz dostosowanej oferty spędzania czasu wolnego, która sprzyja wychodzeniu z izolacji. Szczególnymi grupami w

obszarze osób w niepełnosprawnością są bezrobotni oraz dzieci, co do których powinny być skierowane odpowiednie narzędzia wspierania rynku pracy czy edukacji specjalnej.

Bezrobotni

W 2020 roku wskutek pandemii koronawirusa i kryzysu gospodarczego związanego z koniecznością wprowadzenia ograniczeń dla działalności gospodarczej wrosła liczba osób bezrobotnych w Gminie Mszczonów. Wskazuje się, że w Gminie Mszczonów popyt na pracę jest duży, niemniej jednak nadal pewna część mieszkańców, w szczególności na terenach wiejskich, figuruje w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy. Mieszkańcy oczekują wsparcia dla osób bezrobotnych przede wszystkim w zakresie przekwalifikowywania się (kursy, szkolenia) czy wspierania w zakładaniu własnej działalności gospodarczej. Znamionuje to, że w opinii mieszkańców istotne jest danie osobom bezrobotnym odpowiednich środków tak, by sami mogli wyjść z bezrobocia i uzyskać satysfakcjonujące zatrudnienie na zmieniającym się dynamicznie rynku pracy.

Mieszkańcy ogółem

Dla mieszkańców Gminy Mszczonów szczególnie istotnym problemem jest dostęp do usług ochrony zdrowia. Z przeprowadzonych badań wynika, że jest to jeden z najgorzej ocenianych obszarów życia społecznego w Gminie Mszczonów. Warto także zauważyć, że długotrwała i ciężka choroba to najczęstszy powód udzielania pomocy społecznej w Gminie Mszczonów w 2020 roku. Mieszkańcy wskazują na słaby dostęp do specjalistów czy długie oczekiwanie na realizację usług zdrowotnych, w tym rehabilitacyjnych. Drugim z wyzwań, które dotyczy wszystkich mieszkańców Gminy Mszczonów jest kwestia aktywności społecznej. Można zauważyć, że w Gminie Mszczonów funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych o znacznej aktywności, niemniej jednak ogólne zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne nie jest oceniane wysoko. Potrzebą staje się zatem pobudzenie tej aktywności. Jednym ze sposobów na to może być zwiększenie integracji mieszkańców w działaniach z zakresu oferty spędzania czasu wolnego, której poszerzenie i uatrakcyjnienie także należy do ważnych zgłaszanych potrzeb przez mieszkańców.

Potencjał świadczenia usług społecznych

Na podstawie przedstawionej diagnozy określono potencjał Gminy Mszczonów w zakresie świadczenia usług społecznych.

Głównym podmiotem działającym w obszarze dostarczania usług społecznych w Gminie Mszczonów jest Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie. Realizuje ono działania skoncentrowane na wsparciu rodzin i osób indywidualnych w ich problemach i kryzysach. To jedna z najbardziej znanych przez mieszkańców Gminy Mszczonów instytucji realizujących usług społeczne. Wśród działań, jakie prowadzi Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie są m.in.: przyznawanie zasiłków, praca asystentów rodziny, realizacja poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, praca socjalna, usługi opiekuńcze.

Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie wspierają w realizacji usług dla mieszkańców inne instytucje publiczne, takie jak:

- Mszczonowski Ośrodek Kultury, działający w obszarze pobudzania aktywności kulturalnej;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mszczonowie, działający w obszarze pobudzania aktywności sportowej i rekreacyjnej;
- Gminne Centrum Informacji, działające w obszarze udzielania informacji o możliwościach wsparcia z funduszy unijnych, prowadzenia działalności gospodarczej czy pośrednictwa pracy;
- Powiatowy Urząd Pracy w Żyrardowie, działający w obszarze wsparcia osób bezrobotnych;
- placówki edukacyjne – przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, działające w zakresie edukowania dzieci i młodzieży, zwiększania ich wiedzy i kompetencji oraz kreowania pozytywnych postaw;
- placówki ochrony zdrowia, także rehabilitacyjne, udzielające świadczeń zdrowotnych.

Diagnoza pozwoliła na wskazanie pozostałych, niepublicznych podmiotów odpowiedzialnych za dostarczanie usług społecznych na terenie Gminy Mszczonów. Wśród nich są takie podmioty jak:

- organizacje pozarządowe, działające w różnych obszarach i wspierające podmioty publiczne w odpowiadaniu na potrzeby mieszkańców; można wymienić wśród nich:
 - Stowarzyszenie im. Joanny Froehlich „Filos” działające w obszarze wspierania w problemie przemocy w rodzinie;
 - Kluby seniora, działające w obszarze wspierania osób starszych i ich aktywizacji i integracji;
 - Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka”, działające w obszarze wsparcia osób w niepełnosprawności;
 - Fundacja „Źródło Życia”, działająca w obszarze promocji zdrowia;
 - Ochotnicze Straże Pożarne, działające w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa na terenie Gminy, ale także rozwoju kulturalnego (działalność orkiestr), integracji mieszkańców i edukowania młodzieży i dorosłych w zakresie wiedzy pożarniczej;
- żłobki i kluby dziecięce, prowadzone przez podmioty prywatne, działające w obszarze zapewniania opieki dla dzieci do lat 3; w Gminie Mszczonów nie ma klubów dziecięcych ani żłobków prowadzonych przez gminę czy inny podmiot publiczny;
- niepubliczne placówki ochrony zdrowia, także rehabilitacyjne, udzielające świadczeń zdrowotnych.

Rekomendacje

Na podstawie przedstawionej diagnozy sformułowano szereg rekomendacji, dotyczących realizacji usług społecznych na terenie Gminy Mszczonów:

- zapewnienie dobrego, sprawnego dostępu do wysokiej jakości usług ochrony zdrowia, specjalistów i usług rehabilitacyjnych, skierowanych nie tylko do osób starszych i z niepełnosprawnością, ale do ogółu mieszkańców – potencjalne rozszerzenie oferty o nowej poradni ochrony zdrowia z uwzględnieniem usług rehabilitacyjnych;

- rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dedykowanych osobom z niepełnosprawnością, osobom starszym czy innym osobom, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, a są jej pozbawione – zwiększenie liczby osób objętych tymi usługami, w szczególności na terenach wiejskich;
- zwiększenie wsparcia dla powiększającej się grupy seniorów w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej i atrakcyjnej i dostosowanej do potrzeb oferty spędzania czasu wolnego – szczególne potrzeby w zakresie wsparcia osób starszych identyfikuje się na terenach wiejskich;
- zapewnienie dostępu do ośrodka wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnością i seniorów – stworzenie dziennego domu pobytu dla osób niesamodzielnych pozostających pod opieką członków rodzin, którzy pracują;
- rozwój oferty wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin, jak i osób indywidualnych – w szczególny sposób rozwój poradnictwa dla dzieci i młodzieży, borykającej się z różnego rodzaju trudnościami;
- dążenie do rozwoju oferty placówek opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobków, klubów dziecięcych), w szczególności na terenach wiejskich Gminy;
- poprawa dostępności do przedszkoli na terenach wiejskich;
- działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, także „nowych” uzależnień od komputera i internetu;
- wspieranie osób bezrobotnych w zakresie dofinansowywania szkoleń i kursów, a także w zakresie prowadzenia i rozwoju własnej działalności gospodarczej w celu ograniczenia zjawiska bezrobocia na terenie Gminy i poprawy sytuacji materialnej gospodarstw domowych;
- prowadzenie działań służących wsparciu młodzieży w wyborze drogi zawodowej – doradztwo zawodowe;
- pobudzenie aktywności kulturalnej po przestoju związanym z pandemią koronawirusa, rozwój atrakcyjnej, różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży (atrakcyjna oferta zajęć pozalekcyjnych, udostępnianie przestrzeni do spotkań);

- wygospodarowanie miejsca na spotkania dla lokalnych organizacji pozarządowych, młodzieży czy rodzin, co ma także na celu pobudzenie aktywności społecznej i integracji mieszkańców;
- podejmowanie działań służących budowaniu postawy aktywności społecznej wśród dzieci i młodzieży (edukacja, angażowanie młodzieży w różne inicjatywy itp.);
- stworzenie forum współpracy między organizacjami pozarządowymi a samorządem, wzmocnienie współpracy samorządu z trzecim sektorem;
- stworzenie instytucji organizatora społeczności lokalnej, który będzie spotykał się z mieszkańcami i zbierał pomysły na działania dla społeczności lokalnej;
- realizowanie działań promujących lokalne inicjatywy społeczne;
- przystąpienie do rozwoju mieszkalnictwa chronionego – formy wsparcia dotychczas nierealizowanego na terenie Gminy Mszczonów, a korzystnie wpływającego na zapewnienie przygotowania do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie i ułatwienie realizacji spotkań przez rodziny i dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
- zwrócenie uwagi na rosnący, choć aktualnie dość marginalny problem bezdomności i podjęcie działań w kierunku wydobycia osób bezdomnych z ich trudnej sytuacji.

13. Spis tabel

Tabela 1 Struktura respondentów ankiety wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	12
Tabela 1 Dane statystyczne na temat rodzin, małżeństw i dzietności w Gminie Mszczonów w relacji w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020	14
Tabela 2 Dane statystyczne na temat żłobków i klubów dziecięcych w Gminie Mszczonów w relacji w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020	16
Tabela 3 Dane na temat liczby dzieci w rodzinach, którym udzielono pomocy społecznej w Gminie Mszczonów	17
Tabela 5 Dane na temat asystentów rodziny w Gminie Mszczonów	20
Tabela 6 Dane na temat liczby wydanych Kart Dużej Rodziny w Gminie Mszczonów	21
Tabela 7 Dane na przemoc w rodzinie w Gminie Mszczonów	22
Tabela 8 Dane na temat procedury „Niebieskiej Karty” w Gminie Mszczonów.....	23
Tabela 9 Dane na temat poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Gminie Mszczonów.....	23
Tabela 10 Dane na temat dożywiania w programie „Posiłek w szkole i w domu” w Gminie Mszczonów.....	26
Tabela 11 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru rodziny w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	27
Tabela 12 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz rodzin	29
Tabela 13 Odpowiedź na pytanie „Z których usług dedykowanych rodzinom w Gminie Mszczonów korzysta lub korzystał/a Pan/Pani w przeszłości?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	30
Tabela 14 Zasoby w zakresie polityki prorodzinnej, wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej Gminy Mszczonów	34
Tabela 15 Dane na temat pracy socjalnej w Gminie Mszczonów.....	38

Tabela 16 Dane na temat kontraktów socjalnych w Gminie Mszczonów	38
Tabela 17 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru wsparcia osób starszych w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	42
Tabela 18 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz seniorów	43
Tabela 19 Zasoby w zakresie pomocy społecznej i wsparcia seniorów Gminy Mszczonów ...	43
Tabela 20 Dane na temat usług opiekuńczych w Gminie Mszczonów	46
Tabela 21 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnością	47
Tabela 22 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru osób z niepełnosprawnością w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	47
Tabela 23 Odpowiedź na pytanie „Z których usług dedykowanych osobom starszym i z niepełnosprawnością w Gminie Mszczonów korzysta lub korzystał/a Pan/Pani w przeszłości?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	48
Tabela 24 Zasoby w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością Gminy Mszczonów	50
Tabela 25 Dane statystyczne na temat przedszkoli w Gminie Mszczonów w relacji w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020	52
Tabela 26 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru edukacji w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	56
Tabela 27 Zasoby w zakresie edukacji publicznej Gminy Mszczonów	56
Tabela 28 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej	

wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.....	63
Tabela 29 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru rynku pracy w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	64
Tabela 30 Odpowiedź na pytanie „Z których usług z obszaru rynku pracy w Gminie Mszczonów korzysta lub korzystał/a Pan/Pani w przeszłości?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	64
Tabela 31 Zasoby w zakresie przeciwdziałania bezrobociu Gminy Mszczonów	66
Tabela 32 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz promocji i ochrony zdrowia.....	71
Tabela 33 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru ochrony zdrowia w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.....	72
Tabela 34 Zasoby w zakresie ochrony i promocji zdrowia Gminy Mszczonów	73
Tabela 35 Dane statystyczne na temat bibliotek w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	78
Tabela 36 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz kultury, kultury fizycznej i turystyki	81
Tabela 37 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru kultury, kultury fizycznej i turystyki w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.....	82
Tabela 38 Zasoby w zakresie kultury, kultury fizycznej i turystyki Gminy Mszczonów	82
Tabela 39 Dane statystyczne na temat organizacji pozarządowych w Gminie Mszczonów w relacji w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020	84
Tabela 40 Odpowiedź na pytanie „Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane, a z których Pan/Pani korzystał/a?” w ankiecie elektronicznej	

wśród mieszkańców Gminy Mszczonów – dane dla podmiotów działających na rzecz pobudzania aktywności obywatelskiej	87
Tabela 41 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru rynku pracy w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	90
Tabela 42 Zasoby w zakresie pobudzania aktywności obywatelskiej Gminy Mszczonów	91
Tabela 43 Dane statystyczne na temat mieszkań w Gminie Mszczonów w relacji w powiecie żyrardowskim w latach 2016-2020	92
Tabela 44 Dane na temat udzielonego schronienia w Gminie Mszczonów	94
Tabela 45 Średnia ocena różnych aspektów życia z obszaru mieszkalnictwa w Gminie Mszczonów (1 – bardzo niezadowolony, 5 – bardzo zadowolony) w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	95
Tabela 46 Zasoby w zakresie mieszkalnictwa Gminy Mszczonów	95

14. Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności Gminy Mszczonów w latach 2015-2020 w podziale na miasto Mszczonów i tereny wiejskie Gminy [os.].....	6
Wykres 2 Liczba żłobków i klubów dziecięcych na terenie Gminy Mszczonów oraz miejsc w tych placówkach w latach 2016-2020.....	15
Wykres 3 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020.....	18
Wykres 4 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłki rodzinne oraz udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	19
Wykres 5 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu przemocy w rodzinie w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020	24
Wykres 6 Odpowiedź na pytanie „Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży są w Pana/Pani opinii najczęstsze w Gminie Mszczonów?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	28
Wykres 7 Odpowiedź na pytanie „Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych rodzinom jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?” w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.....	32
Wykres 8 Odpowiedź na pytanie „Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych młodzieży jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?” w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.....	33
Wykres 9 Odpowiedź na pytanie „W Pan/i opinii jakich specjalistów najbardziej brakuje na terenie Gminy Mszczonów?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów.....	34
Wykres 10 Liczba rodzin i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	37

Wykres 11 Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	39
Wykres 12 Struktura ludności ze względu na wiek w Gminie Mszczonów w 2016 i 2020 roku	40
Wykres 13 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu niepełnosprawności w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020	45
Wykres 14 Odpowiedź na pytanie „Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych osobom starszym i z niepełnosprawnością jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?” w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	49
Wykres 15 Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie Gminy Mszczonów w latach 2016-2020	51
Wykres 16 Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Mszczonów w latach 2016-2020	54
Wykres 17 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	55
Wykres 18 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	58
Wykres 19 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Mszczonów w relacji z powiatem żyrardowskim	59
Wykres 20 Pracujący na 1 000 ludności w Gminie Mszczonów w relacji z powiatem żyrardowskim	60
Wykres 21 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezrobocia w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020	61
Wykres 22 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu ubóstwa w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020	62
Wykres 23 Odpowiedź na pytanie „Na które z wymienionych poniżej usług z obszaru rynku pracy jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	65
Wykres 24 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020	67

Wykres 25 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020.....	68
Wykres 26 Odpowiedź na pytanie „Jakie problemy uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Mszczonów?” w ankiecie papierowej i elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	72
Wykres 27 Liczba imprez kulturalnych i ich uczestników w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	74
Wykres 28 Liczba uczestników imprez na 1 000 ludności w Gminie Mszczonów w relacji z powiatem żyrardowskim w latach 2016-2020.....	75
Wykres 29 Liczba seansów i widzów kina w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020.....	77
Wykres 30 Liczba członków klubów sportowych w Gminie Mszczonów w latach 2016-2020	79
Wykres 31 Odpowiedź na pytanie „Czy zdarzyło się Panu/Pani w ciągu ostatniego roku uczestniczyć w poniższych aktywnościach?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	88
Wykres 32 Odpowiedź na pytanie „Które działania w Pana/Pani opinii mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Mszczonów?” w ankiecie elektronicznej wśród mieszkańców Gminy Mszczonów	91
Wykres 33 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności w Gminie Mszczonów w latach 2018-2020.....	93

15. Załączniki

Ankieta papierowa

Szanowni Państwo,

W związku z opracowywaniem Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych w Projekcie „Centrum Usług Społecznych w Gminie Mszczonów”, zwracamy się z prośbą do mieszkańców Gminy o wypełnienie ankiety. Celem poniższej ankiety jest diagnoza problemów i potrzeb z obszaru polityki społecznej. Państwa odpowiedzi posłużą identyfikacji problemów lokalnej społeczności oraz dadzą możliwość podjęcia działań w celu ich rozwiązania.

Ankieta jest anonimowa i dobrowolna.

Badanie realizowane jest w ramach Projektu Centrum Usług Społecznych w Gminie Mszczonów współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

Z góry dziękujemy za udział w badaniu.

METRYCZKA

Płeć:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	kobieta
☐	mężczyzna

Wiek:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	poniżej 17 lat
☐	18-25 lat
☐	26-40 lat
☐	41-59 lat
☐	powyżej 60 lat

Wyszktałcenie:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	podstawowe i gimnazjalne
☐	zasadnicze zawodowe
☐	średnie
☐	policealne
☐	wyższe

Status zawodowy:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	uczeń/student
☐	pracownik fizyczny
☐	pracownik umysłowy
☐	przedsiębiorca
☐	rolnik
☐	emeryt
☐	bezrobotny
☐	inne

OCENA WARUNKÓW ŻYCIA

W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/a z poniższych warunków życia w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie)

Wyszczególnienie	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
oferta wsparcia rodzin w trudnych sytuacjach	☐	☐	☐	☐	☐
oferta pomocy dla osób uzależnionych	☐	☐	☐	☐	☐
oferta wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy	☐	☐	☐	☐	☐

pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną					
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego					
warunki mieszkaniowe					
wsparcie osób z niepełnosprawnością					
wsparcie dla osób starszych					
dostęp do usług opiekuńczych					
stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)					
dostępność żłobków i przedszkoli					
oferta edukacyjna szkół					
dostęp do placówek opieki zdrowotnej (ośrodki zdrowia)					
dostęp do specjalistów z dziedziny ochrony zdrowia (lekarze, pielęgniarki)					
dostęp do placówek rehabilitacyjnych					
organizacja czasu wolnego (kluby sportowe, koła zainteresowań)					
dostęp do oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)					
oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży					
organizacja imprez kulturalnych na terenie gminy					
dostęp do obiektów sportowych					
sytuacja na lokalnym rynku pracy					
bezpieczeństwo publiczne					
transport publiczny					
dostęp do internetu					
stan środowiska naturalnego					
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym					

Jakie problemy uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 3 odpowiedzi)

☐	alkoholizm
☐	inne uzależnienia (np. narkotyki)
☐	przemoc w rodzinie
☐	problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym rodziny wielodzietne i niepełne
☐	ubóstwo, zła sytuacja finansowa rodzin
☐	złe warunki mieszkaniowe
☐	niepełnosprawność i długotrwała choroba
☐	problemy osób starszych
☐	dostęp i jakość edukacji

	dostęp do ochrony zdrowia
	jakość oferty spędzania czasu wolnego
	bezrobocie
	przestępczość
	bezdomność
	migracja osób młodych
	wykluczenie komunikacyjne
	brak aktywności obywatelskiej
	inne (jakie?).....

USŁUGI DLA MIESZKAŃCÓW

Na które z wymienionych poniżej usług DEDYKOWANYCH RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

	asysta i doradztwo dla rodzin
	wsparcie w dożywianiu
	dostęp do prawnika
	wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych
	terapia dla dzieci i młodzieży
	terapia dla dorosłych
	terapia dla małżonków
	poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych
	usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog, prawnik, pracownik socjalny)
	interwencje kryzysowe
	zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy
	wsparcie finansowe rodzin
	opieka dla dzieci w żłobkach
	opieka dla dzieci w przedszkolach
	wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)
	poszerzanie oferty ochrony zdrowia (nowe poradnie specjalistyczne)
	akcje profilaktyczne w obszarze zdrowia
	działania profilaktyczne dla rodzin w zakresie uzależnień, przemocy
	tworzenie grup wsparcia
	tworzenie i udostępnianie mieszkań socjalnych
	tworzenie i udostępnianie mieszkań treningowych dla rodzin korzystających z pieczy zastępczej
	tworzenie i wspieranie rodzin zastępczych
	poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego
	inne (jakie?).....

Na które z wymienionych poniżej usług DEDYKOWANYCH OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

☐	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
☐	dostęp do ośrodka wsparcia dziennego
☐	organizowanie szkoleń i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnością
☐	wsparcie finansowe
☐	wsparcie w dożywianiu
☐	pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością
☐	wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego
☐	poszerzanie oferty ochrony zdrowia (nowe poradnie specjalistyczne)
☐	poszerzanie oferty usług rehabilitacyjnych
☐	organizacja transportu np. do lekarza
☐	usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog)
☐	rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów
☐	rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością
☐	wsparcie w zakresie zmniejszania izolacji społecznej i zapewniania towarzystwa osobom samotnym
☐	wsparcie w codziennych czynnościach (sprząatanie, zakupy)
☐	promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych i z niepełnosprawnością wśród lokalnej społeczności
☐	wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w Gminie (np. rada seniorów)
☐	inne (jakie?).....

Na które z wymienionych poniżej usług DEDYKOWANYCH MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

☐	profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od internetu i komputera w szkołach
☐	działania informacyjne w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie)
☐	profilaktyka zdrowotna
☐	poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne
☐	szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych
☐	atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

	wsparcie w rozwijaniu pasji i uzdolnień (np. stypendia)
	rozwój pozaszkolnej oferty edukacyjnej (np. warsztaty, kursy)
	udostępnienie przestrzeni na spotkania dla dzieci i młodzieży (np. klub dziecięcy, klub młodzieżowy)
	doradztwo i wsparcie w zakresie realizacji własnych inicjatyw ze strony młodzieży
	wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w Gminie (np. młodzieżowa rada miasta)
	inne (jakie?).....

Jakie Pana/Pani zdaniem inne działania należy podjąć by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom i wprowadzić pozytywne zmiany społeczne w Gminie Mszczonów?

.....

.....

.....

.....

.....

Ankieta internetowa

Szanowni Państwo,

W związku z opracowywaniem Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych w Projekcie „Centrum Usług Społecznych w Gminie Mszczonów”, zwracamy się z prośbą do mieszkańców Gminy o wypełnienie ankiety. Celem poniższej ankiety jest diagnoza problemów i potrzeb z obszaru polityki społecznej. Państwa odpowiedzi posłużą identyfikacji problemów lokalnej społeczności oraz dadzą możliwość podjęcia działań w celu ich rozwiązania.

Ankieta jest anonimowa i dobrowolna.

Badanie realizowane jest w ramach Projektu Centrum Usług Społecznych w Gminie Mszczonów współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

Z góry dziękujemy za udział w badaniu.

METRYCZKA

Płeć:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	kobieta
☐	mężczyzna

Wiek:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	poniżej 17 lat
☐	18-25 lat
☐	26-40 lat
☐	41-59 lat
☐	powyżej 60 lat

Wykształcenie:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	podstawowe i gimnazjalne
☐	zasadnicze zawodowe
☐	średnie
☐	policealne
☐	wyższe

Status zawodowy:

(proszę o wybranie jednej odpowiedzi)

☐	uczeń/student
☐	pracownik fizyczny
☐	pracownik umysłowy
☐	przedsiębiorca
☐	rolnik

☐	emeryt
☐	bezrobotny
☐	inne

INSTYTUCJE WSPIERANIA MIESZKAŃCÓW

**Które z wymienionych podmiotów pomocowych w Gminie Mszczonów są Panu/Pani znane,
a z których Pan/Pani korzystał/a?**

(proszę o zaznaczenie 1 lub 2 odpowiedzi w każdym wersie)

	znam	korzystałem/am ze wsparcia
Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie (dawniej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie)	☐	☐
Punkt konsultacyjny w Mszczonowie	☐	☐
Świetlica Terapeutyczna Uśmiech Dziecka	☐	☐
Świetlica Środowiskowa	☐	☐
Związek Emerytów i Rencistów	☐	☐
Związek Inwalidów	☐	☐
Klub Senior +	☐	☐
Mszczonowski Ośrodek Kultury	☐	☐
Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mszczonowie	☐	☐
Miejska Biblioteka Publiczna w Mszczonowie	☐	☐
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszczonowie	☐	☐
Zespół Interdyscyplinarny w Mszczonowie	☐	☐
Gminne Centrum Informacji w Mszczonowie	☐	☐
Komisariat Policji w Mszczonowie	☐	☐
Polski Czerwony Krzyż (PCK)	☐	☐
CARITAS	☐	☐
Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP)	☐	☐
Stowarzyszenie Dzieci i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka”	☐	☐
Fundacja „Źródła Życia”	☐	☐
Stowarzyszenie im. Joanny Froehlich „Filos”	☐	☐
Wolontariat „Dobre Serce”	☐	☐
Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Regionalny w Żyrardowie	☐	☐
Szlachetna Paczka	☐	☐
Ochotnicze Straże Pożarne	☐	☐

inne (jakie?).....		
-----------------------	--	--

OCENA WARUNKÓW ŻYCIA

W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/a z poniższych warunków życia w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie)

Wyszczególnienie	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
oferta wsparcia rodzin w trudnych sytuacjach					
oferta pomocy dla osób uzależnionych					
oferta wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy					
pomoc dla osób zmagających się z trudną sytuacją materialną					
dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego					
warunki mieszkaniowe					
wsparcie osób z niepełnosprawnością					
wsparcie dla osób starszych					
dostęp do usług opiekuńczych					
stan infrastruktury pod kątem osób z niepełnosprawnością i starszych (np. kwestia barier architektonicznych)					
dostępność żłobków i przedszkoli					
oferta edukacyjna szkół					
dostęp do placówek opieki zdrowotnej (ośrodki zdrowia)					
dostęp do specjalistów z dziedziny ochrony zdrowia (lekarze, pielęgniarki)					
dostęp do placówek rehabilitacyjnych					
organizacja czasu wolnego (kluby sportowe, koła zainteresowań)					
dostęp do oferty kulturalnej (wydarzenia kulturalne, koncerty, wystawy, biblioteka)					
oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży					
organizacja imprez kulturalnych na terenie gminy					
dostęp do obiektów sportowych					

sytuacja na lokalnym rynku pracy					
bezpieczeństwo publiczne					
transport publiczny					
dostęp do internetu					
stan środowiska naturalnego					
udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym					

Jakie problemy uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 3 odpowiedzi)

☐	alkoholizm
☐	inne uzależnienia (np. narkotyki)
☐	przemoc w rodzinie
☐	problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym rodziny wielodzietne i niepełne
☐	ubóstwo, zła sytuacja finansowa rodzin
☐	złe warunki mieszkaniowe
☐	niepełnosprawność i długotrwała choroba
☐	problemy osób starszych
☐	dostęp i jakość edukacji
☐	dostęp do ochrony zdrowia
☐	jakość oferty spędzania czasu wolnego
☐	bezrobocie
☐	przestępczość
☐	bezdumność
☐	migracja osób młodych
☐	wykluczenie komunikacyjne
☐	brak aktywności obywatelskiej
☐	inne (jakie?).....

W Pan/i opinii jakich specjalistów najbardziej brakuje na terenie Gminy Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 3 odpowiedzi)

☐	terapeuta ds. uzależnień
☐	psycholog
☐	psychiatra
☐	prawnik
☐	doradca ds. finansowych
☐	asystent rodziny

	asystent osoby z niepełnosprawnością
	pedagog szkolny
	logopeda
	dietetyk
	animator kultury
	doradca zawodowy dla młodzieży
	doradca zawodowy dla dorosłych, pośrednik pracy
	organizator społeczności lokalnej
	inne (jakie?).....

USŁUGI DLA MIESZKAŃCÓW

Z których usług dedykowanych rodzinom w Gminie Mszczonów korzysta lub korzystał/a Pan/Pani w przeszłości?

(proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie)

Wyszczególnienie	Korzystam aktualnie	Korzystałem/am w przeszłości	Nie korzystam i nie korzystałem/am
praca socjalna			
wsparcie asystenta rodziny			
wsparcie w zakresie dożywiania dzieci			
wsparcie w zakresie dożywiania osób dorosłych			
poradnictwo prawne			
poradnictwo psychologiczne			
poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych			
wsparcie w Punkcie konsultacyjnym			
wsparcie w problemie przemocy w ramach procedury Niebieskiej Karty			
świadczenia 500+			
świadczenia „Dobry start” (300+)			
zasiłek rodzinny			
zasiłek opiekuńczy			
dodatek mieszkaniowy			

inne wsparcie finansowe z MOPS/CUS			
fundusz alimentacyjny			
wsparcie w formie rzeczowej (odzież, wyprawka szkolna itp.)			
Karta Dużej Rodziny			
opieka dla dzieci w żłobkach			
opieka dla dzieci w przedszkolach			
wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)			
usługi ochrony zdrowia			
działania wspierające rozwój kompetencji rodzicielskich			
działania profilaktyczne z zakresu uzależnień			
działania profilaktyczne z zakresu przemocy			
grupy wsparcia			
pomoc w uzyskaniu mieszkania socjalnego			
pomoc w tworzeniu rodziny zastępczej			
lokalna oferta spędzania czasu wolnego			

Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych rodzinom jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

	asysta i doradztwo dla rodzin
	wsparcie w dożywianiu
	dostęp do prawnika
	wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych
	terapia dla dzieci i młodzieży
	terapia dla dorosłych
	terapia dla małżonków
	poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych
	usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog, prawnik, pracownik socjalny)
	interwencje kryzysowe
	zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy
	wsparcie finansowe rodzin
	opieka dla dzieci w żłobkach
	opieka dla dzieci w przedszkolach
	wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)
	poszerzanie oferty ochrony zdrowia (nowe poradnie specjalistyczne)
	akcje profilaktyczne w obszarze zdrowia
	działania profilaktyczne dla rodzin w zakresie uzależnień, przemocy
	tworzenie grup wsparcia
	tworzenie i udostępnianie mieszkań socjalnych

	tworzenie i udostępnianie mieszkań treningowych dla rodzin korzystających z pieczy zastępczej
	tworzenie i wspieranie rodzin zastępczych
	poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego
	inne (jakie?).....

Z których usług dedykowanych osobom starszym i z niepełnosprawnością w Gminie Mszczonów korzysta lub korzystał/a Pan/Pani w przeszłości?

(proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie)

Wyszczególnienie	Korzystam aktualnie	Korzystałem/am w przeszłości	Nie korzystam i nie korzystałem/am
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze			
wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością			
pomoc niefinansowa, rzeczowa (np. odzież)			
dożywianie			
pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością			
wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego			
specjalistyczna ochrona zdrowia			
usługi rehabilitacyjne			
klub seniora			
oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych			
oferta spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością			

Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych osobom starszym i z niepełnosprawnością jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
	dostęp do ośrodka wsparcia dziennego
	organizowanie szkoleń i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnością

	wsparcie finansowe
	wsparcie w dożywianiu
	pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością
	wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego
	poszerzanie oferty ochrony zdrowia (nowe poradnie specjalistyczne)
	poszerzanie oferty usług rehabilitacyjnych
	organizacja transportu np. do lekarza
	usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog)
	rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów
	rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością
	wsparcie w zakresie zmniejszania izolacji społecznej i zapewniania towarzystwa osobom samotnym
	wsparcie w codziennych czynnościach (sprząatanie, zakupy)
	promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych i z niepełnosprawnością wśród lokalnej społeczności
	wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w Gminie (np. rada seniorów)
	inne (jakie?).....

Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży są w Pana/Pani opinii najczęstsze w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 3 odpowiedzi)

	alkohol, papierosy
	narkomania
	uzależnienie od komputera, internetu
	chuligaństwo
	doświadczanie przemocy w rodzinie
	problemy w nauce
	ubóstwo, niedożywienie
	bezpłodnywanie spędzanie czasu
	problemy i zaburzenia psychiczne, depresja
	niezdrowy tryb życia i odżywiania
	inne (jakie?).....

Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych młodzieży jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

	profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od internetu i komputera w szkołach
	działania informacyjne w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie)
	profilaktyka zdrowotna
	poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne
	szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych
	atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
	wsparcie w rozwijaniu pasji i uzdolnień (np. stypendia)
	rozwój pozaszkolnej oferty edukacyjnej (np. warsztaty, kursy)
	udostępnienie przestrzeni na spotkania dla dzieci i młodzieży (np. klub dziecięcy, klub młodzieżowy)
	doradztwo i wsparcie w zakresie realizacji własnych inicjatyw ze strony młodzieży
	wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w Gminie (np. młodzieżowa rada miasta)
	inne (jakie?).....

Z których usług z obszaru rynku pracy w Gminie Mszczonów korzysta lub korzystał/a Pan/Pani w przeszłości?

(proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi w każdym wersie)

Wyszczególnienie	Korzystam aktualnie	Korzystałem/am w przeszłości	Nie korzystam i nie korzystałem/am
doradztwo zawodowe w szkole			
doradztwo zawodowe dla osób dorosłych			
usługi pośrednictwa pracy			
zasiłek dla bezrobotnych			
wsparcie w założeniu działalności gospodarczej			
wsparcie w dostępie do szkoleń zawodowych, kursów			

Na które z wymienionych poniżej usług z obszaru rynku pracy jest największe zapotrzebowanie w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 5 odpowiedzi)

☐	doradztwo zawodowe w szkole
☐	praca nad dopasowaniem oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy
☐	doradztwo zawodowe dla osób dorosłych
☐	usługi pośrednictwa pracy
☐	wsparcie finansowe bezrobotnych
☐	wsparcie psychologiczne bezrobotnych
☐	usługi doradcze dla przedsiębiorców i osób planujących założyć działalność gospodarczą
☐	dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej
☐	dofinansowanie do szkoleń i kursów
☐	wsparcie na rynku pracy dla osób z niepełnosprawnością
☐	rozwój przedsiębiorstw społecznych

Czy zdarzyło się Panu/Pani w ciągu ostatniego roku uczestniczyć w poniższych aktywnościach?

(proszę o zaznaczenie dowolnej liczby odpowiedzi)

☐	zaangażowanie w działalność organizacji pozarządowej
☐	wolontariat
☐	pomoc sąsiedzka
☐	pomoc osobie potrzebującej
☐	zainicjowanie pomysłu na zmianę sytuacji w lokalnym otoczeniu
☐	podpisanie petycji
☐	organizacja lokalnego wydarzenia
☐	uczestnictwo w lokalnym wydarzeniu
☐	uczestnictwo w spotkaniu lokalnej społeczności

Które działania w Pana/Pani opinii mogą w największym stopniu wspierać wzrost aktywności społecznej w Gminie Mszczonów?

(proszę o zaznaczenie maks. 3 odpowiedzi)

☐	stworzenie forum współpracy pomiędzy organizacjami społecznymi
☐	stworzenie forum współpracy między organizacjami społecznymi a samorządem
☐	wsparcie w promocji inicjatyw społecznych

	wsparcie finansowe organizacji i ruchów społecznych
	zlecanie zadań publicznych organizacjom społecznym
	szkolenia dla członków organizacji społecznych
	wsparcie doradcze dla organizacji i ruchów społecznych
	edukacja dzieci i młodzieży w zakresie aktywności społecznej
	inne (jakie?).....

Jakie Pana/Pani zdaniem inne działania należy podjąć by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom i wprowadzić pozytywne zmiany społeczne w Gminie Mszczonów?

.....

.....

.....

.....

.....

Scenariusz wywiadu pogłębionego

Pytanie 1.

Jakie są w Państwa opinii największe problemy i wyzwania w wymiarze społecznym w Gminie Mszczonów?

- ewentualne pytania dodatkowe: Jakie grupy wymagają największego wsparcia? Jakiego będą wymagać wsparcia w przyszłości? Jakiego grupy w największym stopniu zagrożone są wykluczeniem?

Pytanie 2.

Jakie usługi z zakresu wspierania społeczności lokalnej realizują Państwo w ramach swojej działalności?

- ewentualne pytania dodatkowe: Do jakich grup społecznych adresują Państwo te działania?

Pytanie 3.

Jakie usługi cieszą się największym zapotrzebowaniem mieszkańców?

- ewentualne pytania dodatkowe: W jakim zakresie ilościowym mieszkańcy korzystają z tym usług? (liczba osób objętych wsparciem)

Pytanie 4.

Jakie działania planujecie Państwo kontynuować w przyszłości? Jakie planujecie Państwo nowe działania do realizacji?

Pytanie 5.

Braki w jakim zakresie w usługach dla lokalnej społeczności Państwo identyfikują w Gminie Mszczonów?

Pytanie 6.

Jak ocenia Pan/i aktywność społeczną mieszkańców Gminy Mszczonów?

- jeśli dobrze – dlaczego?
- jeśli źle – dlaczego?

Pytanie 7.

Jakie działania należy podjąć, aby zwiększyć udział mieszkańców w działaniach na rzecz społeczności lokalnej?

16. Informacja

Niniejszy dokument został przygotowany przez przedsiębiorstwo:

Izabela Wikar Konsulting

Słopnice 861

34-615 Słopnice

na zamówienie Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie.

Opracowanie zrealizowane w ramach Projektu Centrum Usług Społecznych w Gminie Mszczonów współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 115/21

Burmistrza Mszczonowa

z dnia 10 grudnia 2021 r.

OGŁOSZENIE O KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH „DIAGNOZY OBECNEGO STANU ŚWIADCZENIA USŁUG SPOŁECZNYCH DLA GMINY MSZCZONÓW”

Burmistrz Mszczonowa informuje o rozpoczęciu konsultacji społecznych i zaprasza do udziału w konsultacjach dotyczących zebrania opinii mieszkańców na temat opracowanego przez Centrum Usług Społecznych dokumentu „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów”.

Celem opracowanej diagnozy jest dostarczenie władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych.

Konsultacje oraz zebrane opinie posłużą Gminie Mszczonów do wprowadzenia ewentualnych zmian w dokumencie „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych w Gminie Mszczonów”.

Diagnoza dotyczy mieszkańców społeczności lokalnej, ich potrzeb, potencjałów, jakości życia, wzajemnych relacji, reguł wspólnego życia i perspektyw rozwojowych. W związku z tym powinna mieć charakter partycypacyjny – to znaczy, że powinna zapewniać uczestnictwo i wpływ społeczności na przebieg i rezultaty procesu.

Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli różnych środowisk jest jednym z podstawowych warunków dobrej diagnozy. Umożliwia bowiem przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw. Jedynie zestawienie różnych punktów widzenia daje całościowy obraz sytuacji.

Dokument diagnozy powstał w ramach realizacji projektu „Centrum Usług Społecznych w Gminie Mszczonów” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, w ramach Osi Priorytetowej: II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Głównym celem projektu jest wypracowanie i przetestowanie funkcjonowania modelowego rozwiązania w zakresie integracji i rozwoju usług społecznych adresowanych do mieszkańców gminy Mszczonów w okresie od 01 stycznia 2021 do 31 lipca 2023, w celu zwiększenia dostępu do usług społecznych mieszkańców gminy Mszczonów, przy wykorzystaniu Centrum Usług Społecznych.

Dzięki Państwa odpowiedziom Centrum Usług Społecznych, opracowując program usług społecznych, będzie mogło trafniej odpowiedzieć na rzeczywiste potrzeby mieszkańców w zakresie usług społecznych.

Termin i formy przeprowadzenia konsultacji społecznych:

Konsultacje rozpoczną się w dniu 17 grudnia 2021 roku oraz potrwać do dnia 27 grudnia 2021 r. i odbywać się będą w formie zbierania formularzy konsultacyjnych, które można przekazać:

- 1) drogą pocztową – na adres: Centrum Usług Społecznych ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów
- 2) osobiście – w siedzibie Centrum Usług Społecznych ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów
- 3) w wersji elektronicznej – formularz zeskanowany lub wypełniony elektronicznie przesłany na adres: cus@mszczonow.pl

Korespondencja przesłana przed rozpoczęciem oraz po zakończeniu konsultacji społecznych nie będzie brana pod uwagę jako zajęcie stanowiska w przedmiocie konsultacji.

Osobą odpowiedzialną za koordynację konsultacji społecznych po stronie Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie jest Pani Ilona Lutomska – Pracownik Socjalny 46 857 12 73.

DZIĘKUJEMY ZA UDZIAŁ W KONSULTACJACH I WYPEŁNIENIE FORMULARZA

Załącznik Nr 3 do zarządzenia Nr 115/21

Burmistrza Mszczonowa

z dnia 10 grudnia 2021 r.

FORMULARZ KONSULTACJI
„DIAGNOZY OBECNEGO STANU ŚWIADCZENIA USŁUG SPOŁECZNYCH DLA GMINY
MSZCZONÓW”
17-27 grudnia 2021 r.

Imię i nazwisko	
Instytucja (w przypadku osób prawnych)	
Dane do kontaktu	

Lp.	Miejsce w dokumencie (strona, rozdział)	Obecny zapis	Propozycja opinii lub rekomendacji	Uzasadnienie
1.				
2.				
3.				

Uwagi można składać za pośrednictwem niniejszego formularza:

- 1) drogą pocztową – na adres: Centrum Usług Społecznych ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów
- 2) osobiście – w siedzibie Centrum Usług Społecznych ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów
- 3) w wersji elektronicznej – formularz zeskanowany lub wypełniony elektronicznie przesłany na adres: cus@mszczonow.pl

Nie będą rozpatrywane uwagi i opinie zgłoszone anonimowo i po terminie.

W razie jakichkolwiek pytań lub wątpliwości prosimy o kontakt telefoniczny: tel.: 46 857 12 73

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych podanych w formularzu w celu realizacji konsultacji „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów” przez Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie przyjmując do wiadomości poniższe informacje:

Nie wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych uniemożliwia zgłoszenia uwag/wniosków dotyczących konsultacji „Diagnozy obecnego stanu świadczenia usług społecznych dla Gminy Mszczonów”.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o

Strona 1

ochronie danych) ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. informuję, iż:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Centrum Usług Społecznych w Mszczonowie ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów e-mail: cus@mszczonow.pl, tel. (46) 857 12 73.
2. W sprawach z zakresu ochrony danych osobowych mogą Państwo kontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych pod adresem e-mail: inspektor@cbi24.pl.
3. Dane osobowe będą przetwarzane w celu realizacji obowiązków prawnych ciążących na Administratorze.
4. Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach odrębnych, w tym przepisów archiwalnych.
5. Podstawą prawną przetwarzania danych jest art. 6 ust. 1 lit. c) ww. Rozporządzenia.
6. Odbiorcami Pani/Pana danych będą podmioty, które na podstawie zawartych umów przetwarzają dane osobowe w imieniu Administratora.
7. Osoba, której dane dotyczą ma prawo do:
 - a. dostępu do treści swoich danych oraz możliwości ich poprawiania, sprostowania, ograniczenia przetwarzania, a także - w przypadkach przewidzianych prawem - prawo do usunięcia danych i prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania Państwa danych.
 - b. wniesienia skargi do organu nadzorczego w przypadku gdy przetwarzanie danych odbywa się z naruszeniem przepisów powyższego rozporządzenia tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.

Ponadto informujemy, iż w związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych nie podlega Pan/Pani decyzjom, które opierają się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, o czym stanowi art. 22 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych.

.....
Podpis uczestnika konsultacji